

MONSEY
Candle Lighting - 4:29
Shabbos Ends - 5:34

RAMAPOST

MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

BS"D
6 Shevat, 5779
January 12, 2019
Issue #013

PARSHAS BO

DIVREI TORAH PRINTED & DISTRIBUTED BY RAMAPOST

Coming Soon!
ALL NEW
ORIGINAL
CONTENT

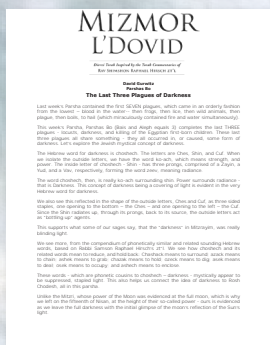
Tiv Hakehila
R' Gamliel Rabinowitz
(English & Hebrew)

Shvilei Pinchas
R' Pinchas Friedman
(English & Hebrew)

Areivim
R' Shmuel Gluck
(English)

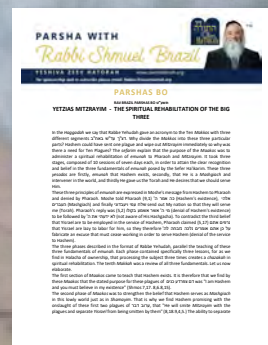
Mizmor L'Dovid
R' David Gurwitz
(English)

**Peninim on the Torah
& Kinder Torah**
R' A.L. Scheinbaum & R' Simcha Betzalel
(English)

Parsha Pshetel
R' Yankie Schechter
(English)

Rav Brazil
(English)

Email mitzvos@ramapost.com
to sign up for a weekly subscription

לזכות רפואה שלמה
מלכה בת רחל

Ramapost currently offers the following Divrei Torah:

 <p>Areivim R' Shmuel Gluck (English)</p>	 <p>Sichat Hashvua (Hebrew)</p>	 <p>Hitkashrut (Hebrew)</p>	 <p>Tiv Hakehila R' Gamliel Rabinowitz (English & Hebrew)</p>	 <p>R' Gamliel's Shmuz R' Gamliel Rabinowitz (Hebrew) <i>Printed Monthly</i></p>
 <p>Shvilei Pinchas R' Pinchas Friedman (English & Hebrew)</p>	 <p>Peninim on the Torah & Kinder Torah R' A.L. Scheinbaum & R' Simcha Betzalel (English)</p>	 <p>Meoros Hatzadikkim Dvar Torah & Weekly Yahrzeits (English)</p>	 <p>Chut Shel Chessed R' Shalom Arush (Hebrew)</p>	 <p>Mizmor L'Dovid R' Dovid Gurwitz (English)</p>
 <p>Parsha Pshetel R' Yankie Schechter (English)</p>	 <p>Divrei Siach R' Kanievsky (Hebrew)</p>	 <p>Torah Wellsprings R' Elimelech Biderman (English)</p>	 <p>Rav Brazil (English)</p>	 <p>Mizmor L'Dovid R' Dovid Gurwitz (English)</p>

Email mitzvos@ramapost.com to sign up for a weekly subscription.
Be sure to include a quantity for each Dvar Torah.

טיב הקהילה

בס"ד
יו"לע"י קהילת שנת בניית ד'

בנשיאות מורנו הרב"צ ר' גמליאל רבינוביץ שליט"א

English Edition

Bo
5779

No.
443.345

טיב המערכת

וילכו ויעשו בני ישראל

And the Children of Israel went and did

We are now in the middle of the days of Shovavim which are an opportune time for Teshuva and Kedusha [repentance and holiness]. One of the things that the *yetzer hara* really cannot stand, is when a Jew repents. However, there are times when a person is more prone to do Teshuva, such as, the days of Shovavim and the month of Elul, when the *yetzer hara* does anything possible so that Teshuva is brief and momentary, and the person is left with nothing afterwards. Therefore, when a person finds himself in these acceptable times, times of Teshuva, the *yetzer* fights with all its might, it does not let the person accept upon himself any good acceptance since whatever a person accepts upon himself extends the time of acceptance and the good influences and it causes that which aroused us to repent to not end today or tomorrow, but rather, it stays with us for a long time.

In our parsha, the Torah testifies (12:28), 'וילכו ויעשו בני ישראל, כאשר צוה ה' את משה ואהרן' – 'And the Children of Israel went and did as Hashem commanded Moshe and Aharon', and Rashi asks, 'Had they already performed these commandments at this point? Was this not said to them on Rosh Chodesh?! But since they took it upon themselves to fulfill these commandments, the Torah considers it to their credit as if they had actually performed the commandments'. The Torah teaches us here that if a person accepts upon himself something good, this is not just considered as simply a good thought, but rather, it is as if he has actually done it. As Chazal have said (Kiddushin 40a), 'HaKadosh Baruch Hu regards a good thought as a good deed'. Now we can understand why the *yetzer hara* fights so hard so that a person will not accept to do something good upon himself, since it is as if HaKadosh Baruch Hu already considers it as done.

Nowadays, the custom has already been implanted that if a Jew needs salvation, he automatically pledges to donate a sum of money to *tzedakah*, or he accepts something upon himself, such as, learning something extra or improve his *davening*. Although we do not understand why these things help, despite the person not yet doing anything, and seemingly, the person has not changed his situation or his nature, still, we see that by accepting to do something good it can change his situation and bring salvation. As we have mentioned, by HaKadosh Baruch Hu it is already regarded as if he had done the deed, and this is enough of a reason to remove the person from his predicament.

- Tiv HaTorah - Bo

טיב ההשגחה

הבא לטהר – הבא לטהר

Moreinu HaRav shlit"a relates: "I was invited to give a *sichah* [discourse] in a yeshiva for *ba'alei teshuva*. As is my holy way, I brought along papers where the boys could write on it something good that they accept upon themselves to do. Every interested young man could write something good that he wants to accept upon himself and I take these papers with me to the holy places and I pray for those who accept to do something good.

A few weeks later, I received a call from the Rosh HaYeshiva with a request, that I redeem two of the boys in his yeshiva [*pidyon haben*] and he told me with great emotion that one of the boys took upon himself that every day when he put on Tefillin, he would read the portion of redemption of the firstborn 'קדש לי כל פטר רחם' – 'Sanctify to Me every first of the womb' (13:2) and the section of 'והיה כי יביאך' – 'it will be when you come' (13:11). He is reading the topic of *pidyon haben* and since he is a firstborn to his father and mother, he became interested in the *halachos* and it was explained to him that he is a firstborn who was never redeemed as an infant.

This discovery caused a commotion in the yeshiva, and another boy in the yeshiva, also a firstborn, began to clarify from his parents if they redeemed him and it became clear that since his parents were distant from Torah and mitzvos, they had not redeemed him. This created a situation where two young men required redeeming, and all in the merit of accepting to do something good upon themselves and to take on the saying of the four portions in the Tefillin. Apparently, a simple acceptance, but still, an acceptance that changed the lives of two young men.

- Moreinu HaRav shlit"a

יסוד היהדות – הליכה בדרכי אבות

The basis of Judaism – Follow the ways of the fathers

ולמען תספר באזני בן ובן בן את אשר התעללתי במצרים ואת אתה
אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה' (י"ב)

So that you may relate in the ears of your son and your son's son
that I have amused Myself with Egypt and My signs that I placed
among them, that you may know that I am Hashem. (10:2)

With this posuk, the Torah commands with the obligation to recite
'the exodus from Egypt'. This mitzvah must specifically be from
father to son as the Torah writes 'ולמען תספר באזני בן' – 'so that
you may relate in the ears of your son'. The reason for this is that
the purpose of this mitzvah is to arouse the *Emunah* [faith], as the
posuk concludes "וידעתם כי אני ה'" – 'that you may know that I am
Hashem'. In order to implant *Emunah* in the hearts of the sons the
father must relate to his son that he received these things from his
father, and his father from his father, until the generation that
actually experienced it. In this way, the son will recognize the truth
of the matter, when he is told that this story has been handed down
from generation to generation, and its source traces back to those
who lived through the subjugation and the exodus.

We are also commanded to pass on from father to son that we
stood at '*Kabbalas HaTorah*' [receiving the Torah] until the end of
generations as the Torah states (Devorim 4:9-10) 'והודעתם לבניך' –
'and make known to your children and your children's children the day that you stood
before Hashem, your G-d, at Chorev'. The matter is dependent on
this, once we have been nursed with *Emunah* in Hashem Yisbarach
by our fathers and grandfathers who are obligated to teach us the
ways of Hashem Yisbarach, that the Torah and mitzvos are the result
of our *Emunah*, for once we believe that HaKadosh Baruch Hu is the
Master of the entire World, we come to the recognition that we are
obligated to serve Him, therefore, our fathers who enlightened our
hearts with *Emunah*, were also commanded to inform us about
Kabbalas HaTorah which obligates us with everything in it.

This is also the reason why we are obligated to walk in the paths of
our fathers and to take on their customs and all their ways. All the
ways of a Jew are the result of his Judaism. Even if these ways are
not expressly stated in the Torah and are not included in the '613
mitzvos', for all the customs that have been passed on to us
generation after generation since the earliest generations, which
broadmindedly realized that these customs are the will of the Torah,
and we find that these too, are the foundation of the Torah and
Emunah.

One who takes hold of the deeds of his fathers, in any situation that
happens to him, he should first consider how his fathers would
conduct themselves in this situation, this person is guaranteed that
he will not turn away from Hashem Yisbarach, since all his actions are
based on the mountains of sanctity [*Hararei Kodesh*], and one does
not veer away from them by even a hairsbreadth. Sometimes, when a
person is face with a difficult situation, and because of it he starts to
have negative thoughts, the *yetzer* finds an opening to collect its due,
and it stands itself by the opening of the heart of this man and begins
to show him 150 reasons that the matter is permissible. If the person
does not look back to see what his fathers did in this situation, it is
possible that he might be *chas v'shalom* enticed by his *yetzer*. But if
the deeds of his fathers are a lamp unto his feet, and they are a sign
as to what his obligation is in the world, he will be rescued from the
snare of the *yetzer*. By thinking about it, he will recognize that his
reason is different than theirs and his influence is different from
theirs.

This matter is hinted at further on in our parsha (10:22-23) 'ויהי חושך'
אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים. לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש
'and there was a darkness of gloom throughout the land of Egypt for a three-
day period. No man could see his brother, nor could anyone rise
from his place for a three-day period; but for the Children of Israel
there was light in their dwellings'. The *yetzer* is categorized as
darkness as it misleads the person and shows him that a sin is a
mitzvah and a mitzvah is a sin. [It is brought down in the name of
the Baal Shem Tov that this is the reason the *yetzer* is destined to be
punished, for it was only given permission to entice the person to
sin but not to trick him into thinking that it is a mitzvah.] When a
person finds himself in a dark situation, he is misled to follow it. The
result is that he finds himself where 'no man can see his brother',
that is, he does not recognize his brothers' actions in the family as
they are unaffected by the *yetzer*, and they conduct themselves with
the customs of their fathers. 'Nor could anyone rise from his place',
that is, the person does not rise above his situation to look
backwards and consider what his fathers would do in this situation
where he now finds himself. This is because he never made the
deeds of his fathers as a base for his deeds. Therefore, he has no
escape route from his *yetzer*, however, 'for the Children of Israel',
those categorized as 'Children of Israel', they see themselves as
children to their fathers, and the deeds of their fathers are placed
before their eyes, and they follow their footsteps, to them 'there
was light in their dwellings', for even though the *yetzer* shows them
that it is permissible, they look back at the actions of their fathers,
and here the light of the Torah is revealed to them and they can
choose between good and evil.

This was a common expression of the Rabbah of Yerushalayim,
HaGaon Rebbe Yosef Chaim Sonnenfeld zt"l, when he expressed his
distress about the affliction of our nation as there were 'those who
threw off the yoke' among them, he said that the basis for this
affliction was because these people did not think about the customs
of their fathers, they saw no importance of doing this, and they had
no basis to follow in their ways. Therefore, the *yetzer* found paths
into their hearts. However, if all the Children of Israel placed the
deeds of their fathers as lamps unto their feet, then the *yetzer*
would not have the power to mislead them, and there would be no
one who threw off the yoke among us.

This is amazing, every holiday throughout the year has laws and
regulations that the person is obligated to follow in their time. On
Succos there is the mitzvah of succah and the four species. On
Pesach there is the mitzvah of matzo and the prohibition of chometz
and the many *halachos*. The same for the Yomim Noraim, on Rosh
Hashanah we are commanded with shofar and on Yom Kippur we
are commanded to fast. Even the rabbinical holidays of Chanukah
and Purim there are halachic obligations, Chanukah has lights and
Purim has four mitzvos, every holiday has its obligations. In contrast
to this, there are two holidays which have no specific obligations,
and yet, both have aspects of the 'Torah'. One is 'Shavuot' when we
celebrate receiving the Torah and the other is 'Simchas Torah' when
we celebrate the completion of the Torah. These two holidays do
not have specific obligations and everything on them is by custom.
Perhaps the intent is to teach us from Heaven that the main
foundation to keep the laws of our Torah is dependent on keeping
the customs. This shows that every person believes what he
received from his fathers. Even though the custom of his fathers is
different from other people, still, he keeps their customs and he
shows that he believes in them. The very keeping makes the person
look back to his fathers and the result is that he will not veer from
the Torah right or left.

The Wonderful Connection between the Thirty Years that Were Added due to the Sin of Mechiras Yosef and the Members of Ephraim Who Left Mitzrayim Early

that they were enslaved in Mitzrayim, they were in galus a total of 400 years. Yet, when our passuk asserts that they were in galus for 430 years, it is counting the time that elapsed from the decree of the Bris bein HaBesarim, which transpired 30 years before the birth of Yitzchak.

Nevertheless, we must endeavor to reconcile this surprising discrepancy. Why does the passuk in this week's parsha add the 30 years dating back to the Bris bein HaBesarim? Either way, something is amiss. If the galus began already at the time of that historic covenant, then why did HKB"Y tell Avraham that the galus would only be 400 years and not 430 years? On the other hand, if the decree was only 400 years from the birth of Yitzchak, then why does our passuk assert that the galus was actually 430 years?

We will begin to shed some light on the subject by introducing a fascination explanation from the Shela hakadosh (Pesachim) based on the following Gemara (Shabbas 10b): **”לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים”**—**a person should never treat one son differently than his other sons; for, on account of two selaim’s weight of fine wool that Yaakov gave Yosef in excess of his other sons, his brothers became envious of him, and as a consequence, our forefathers descended to Mitzrayim.** The Tosafos are perplexed by this statement. After all, the matter was preordained at

Notwithstanding, all of the Rishonim accept Rashi's explanation appearing in parshas Lech Lecha, which is repeated in his commentary on this week's parsha. When HKB"H informs Avraham Avinu: **"Your offspring will be foreigners in a land not their own; they will enslave them, and they will oppress them for 400 years"**—He is referring to the time that elapsed from the birth of Yitzchak. Although they dwelled in Eretz Canaan, it did not belong to them, yet. Together with the number of years

the Bris bein HaBesarim before Yosef was sold into slavery. Tosafos suggest an answer, but the other commentaries disagree as to their meaning.

So, let us present the Shela hakadosh's interpretation of the Tosafos. In truth, the tally of 400 years began from the very night of the Bris bein HaBesarim. Due to Avraham's extreme distress concerning the decree, it was considered as if the galus began already on that night. Thus, it turns out that Bnei Yisrael deserved to depart Mitzrayim at the completion of 400 years from the Bris bein HaBesarim.

However, the jealousy of the shevatim caused them to sin. Seeing that Yaakov loved Yosef, his youngest son, more than any of his other sons, prompted them to sell him into slavery, landing Yosef in Mitzrayim. As a result, he suffered until he was thirty years old; at that time, however, he was brought before Pharaoh and elevated to the position of Viceroy of Mitzrayim. To atone for those 30 years, 30 years were added to their decree of galus. In all, they had to stay in Mitzrayim for 430 years.

This explains why HKB"H told Avraham at the Bris bein HaBesarim: **"Your offspring will be foreigners in a land not their own; they will enslave them, and they will oppress them for 400 years."** In other words, at the time Avraham was notified of the future galus, the decree was only for 400 years; however, after the sale of Yosef, an additional 30 years were added to the decree. Therefore, the passuk in our parsha states: **"The habitation of Bnei Yisrael during which they dwelled in Mitzrayim was 430 years."**

Bnei Ephraim Left 30 Years before the Designated Time

As a loyal servant in the presence of his master, I would like to present support for the explanation of the Shela hakadosh. Our blessed sages teach us that members of the shevet of Ephraim left Mitzrayim 30 years prior to the designated time of departure. Erroneously, they figured that the galus began at the time of the Bris bein HaBesarim. Based on their calculation, the 400-year decree of galus was completed 30 years earlier. Concerning these members of Ephraim, we learn in the Gemara (Sanhedrin 92b): **"ומאן נינהו מתים שהחיה יחזקאל, אמר רב אלו בני אפרים שמנו לקץ וטעו" and who were the dead that Yechezkel resurrected?**

Rav said: These were the members of Ephraim, who calculated the end, but erred. In his commentary, Rashi explains that they erroneously calculated the 400 years of galus and bondage from the Bris bein HaBesarim rather than from the birth of Yitzchak.

Rashi's source is the Midrash (S.R. 20, 11). It states that 30,000 members of shevet Ephraim died as a punishment for leaving Mitzrayim 30 years before the designated time. They deduce this fact by expounding on a passuk in parshas Beshalach (Shemos 13, 17): **"ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם" ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם—it happened when Pharaoh sent the people that G-d did not lead them by way of the land of the Pelishtim.** According to the Midrash, G-d did not want Bnei Yisrael to see the scattered bones of the members of Ephraim that had been killed by the Pelishtim at Gath:

"שטען שבטו של אפרים ויצאו ממצרים עד שלא שלם הקץ ונהרגו מהם שלשים ריבוא, ולמה נהרגו, שחשבו מיום שנדבר אברהם בין הבתרים וטעו שלשים שנה... והרגום פלשתים... והיו עצמותיהם שטוחין בדרך חמרים חמרים, שכבר היה להם שלשים שנה שיצאו, עד שלא יצאו אחיהם ממצרים. אמר הקב"ה אם יראו ישראל עצמות בני אפרים שטוחין בדרך יחזרו למצרים... מה עשה הקב"ה, נטל דמם של בני אפרים וטבל בו כליו כביכול, שנאמר (ישעיה סג-ב) מדוע אדום ללבושך, אמר הקב"ה איני מתנחם עד שאנקום נקמתן של בני אפרים שנאמר ולא נחם אלקים."

The shevet of Ephraim miscalculated and departed Mitzrayim before the term had been completed; consequently, 300,000 of them were killed. Why were they killed? Because they calculated the term from the day that Avraham was informed at the "Bein HaBesarim"; they erred by 30 years . . . And they were killed by the Pelishtim . . . Their bones were piled up along the road; for, they departed thirty years before their brothers left Mitzrayim. HKB"H said, "If Yisrael see the bones of the sons of Ephraim lying on the road, they will return to Mitzrayim . . . What did HKB"H do? He took the blood of the sons of Ephraim and dipped His garments in it, so to speak, as it states (Yeshayah 63, 2): **"Why is Your clothing red?"** HKB"H replied, **"I will not be consoled until I avenge the deaths of the sons of Ephraim,"** as it states: **"G-d was not consoled."** (Translator's note: The Midrash interprets the words **"ולא נחם"** as **"He was not consoled"** rather than as **"He did not lead them."**)

According to the explanation of the Shela hakadosh, it is easy to comprehend the miscalculation of the sons of

Ephraim. For, in truth, the 400-year term of galus should have begun with the Bris bein HaBesarim, when Avraham was informed that his offspring would be in galus. Yet, as we have learned, after the shevatim sinned by selling Yosef, 30 years were added to the term of galus to atone for Yosef's 30 years of suffering.

Bnei Ephraim Erred because They Were Not Involved in the Sale of Yosef

Let us add a tantalizing thought as to why the members of Ephraim miscalculated. After all, they descended from Ephraim, the son of Yosef. Hence, they were not involved whatsoever in "Mechiras Yosef." Now, although the Gemara (Sanhedrin 27a) teaches us that all of Yisrael are responsible for one another; nevertheless, that principle only applies when they have an opportunity to protest and fail to do so. In the case of Ephraim, he wasn't born, yet, at the time of the tragic sale; hence, he did not have the opportunity to protest the sale. Therefore, the sons of Ephraim mistakenly thought that they did not have to serve the extra 30 years that were appended to the original decree of 400 years due to the sin of "Mechiras Yosef."

Nevertheless, they were wrong. For, although they did not participate in the sale of Yosef, they still required atonement. For, Yosef himself was partially responsible for his sale into slavery. As the Shela hakadosh (Vayeishev) writes in the name of the kabbalists, Yosef HaTzaddik is counted among the ten martyrs who died to atone for his sale. By reporting his brothers' bad deeds to their father, he caused the sale.

We can also suggest another reason that the members of Ephraim were punished. When HKB"H delegates Moshe to take Yisrael out of Mitzrayim, He says to him (Shemos 3, 16): "לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם ה' אלקי אבותיכם נראה אלי אלקי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקוד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם—go and gather the elders of Yisrael and say to them, "Hashem, the G-d of your forefathers, has appeared to me, the G-d of Avraham, Yitzchak and Yaakov, saying, 'I have indeed taken account of you (פקוד פקדתי) and what is being done to you in Mitzrayim.'" Then, HKB"H promises him (ibid. 18): "ושמעו לקולי"—they will heed your voice. Rashi explains that Yisrael had a tradition passed down to them from Yosef that this wording—"פקוד פקדתי"—would signify their redemption.

For, it is written (Bereishis 50, 25): "וישבע יוסף את בני ישראל—then Yosef made the sons of Yisrael swear, saying, "G-d will indeed remember you ("פקוד פקדתי"), and you will bring my bones up from here."

Thus, we learn that all of Yisrael had a tradition regarding the sign that would signify the geulah. Clearly, this tradition included the members of Ephraim, who were the offspring of Yosef. They had been taught that the redeemer would use the wording "פקוד פקדתי". So, they knew better than to depart Mitzrayim before hearing those specific words. Furthermore, if they truly believed that the time of the geulah had arrived, how did they leave Mitzrayim without the bones of Yosef, their elder, who had made Yisrael swear to take his bones out of Mitzrayim? Therefore, they were punished accordingly; they all died, and their bones were scattered along the path.

Additionally, we can provide another reason for their harsh punishment. According to their calculation and reasoning, the term of their galus and bondage had been completed. Yet, what possessed them to leave Mitzrayim and abandon their brothers behind to endure the harsh servitude in Mitzrayim? By departing alone, they reawakened the sin of "Mechiras Yosef"; they were impervious to the suffering of their brothers just as the brothers were impervious to Yosef's pleas. As the brothers admit to each other (ibid. 42, 21): "אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר—ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת"—indeed, we are guilty concerning our brother inasmuch as we saw his heartfelt anguish when he pleaded with us and we did not listen; that is why this anguish has befallen us. Therefore, they were punished and they all died, since HKB"H judges tzaddikim exactly.

At the Future Geulah HKB"H Will Don Garments Dipped in the Blood of the Sons of Ephraim

Indeed, the premature departure of the members of Ephraim from Mitzrayim was tragic! It is fitting, therefore, they we delve deeper into the matter. What possessed them to do this seemingly selfish, incomprehensible act? So what if they did not participate in the sale of Yosef; neither did the sons of Menashe or the sons of Binyamin. Neither of them elected to leave Mitzrayim before the rest of Yisrael. They abided by the teaching of the Mishnah (Avos 2, 4):

—do not separate yourself from the community. So, what prompted the sons of Ephraim to depart Mitzrayim alone?

With the utmost reverence and love, I would like to propose an answer to this puzzling question. Let us refer back to the conclusion of the Midrash cited above. It explains what HKB”H did after Bnei Ephraim were killed: **What did HKB”H do? He took the blood of Bnei Ephraim and dipped His garments in it, so to speak, as it states (Yeshayah 63, 2): “Why is there red on Your clothing?” HKB”H replied, “I will not be consoled until I avenge the sons of Ephraim, as it says, “And G-d was not consoled.”**

Now, this passuk is part of Yeshayah’s prophecy pertaining to the future geulah (ibid. 1): **“מִי זֶה בָּא מֵאֲדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מְבֻצָּרִים זֶה הָדוֹר בְּלִבוֹשׁוֹ... מִדּוֹעַ אָדָם לְלִבוֹשׁוֹ וּבְגָדָיו כְּדֶרֶךְ בְּגָת. הוֹרָה דְּרַכְתִּי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין אִישׁ אֶתִּי וְאֶדְרַכְכֶּם בְּאִפִּי וְאֶרְמָסֶם בְּחֲמָתִי וְיִזְ נִצָּחֶם עַל בְּגָדִי וְכָל מַלְבוּשֵׁי אֲנָאֲלָתִי. כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלִּי בָּאָה.”** **Who is this coming from Edom, with sullied garments, from Botzrah? This One Who is majestic in His garb . . . Why is there red on Your clothing, and why are Your garments like those of someone treading in Gath (literally, a wine vat)? “I alone have trodden a winepress, not a man from the nations was with Me; I trod on them in My anger and trampled them in My wrath, and their lifeblood spurted out on My garments, so I soiled all My garments. For a day of vengeance is in My heart, and the year of My redemption has come.”**

Here we learn something fascinating. At the time of the future geulah, HKB”H will, so to speak, wear garments immersed in the blood of the sons of Ephraim. This will prompt Yisrael to inquire: **“Why is there red on Your clothing, and why are Your garments like those of someone treading in Gath?”** This is very odd. For, the Midrash insinuates that the 300,000 members of Ephraim were killed as a punishment for departing Mitzrayim prematurely. If that is true, then why do they merit having HKB”H wear garments immersed in their blood to avenge their deaths?

Thus, we must conclude that Bnei Ephraim were not really reshaim, chas v’shalom, who deliberately left Mitzrayim before the designated time. Instead, they erred in their calculation, as Chazal state explicitly in the Midrash: **The**

shevet of Ephraim erred, and they departed Mitzrayim before the term was completed. Notwithstanding, even if they made an honest mistake, it behooves us to explain why they merit having HKB”H wear garments immersed in their blood at the time of the future geulah.

Bnei Ephraim from Whom Mashiach ben Yosef Will Descend Mistakenly Believed that It Was Incumbent upon Them to Pave the Way for the Geulah

To explain the matter, we must rely on Chazal’s teaching that in preparation for the future geulah, HKB”H will initially send Mashiach ben Yosef, hailing from shevet Ephraim, prior to Mashiach ben David, hailing from shevet Yehudah. As we have learned in the Gemara (Succah 52a):

“תנו רבנן משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו, אומר לו הקב”ה שאל ממני דבר ואתן לך, שנאמר (תהלים ב-ז) אספרה אל חוק וגו’ אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה גוים נחלתך, וכיון שראה משיח בן יוסף שנהרג, אומר לפניו רבונו של עולם איני מבקש ממך אלא חיים, אומר לו חיים עד שלא אמרת כבר התנבא עליך דוד אביך, שנאמר (שם כא-ה) חיים שאל ממך נתתה לו וגו’.”

The Rabbis taught in a Baraita: HKB”H will say to Mashiach ben David, who will be revealed speedily in our times, **“Ask something of Me, and I will grant it to you” . . . But when he sees that Mashiach ben Yosef was killed, he will say to Him, “Master of the Universe, I ask You for nothing but life.” HKB”H will say to him, “As for life, before you even requested it, your father, David, already prophesied about you (Tehillim 21, 5): “He asked life of You and You have already granted it to him, etc.”**

Regarding this subject, the Maharsha writes in Chiddushei Aggados:

At the time of the future geulah, swiftly in our times, initially Mashiach ben Yosef will come to save Yisrael . . . Yet, he will be killed by the multitudes of idolaters that will return to Yerushalayim. The complete geulah will not be realized until the arrival of Mashiach ben David, as explained in several texts.

In Sha’ar HaKavanos, our teacher, the Arizal, explains that when we recite the words: **וּכְסֵא דָּוִד עֲבָדְךָ מִהֲרָה לְתוֹכָה תִּכְיֶין—and the throne of David, Your servant, may You establish soon in its midst—in Shemoneh Esreh, we**

should be praying that Mashiach ben Yosef not be killed in the war of Gog and Magog. We must endeavor to explain where this is alluded in this tefilah we recite pertaining to the throne of David.

It appears that we can explain the Arizal's meaning based on what we have learned in our sacred sefarim. Mashiach ben Yosef will come first. He will be killed in the battle of Gog and Magog to atone for the sins of the generation and to pave the way for the arrival of Mashiach ben David. Accordingly, we can suggest that this is the allusion inherent in the formula we recite: **”וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין”**. His arrival should not be delayed until after the demise of Mashiach ben Yosef due to the sins of the generation. Instead, may he arrive speedily by having HKB”H forgive us and pardon all of our transgressions.

With the Geulah from Mitzrayim Yosef Also Preceded Yehudah

Now, come and see the wonders of Hashem. With the geulah from Mitzrayim, HKB”H also arranged for Yosef to be sent before Yehudah. As the Midrash explains (V.R. 32, 5): **”יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה, ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי: Yosef went down to Mitzrayim and safeguarded himself from immorality; in his merit, Yisrael were safeguarded (from immorality). Rabbi Chiya bar Abba said: On account of this alone, Yisrael deserved to be redeemed. Subsequently, Yaakov sent Yehudah to join forces with Yosef. As it is written (Bereishis 46, 28): ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה—he sent Yehudah ahead of him to Yosef, to prepare ahead of him in Goshen. Rashi explains in the name of a Midrash Aggadah: להורות לפניו, לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה—to establish a study hall from which instruction would be forthcoming.**

The Bnei Yissaschar (Kislev-Teves 2, 25) explains Yaakov's rationale for sending Yehudah to Yosef. He relies on the Arizal's explanation in Likutei Torah (Ki Seitzei) that the galus in Mitzrayim encompassed four galuyot, and the geulah from Mitzrayim encompassed four geulot. Accordingly, the geulah from Mitzrayim served as a preparation for the future geulah, as it is written (Michah 7, 15): **”כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות”—as in the days you left the land of Mitzrayim, I will show it wonders.**

Therefore, Yaakov sent Yehudah to join Yosef to make preparations for the future geulah that would be led by Mashiach ben Yosef and Mashiach ben David. Based on what we have discussed, we can suggest that this is why HKB”H arranged for Yosef to descend to Mitzrayim before Yehudah—just like Mashiach ben Yosef (from shevet Ephraim) will come before Mashiach ben David (from shevet Yehudah). This is the allusion inherent in the passuk: **”ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה”—and he sent Yehudah ahead of him to Yosef, to prepare ahead of him in Goshen.** The passuk employs the term **(משיח) (גשנ”ה) (358)**, possessing the same gematria as **(358) (משיח)**, alluding to the future geulah that will be led by the Melech HaMashiach. This concludes his sacred remarks.

Mashiach ben Yosef Comes from Shevet Ephraim

We also learn in the Zohar hakadosh (Mishpatim 120a, Pinchas 123a) that Mashiach ben Yosef comes from shevet Ephraim. This is alluded to in the Navi (Yeshayah 11, 11):

”והיה ביום ההוא יוסיף אדני שניית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים ומפתירוס ומכוש ומעילם ומשנער ומחמת ומאמי הם. ונשא נס לגוים ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ. וסרה קנאת אפרים וצרכי יהודה יכרתו, אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצר את אפרים.”

It shall be on that day that the Lord will once again show His hand to acquire the remnant of His people, who will have remained from Assyria and from Egypt and from Pathros and from Cush and from Elam and from Shinar and from Hamath and from the islands of the sea. He will raise a banner for the nations and assemble the castaways of Yisrael; and He will gather in the dispersed ones of Yehudah from the four corners of the earth. The jealousy of Ephraim shall stop and the oppressors of Yehudah shall be cut off; Ephraim will not be jealous of Yehudah, and Yehudah will not harass Ephraim. Rashi comments: Mashiach ben Yosef and Mashiach ben David will not be jealous of each other.

This enlightens us with regards to the egregious error of the sons of Ephraim, who departed Mitzrayim prematurely; they thought that they were following in the footsteps of their elder, Yosef, paving the way for all of Yisrael. According to their calculation, the 400 years of galus were over for them, since the additional 30 years

were on account of “Mechiras Yosef,” a cheit which they had no part of. This led them to conclude that they were supposed to leave Mitzrayim separately in order to pave the path of redemption for all of Yisrael.

Now, they were indeed very brave men and great warriors. Nevertheless, by leaving alone without the rest of Yisrael, they realized that they might be killed along the way—just as the future Mashiach ben Yosef hailing from shevet Ephraim, who will come to redeem Yisrael before Mashiach ben David, will be killed. They were willing to accept this risk in order to fulfill their task, just as their predecessor, Yosef HaTzaddik, had done and just as their descendant, Mashiach ben Yosef, was destined to do in preparation for the future geulah.

In truth, however, they were mistaken. They should not have left Mitzrayim without explicit permission from Hashem to do so. Their misguided act was not in any way comparable to Yosef’s descent to Mitzrayim. He did not go down to Mitzrayim of his own free will; he was sold into slavery by his brothers. Similarly, Mashiach ben Yosef will only come to redeem Yisrael after being instructed to do so from above. Therefore, they were punished and they all died in the process.

Notwithstanding, their intentions were l’shem Shamayim and they sacrificed their lives for the kedushah of Hashem. Therefore, HKB”H will dip His garments in their blood, so to speak. Furthermore, at the time of the future geulah, when Mashiach ben Yosef will come initially to redeem Yisrael and will perish, HKB”H will add his blood to the blood of the sons of Ephraim. Thus, HKB”H will exact

revenge from the goyim that killed them. It turns out, therefore, that they will not have died in vain. Seeing as they acted l’shem Shamayim, HKB”H will use their blood to hasten the geulah for all of Yisrael.

It is with great pleasure that we can apply what we have learned to achieve a better understanding of the following Gemara (Sanhedrin 92b): תנו רבנן בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש, אמר לו הקב”ה ליחזקאל לך והחיה. **The Rabbis taught in a Baraita: When the wicked Nevuchadnetzar threw Chananyah, Mishael and Azaryah into the fiery furnace, HKB”H said to Yechezkel, “Go resurrect the dead in the Plain of Dura.”** Earlier, the Gemara identifies the dead resurrected by Yechezkel as the sons of Ephraim, who miscalculated the end of the period of bondage. It behooves us to explain why HKB”H saw fit to resurrect the bones of Bnei Ephraim specifically when Nevuchadnetzar threw Chananyah, Mishael and Azaryah into the fiery furnace.

Based on our current discussion, we can suggest an answer. HKB”H wished to demonstrate that just as He rescued the three lads who were willing to sacrifice their lives for “kedushas Hashem”; so, too, the bones of the sons of Ephraim deserved to be resurrected for their act of self-sacrifice. In truth, they made an egregious error and suffered the ultimate punishment; nevertheless, their intentions were l’shem Shamayim. Therefore, after being duly punished and having their bones scattered along the path, the time had come to resurrect their bones and, simultaneously, to save Chananyah, Mishael and Azaryah. This was a clear-cut demonstration that they, too, sacrificed themselves l’shem Shamayim.

Our thanks and blessings are given to those who donated for the publication of our weekly dvar Torah for the merit of אחינו בני ישראל

Family Madeb for the
Refuah Shelimah of Lea bat Virgini

Arthur & Randi Luxenberg לזכות
of their wonderfull parents, children and grandson

To receive the mamarim by email: mamarim@shvileipinchas.com

To sponsor or dedicate this publication, please call the Areivim office: 845-371-2760 or email info@areivim.com

Areivim

LIFELONG SUCCESS

EMERGENCY HOTLINE
Dial: 845-371-2760
or Text: 914-490-8129
and type the word
"EMERGENCY"

845-371-2760

| [INFO@AREIVIM.COM](mailto:info@areivim.com)

| WWW.AREIVIM.COM

To subscribe to the Weekly Email, please email info@areivim.com and enter "Subscribe" into the subject line.

Please go to www.TorahAnytime.com to listen to Rabbi Shmuel Gluck, and other popular speakers, on TorahAnytime.

By Rabbi Shmuel Gluck

The Posuk says, Vayikod Ho'om Vayishtachavu, and the people kneeled and bowed (to Hashem). What caused them to do this? Rashi explains, Al B'suras Bonim, that they were thanking Hashem for the news that they will have children. In his Sefer Dibros Moshe, Rav Moshe asks, "Why were they so happy? Didn't they expect to have children?" Rav Moshe concludes that they must have been informed that they would have children who would be Tzadikim. However, Rav Moshe questions that conclusion, because this Posuk is written in the Parsha of the wicked son. If so, what made them so happy?

He explains that having difficult children, even children that he refers to as wicked, does not have to be a problem, or

the end of the story, as long as there is an infrastructure to help them. With Yeshivas and organizations (such as **Areivim**) to help them, they can be confident that their children will return to Hashem. **The good news is that all problem children can change, and become happy endings for themselves and their parents.**

The message that made them thank Hashem was that Klal Yisroel will always have resources. However, it is **the parents' responsibilities to utilize their experiences, and the advice and resources of those organizations.** If they do, they can be confident that their children will return.

As We (Even Young People) Get Older

Part 2 of 2

By Rabbi Shmuel Gluck

D **The marriage stage: When people marry they are expected to perfect those values learned in the previous stages.** This is needed for them to manage the challenges of marriage, parenting, and work, all while living a Torah lifestyle.

I remind young couples that once they have children, it will be a challenge to maintain, and certainly to improve, the quality of their spousal relationship. Building a close relationship needs to be done before they have children. While there are exceptions, it is never good to assume that they will be the exceptions.

e) Early middle age stage: People from the ages of 25 to 40 and, increasingly, even until 50, have a lot of physical energy, and are still comfortable with taking risks. (Even people who are conservative-minded when they are at this age will take more risks than when they become older). They are in the stage of creating. They have the ability to work late hours (although they must make certain not to forget to pay attention to their children), and to think long term.

However, that strength will not last. People should avoid spending money as if their present income will continue at the same pace. (This article does not ask people to follow the Torah's attitude towards money. The Torah requires people to live a truly Torah lifestyle, and to speak to their Rav about how Hashem wants them to use their money.)

People should continue thinking one step ahead in their own lives. How

will they interpret the value, and the moral obligations, of money, when they become 45+ years old? Instead of using it to enjoy life, they should recognize that the value of money is in its ability to make them feel secure. Instead of expensive annual vacations, they should appreciate the importance of saving for their children's education, weddings, and hopefully, to help them live the lives of Koleh families after they marry.

I have a friend who, as he aged, increased his commitment to give Maaser from 10 to 11 to 12, etc. percent of his income. He has also become more concerned with his future, placing an emphasis on his spiritual, and not physical, retirement.

"People must utilize the assets that they presently have, which they may not have in the next stage, and take advantage of those assets before these assets become obsolete."

f) Late middle age stage: People between the ages of 45 and 65 years old are physically slowing down, but should compensate for this with the wisdom of their experiences. As I mentioned, **people must utilize the assets that they presently have, which they may not have in the next stage, and take advantage of those assets before these assets become obsolete.** However, instead of anticipating the next stage, most people wait for this stage to end and then lament the loss of their resources, when it is too late.

Aging is not only about the loss of previous resources. Aging replaces **what was lost with new resources.** In addition to thinking about what may soon be lost, people are expected to anticipate what they will receive.

In this stage, people are expected to have the clarity that they didn't have previously, and the maturity to act on that clarity. This can be seen in the

many people who dedicate more of their lives to Torah and community services. Those people who anticipated during their previous stages that the following stages might change their perspectives, focused on becoming financially secure enough to dedicate their days to good causes. Although those who did not think ahead are still committed to making a difference in the world, they find themselves dividing their days between earning an income and making a difference.

I have spoken to many people in the previous stages who were focused on giving back to the community. Nevertheless, their efforts were often unguided. They meant well, and made a difference, but they lacked a mission. As a result, their efforts were sprinkled in a few directions, and they helped, but they never made as significant an impact as they could have, had they been more focused.

In this stage, people realize the importance of a mission, and dedicate themselves to that mission. Their energies are beginning to reap exponentially greater results. Despite the fact that their energies are slowing, their experiences, clarity of mission, and less complicated life (presumably their children are mostly married), are changing the world one day at a time.

The same focus can be seen in their personal lives. They are more focused, and have stopped "running around" because of their desire to grow spiritually. All of a sudden, they realize that flying to Uman is less important than understanding the words that they say when they Daven. The length of their Pesach Seder is less important than how sensitive they are to their wives and children, before and during the Yom Tov.

What if people anticipated their need for clarity before they became 45 years old? How much more could they have achieved if they would have started earlier with a clear vision of how they wanted to change their own family and Klal Yisroel? I have seen many people begin to teach their children when their children were

already adults. Understandably, their results were often limited.

While all future stages should create a feeling of urgency because of lost opportunities in previous stages, the urgency should be more pronounced in this stage, because people's bodies will remind them that there is only so much that they can, and must, achieve in their limited time left. Their bodies constantly send them reminders. Certainly their effective years will be limited. Their sleeping patterns change for the worse, their hearing begins to subtly decline, and they find themselves unable to do many things that, until now, they thought that they would always be able to do. They finally realize that their bodies do not belong to them, and that they are only on loan. Their bodies are shouting at them, and reminding them, that this is their last chance to create their legacies.

In closure, one of the worst punishments people can experience is to realize that they lived their lives in error, dedicating their energies to wasteful, and possibly even counterproductive, goals. When people become aware of this, the guilt, and the price they are paying for those errors (such as with their children), become very painful. People should keep this in mind before they make those mistakes. **I implore my readers to anticipate their next stages in life, and prepare for them.**

g) The dependent stage is when people become dependent on others for their needs. While I have not yet reached this stage, I would like to share a few thoughts about it. People can be role models in all of the stages, but it becomes more important to do it in this stage. They can motivate people to smile, to accept life as it is given to them, to be pleasant company, and they can always dispense small tidbits of wisdom along the way.

May we all merit a long, effective, and worthy life, leaving behind a legacy that will make Hashem proud of us.

Story from "Torah Tavlin" By Rabbi Dovid Hoffman

The ancient city of Chevron was experiencing serious financial depression. Many of the yeshivos and other organizations were short of funds and it was decided that a well-respected emissary would be sent abroad to raise sorely needed money. The great Chacham, R' Chaim Yosef Dovid Azulai ZT"L, known as the Chid"a, was asked to travel to Europe and raise money on behalf of the city of Chevron and its mosdos. He agreed and remained in Europe doing just that for a number of years.

On one of his trips to Italy, a merchant who dealt in exotic cheeses came to see him. He requested that the Chid"a give him a hechsher on a particular brand of cheese, however, the Chacham refused to do so when he learned of the origin of the cheese. The merchant desperately needed the approbation in order to market his product in Italy and decided to hire a group of local thugs to make the Chacham see things his way.

One night as he was walking to his lodgings, the Chid"a was accosted by the thugs and was made an offer he couldn't refuse: Either he agree to give his approbation on the questionable cheese, or he would be tossed into the sea, never to be heard from again. Well, given his options, the Chid"a finally relented and wrote the following hechsher for the merchant: "The cheese being sold by this merchant is Kosher Lemehadrin. It may be eaten" At the end of the flowery approbation, the Chid"a signed it: "Signed and sealed, today, the third day of the weekly Torah portion, וַיִּכַּחַם אֱלֹהִים, which is found in Sefer Shemos, 5513 - 1753." The evil merchant had gotten what he wanted and he let the Chid"a go unharmed.

מעשה אבות... סימן לבנים

Armed with his can't-miss hechsher, the merchant brought his wares to an Italian port city and announced to any and all who would listen that he was selling the finest cheese, imported direct from the Holy Land, Kosher Lemehadrin, under the strict supervision of none other than the great Sefardic Gaon, the Chid"a. As was customary, the merchant proudly presented his letter of approbation to the local Rov, who perused every word carefully. All seemed to be in order, except one thing bothered the Rov: Why had the Chid"a written on the bottom of the seal that the posuk "וַיִּכַּחַם אֱלֹהִים" was found in Sefer Shemos? Wasn't it obvious that this posuk was in Parshas Bo, in Sefer Shemos?

The Rov spent some time pondering this question, attempting to understand the deeper meaning behind these veiled words. After carefully analyzing it from every angle, he came to the realization that ש"מ"ו"ת was an acronym for the words "שנים מקרא ואחד תרגום", a reference to the mitzvah of reviewing each parsha in the Torah, twice in Hebrew and once in Targum Onkelos, the Babylonian translation. He quickly looked up the Targum on that specific posuk and read: "הרציכון יהיו אסירין" which, taken out of context can be understood, "Your cheese shall be prohibited."

Immediately, he declared the cheese not kosher and had the local authorities take the merchant in for questioning, where he cracked under pressure and admitted to coercing the hechsher out of the Chid"a. In a voice full of emotion and admiration, the Rov stood up in his place and said about the Chid"a, "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו" - "Blessed is He who gave from His wisdom to those who fear Him."

MIZMOR L'DOVID

Divrei Torah Inspired by the Torah Commentaries of
RAV SHIMSHON RAPHAEL HIRSCH ZT"l

David Gurwitz
Parshas Bo

The Last Three Plagues of Darkness

Last week's Parsha contained the first SEVEN plagues, which came in an orderly fashion from the lowest – blood in the water-- then frogs, then lice, then wild animals, then plague, then boils, to hail (which miraculously contained fire and water simultaneously).

This week's Parsha, Parshas Bo (Bais and Aleph equals 3) completes the last THREE plagues - locusts, darkness, and killing of the Egyptian first-born children. These last three plagues all share something - they all occurred in, or caused, some form of darkness. Let's explore the Jewish mystical concept of darkness.

The Hebrew word for darkness is choshech. The letters are Ches, Shin, and Cuf. When we isolate the outside letters, we have the word ko-ach, which means strength, and power. The inside letter of choshech - Shin - has three prongs, comprised of a Zayin, a Yud, and a Vav, respectively, forming the word zeev, meaning radiance.

The word choshech, then, is really ko-ach surrounding shin. Power surrounds radiance - that is Darkness. This concept of darkness being a covering of light is evident in the very Hebrew word for darkness.

We also see this reflected in the shape of the outside letters, Ches and Cuf, as three sided staples, one opening to the bottom – the Ches – and one opening to the left – the Cuf. Since the Shin radiates up, through its prongs, back to its source, the outside letters act as "bottling up" agents.

This supports what some of our sages say, that the "darkness" in Mitzrayim, was really blinding light.

We see more, from the compendium of phonetically similar and related sounding Hebrew words, based on Rabbi Samson Raphael Hirsch's zt"l. We see how choshech and its related words mean to reduce, and hold back: Chashack means to surround; azack means to chain; ashek means to grab; chazak means to hold; ozeck means to dig; ashek means to deal; osek means to occupy; and ashech means to enclose.

These words - which are phonetic cousins to choshech – darkness - mystically appear to be suppressed, stapled light. This also helps us connect the idea of darkness to Rosh Chodesh, all in this parsha.

Unlike the Mitzri, whose power of the Moon was evidenced at the full moon, which is why we left on the fifteenth of Nisan, at the height of their so-called power - ours is evidenced as we leave the full darkness with the initial glimpse of the moon's reflection of the Sun's light.

Our New Moon comes out of darkness, and we celebrate coming out of darkness every rosh chodesh, when the moon has a sliver revealed. Every rosh chodesh is like a new beginning, like leaving Mitzrayim. Every new idea, or greater understanding, is also like a new beginning, breaking free of its metzar, its limitation.

There is an unusual sentence that appears inside the ninth plague. "Lo Rahoo Eish Es Achiv." - "Each Man Could Not See His Brother." How do we break this limitation? Especially, when Hashem's presence seems obscured, and darkness seems everywhere?

The words of the Arizal, z"l, as always, are helpful here. We are in a time of tshuvah, says the Arizal, during these times when we read the six Parshiyos of Shovavim. We can still remember the recent message of Chanukah, the resting on the 25th, the reconnecting to the chanu, the chaine, the undeserved gift, of the 25th word in the Torah, ohr, light, after the word choshech appears as the 12th word in the Torah.

Lo Rahoo Eish Es Achiv. "Each Man Could Not See His Brother." The gematriah of the word achiv, his brother, is 25! Each man could not see his ohr, the Light. If we could really focus on doing some form of tshuvah, which essentially means changing of direction, then we can possibly see that these five words give to us the admonition and the cure, the response and the quest for the light amidst this darkness. How?

The LAST letters of Lo Rahoo Eish Es Achiv - Each Man Could Not See His Brother – add up to 713, which is the value of the word....tshuvah. SHUVU, BANIM SHOAVIM ERPAH MESHUVOSEICHEM.

There is also a deep lesson to be gained from examining the value of the FIRST letters of Lo Rahoo Eish Es Achiv. They add up to 233, which equals, with the collal, the value of the words yehi ohr, let there be light.

As we prepare for the upcoming two Parshiyos of the Splitting of the Sea, and the Giving of the Ten Commandments, we must try and remember that choshech, and tshuvah, are not what they appear to be for a Jew. Hashem is the creator of time.

The word sha-ah – hour – also means to turn, which we saw in Hashem's turning to Hevel's offering but not to Kayin's. Each hour is really a chance to turn in the right direction – or wrong. Even – especially - in choshech.

In fact, we find something startling when we examine the inside of the spelled out letters of the word choshech: Ches – inside is a Tof, value 400; Shin – inside is Yud and Nun, value 60; Chuf - inside is Peh, value 80. 400 and 60 and 80, with the collal, is 541, the value of Yisroel! Yisroel represents the true inside the word - and concept - of choshech.

Our sages say that for the sake of the Torah – which, in Aramaic, is called Oraisa, meaning light - and for Yisroel, the world was created. Since we see that choshech spelled out, and as a structure, represents light hidden in darkness, it make sense, as we pointed out previously, that ohr v choshech also add up to 541, Yisroel, since we are also the force to access the light hidden in darkness. May we learn to train our eyes to more clearly see our brothers, Re' a Eish Es Achiv.

Parashas Bo

תשע"ט

פרשת בא

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו

Come to Pharaoh, for I have made his heart and the heart of his servants stubborn. (10:1)

Rashi explains that Hashem sent Moshe to warn Pharaoh of the upcoming plague. Why warn Pharaoh if his reaction would be negative as a result of Hashem hardening his heart? A warning should serve a purpose. Apparently, this warning did not. *Horav Yosef Dov Soloveitchik, zl, Rosh Yeshivas Brisk, Yerushalayim*, explains this based upon a principle quoted from *Horav Yeruchem Levovitz, zl, Mashgiach Yeshivas Mir*. When Sarah *Imeinu* gave birth to Yitzchak Avinu at the age of 90 years old, the Torah makes a big "to do" about the overt miracle that she had experienced. In contrast, when Yocheved gave birth to Moshe *Rabbeinu* at 130 years old, the Torah mentions it only in passing. One would think that Yocheved's personal miracle was at least as worthy of note as that of Sarah.

Simply, we could say that Sarah was born without the anatomical organs necessary to produce a child. Her miracle was transformative in the sense that she now had a womb, so that she had the capability to conceive a baby and carry it to term. Indeed, the miracle was that she essentially had become a new person. Yocheved actually had two children, Miriam and Aharon, before giving birth to Moshe. If we are to record miracles, their births should precede that of Moshe.

The *Mashgiach* explains that veritably all *teva*, what we call nature, is actually *neis*, miracle. There is no such thing as "nature," since everything occurs through the agency of Divine will. Just as Hashem delivered Heavenly *manna* to sustain the Jewish People during their forty-year trek in the wilderness, He causes wheat – that will one day become bread – to grow from the ground. We think that bread is a natural occurrence. It is as natural as Heavenly *manna*. Likewise, when a blind man undergoes a procedure that grants him eyesight, it is considered to be a miracle; when one who is gravely ill is the fortunate recipient of a transplant that grants him a new lease on life, it is deemed a miracle. In contrast, waking up every morning with all organs and limbs intact and in working condition is viewed as natural. Why? Indeed, we bless Hashem daily: *Pokeiach ivrim*, Who gives sight to the blind; *Zokeif kefufim*, straightens those who are bent over, etc. Without Hashem, we are unable to function. We would not even exist!

What distinguishes one miracle from another? Why is Sarah *Imeinu's* miracle recorded in the Torah, while Yocheved's is not? When a *Navi*, Prophet, informs a person of an upcoming event – either one of a positive nature or vice versa – such a miracle is worthy of inclusion in the Torah. It was foretold – we waited for it to occur – it happened. This makes it worthy of being chronicled in the Torah. A *neis* that was not foreshadowed, but "just happened" is not documented in the Torah. Sarah's miracle was forecast by the Heavenly Angel who visited her; Yocheved's miracle "just happened."

According to the above principle, *Rav Soloveitchik* explains why Moshe was instructed to warn Pharaoh of the upcoming plague. This warning (despite the knowledge that the warning would be to no avail, because Pharaoh's heart had been hardened) allows for the miracle to be recorded in the Torah, so that everyone will "know" Hashem.

ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים

Moshe stretched forth his hand towards the heavens, and there was a thick darkness throughout the Land of Egypt. (10:22)

Chazal (Midrash Rabbah/Shemos 14:2) ask from whence came this *choshech*, darkness. Rabbi Yehudah says it came from on High. It was a Heavenly/otherworldly darkness, as it says in *Tehillim* 18:12, "He made darkness His concealment, around Him His shelter." (This means: even when Hashem intervenes in a swift and stunning manner in human affairs, He remains concealed [*Ibn Ezra*], or alternatively, man quickly forgets Hashem's role in all that happens to him [*Horav S.R. Hirsch*]). The question is obvious: If the darkness that plagued Egypt was from Heaven – where in Heaven was it to be found? Is there darkness in *Shomayim*, Heaven? The *Navi* says: *U'nehira imei shrei*, "And light dwells with Him" (*Daniel* 2:22). Furthermore, we are taught (based upon a *pasuk* in *Yeshayah* 19:22) that the darkness which descended over Egypt affected only Egyptians, while simultaneously it was light for the Jews. It was the very same darkness that served a dual purpose: darkness and oblivion for the Egyptians; light and clarity for the Jews. How is this to be understood?

Horav Shimshon Pincus, zl, cites the *Sifsei Kohen* who explains that the darkness that blinded the Egyptians was, indeed, Heavenly light which *darkened* the eyes of the Egyptians. Due to their evil, they were unable to see. This is similar to gazing at the sun on an unusually sunny, bright day. One is blinded, unable to see. The wicked Egyptians were so overwhelmed by the otherworldly light that they were left devoid of vision, the reality around them obscured.

The Jews, on the other hand, were worthy of seeing. Due to their distinction, they were not overwhelmed and blinded by the Heavenly light. Their vision was able to penetrate its rays, to see the brilliance that surrounded them with amazing clarity. Thus, the *very same* light that shined for the Jews darkened the lives of the Egyptians. The Jew could walk into an Egyptian home and see what was concealed from the Egyptian's eyes, that the darkness was actually light.

Ner l'ragli Devarecha v'Ohr linesivasi, "Your word is a candle for my feet and a light for my path" (*Tehillim* 119:105). The Torah illuminates man's way, enabling him to proceed to his destination in life with vigour and surefootedness. This *pasuk* is a reference to the light that emanates from (one who studies) Torah and *mitzvah* observance. Therefore, darkness descended on Egypt, a darkness that was comprised of the Heavenly light which Hashem sent down, a light that darkened the eyes of the Egyptians, but was a source of powerful illumination for the Jews.

Rav Pincus concludes with a powerful observation. We live in a time in which the world around us clamours for the denigration and disenfranchisement of the Jews. There are those who would do us harm for no other reason than our being born into the Jewish faith – a faith which we observe religiously. The term anti-Semitism is thrown around all of the time to the point that many of our co-religionists bend over backwards to do anything and everything to appease those around us, to assimilate in any way that garners favour in the eyes of the gentile. The solution is right in front of our eyes: *Ner mitzvah v'Torah ohr*; the light of the Torah will prevail. It provides us with the necessary light, while it concurrently darkens the vision of those who would do us harm. The *choshech* of *Mitzrayim* obfuscates their nefarious vision, impairing their efforts to cause us harm.

Hebrew Academy of Cleveland

Dedicated to the memory of Ellis Goldberg z"l publisher and distributor of the Worldwide edition of Peninim

לזכות רפואה שלמה מלכה בת רחל

Sponsored and Printed by: www.ramapost.com

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

וישאל איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב
Let each man request of his fellow and each woman from her fellow
silver vessels and gold vessels. (11:2)

Hashem asked Moshe *Rabbeinu* to make a special effort to impress upon the Jews the significance of requesting silver and gold vessels from the Egyptians, because, if they did not leave Egypt with a sizable financial portfolio, Avraham Avinu's *neshamah*, soul, would have a "complaint" against Hashem. *She'lo yomar oso tzaddik V'avadum v'inu osam – kayeim ba'hem – v'acharei chein yeitzu b'r'chush gadol – lo kayeim ba'hem*; "So that the righteous person (Avraham) should not say, 'G-d carried out in full measure the prophecy that his offspring will be oppressed, but not the companion promise that they will leave their captivity with great wealth.'" The question is obvious: If Hashem made a promise, it should be kept regardless of "if" or "what" the *tzaddik* would say. A promise of wealth is a promise to which He must adhere. Second, what is the meaning of *kayeim ba'hem*, "He fulfilled them/carried out in full measure"? *Ba'hem* means *in* or *with* them; rather, it should have said *la'hem*, for them.

The *Klausenberger Rebbe*, *zl*, explains this practically. The criteria for defining who is a Jew should have parameters that extend beyond strict religious observance. A Jew who has yet to observe *Shabbos*, *kashrus*, etc. is still a Jew. The *Rebbe* was speaking following the European Holocaust, when the Nazis, *ymsh*, murdered us even if our Jewish pedigree had skipped a few generations. (In other words, even if a person was not *Halachically* biologically a Jew, the Nazis considered him/her as Jewish as long as his/her Jewish blood hailed back three generations. The *Rebbe* is not talking about such circumstances, because the person was not Jewish, according to *Halachah*.)

The *Rebbe* interpreted the statement in the following manner. In terms of being a slave, they were Jewish – they were enslaved, persecuted, afflicted and murdered. *Kayeim bahem; they were kayeim*, considered Jews. If so, then the second half of the promise must also be fulfilled *in* them. Let them have their rightful portion of the wealth. They have a right to it, because *kayeim ba'hem*. The wicked ones characterised them as Jews. The persecutors confirmed their Jewishness. They should, likewise, share in the reward.

The *Rebbe* employed this interpretation to explain David *Hamelech's* statement in *Tehillim* 87:6. *Hashem yispor b'ch'sov amim*, "Hashem will count when He records nations." The Almighty will count/consider Jews in accordance to the records of the gentiles. Hashem will count Jews based upon the criteria set by the gentiles, who do not concern themselves with the religious affiliation of Jews. As long as something connects individuals to our People, they view them as Jews. While Hashem will certainly not include those who are *Halachically* not Jewish, He will not exclude them, however, due to their lack of observance.

והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך

And it shall be for you a sign, your arm and a reminder between your eyes. (13:9)

The *mitzvah* of *Tefillin* – two boxes which each contain four short *parshiyos* from the Torah inscribed on parchment, and worn on the arm and the forehead – is one of the most important *mitzvos* of the Torah. One of the boxes is worn on the arm, opposite the heart, which is the seat of one's emotions; the other is placed above the forehead, resting opposite the cerebrum. Thus, our attention is directed to the head, the heart and to the hand, thereby implying that our actions must be dedicated to Hashem in such a manner that we conjoin our emotions/passion together with our intellect and power of reason. Placed on the arm opposite the heart and on the head, the *Tefillin* signify the submission of one's mind, heart and actions to Hashem, as well as the reign of the intellect over emotion. We must experience a balance between the two, applying the heart and mind to our everyday

endeavour. *Tefillin* comprise the badge of the Jew. Indeed, the *Talmud* is referring to one who is no longer observant, calling him a *karkafta di lo manach Tefillin*, "one who does not put on *Tefillin*." It is the single act of service to the Almighty that defines our relationship with Him. One who does not put on *Tefillin* has rejected this relationship.

Tefillin are symbolically identified with *bar-mitzvah*, despite the fact that, when a boy reaches Jewish adulthood (thirteen years old), he becomes obligated in executing all 613 *mitzvos*. Why is *Tefillin* singled out? *Mishnas Yeshoshua* (quoted by *Horav Yitzchak Zilberstein, Shlita*) explains that the mere fact that *Tefillin shel yad*, the *Tefillin* worn on the arm, are put on prior to placing the *Tefillin shel rosh*, the *Tefillin* of the head, on the forehead, is – in and of itself – a powerful lesson in *avodas Hashem*, service to the Almighty. We imply that we, as Jews, are prepared "to do," even before our mind/intellect, seat of reason, is able to grasp the rationale for the *mitzvah*. We accept the yoke of service to Hashem, as we declared at *Har Sinai*, *Naaseh v'nishma*; "We will do and we will listen." As a young boy enters adulthood, he must ingrain in his mind that, as Jews, we serve, we act, even when circumstances appear questionable, even when we do not truly understand the *mitzvah*. Lack of rationale (which is on our part) is no reason for faltering in performing a *mitzvah*.

Tefillin is about love – between Hashem and *Klal Yisrael*. When one loves, any form of separation is overwhelming. Every moment spent together is exceedingly precious. Every bit of communication, every memento, anything that reminds one of his love, is treasured. Thus, a simple ring that is given to concretise the bond of love has special meaning. Every time one looks at the ring, the love is remembered. Hashem's love for His children is the *greatest* love that exists. *To believe in Hashem is to share this love*. Hashem's creating the world purely for altruistic reasons was an act of love. His love is boundless, infinite, beyond anything that we can possibly fathom. It is in force even when we do not deserve it, because a loving Father *never* gives up on his child. Nonetheless, it is our duty to strengthen that bond of love. Faith and love are extremely tenuous concepts. We speak of them and think about them, but, unless we do something definitive/tangible to concretise these emotions, our attention wanes, and they become nebulous and insignificant, the victims of complacency.

Tefillin serves to help us remember the love. It is our ring, the concretisation of our relationship. The Torah talks of three forms of love: "*b'chol levavecha*, "with all your heart;" *b'chol nafshecha*, "with all your soul;" *u'bchol me'odecha*, "and with all your might." The *Tefillin* worn on the *left* arm, opposite the heart, submits/dedicates our heart, the seat of life, to the love of Hashem. The *Tefillin* worn next to the brain, the seat of one's intellect and soul, represents our dedication to loving Hashem with all our soul. The *Tefillin* worn on the arm, the symbol of strength, binds all of our powers to the love of G-d.

Now we understand that one who rejects *Tefillin* repudiates Hashem's love – and faith without love is lacking in conviction.

Walking into a *shul* in the morning and looking around at the worshippers putting on their *Tefillin* gives one the impression that it is a simple, everyday ritual act – which it is. We all put on *Tefillin* out of habit. Some run into *shul*, put on (the *Tallis* followed by) *Tefillin* and move on to the daily *davening*. Some might arrive earlier to recite *Tehillim*, to learn, but, when it comes to the *Tefillin*, it is usually the same: put them on as a preparation for *davening*. As we all know, however, the action is only as good as the accompanying attitude. Obviously, one should keep in mind that he is performing a special *mitzvah* that underscores the reciprocal love we share with Hashem. I came across the following thought from the *Tzaddik* of Yerushalayim, *Horav Aryeh Levine, zl*, which is quite inspiring.

As *Rav Ha'assirim*, chaplain to those incarcerated by the British, *Rav Aryeh* had the sad experience of spending the last days and moments with the *Kedoshim* who had been found guilty by the British court and sentenced to die. When *Rav Aryeh* spoke to the pre-*bar-*

mitzvah boys in the *mamlachti dati* school in Hertziliya, he described to the boys the last few hours of the lives of two martyrs.

The *Rav* came with two pairs of *Tefillin* for the two men to put on for the last time. They took them into their hands and could not stop kissing the boxes. They put them on and, with tears flowing down their faces, they recited *Shema Yisrael*. When they removed the *Tefillin*, they held them lovingly, unable to let go of them. Finally, the guard signaled that their time was up. They had to take their last walk.

Rav Aryeh looked at the boys and asked, "Is it only when we are parting from the *Tefillin* for the last time in our life that we should be so emotional? What about one who has his entire life ahead of him – should he not cherish every moment spent with his *Tefillin*?"

How true. We act instinctively, because we are creatures of habit. If we would remember that the *Tefillin* are Hashem's sign of abiding love for us, we might manifest greater care and feeling when we put on our *Tefillin*.

One last story. *Reb Yosef* lived in one of Yerushalayim's large apartment complexes. A friendly fellow, he made it a point to get to know everyone who lived there – not because he was particularly nosy; he just liked to help people. One elderly man rarely went out. He suffered from a large bump on his back. He sat home alone, learning. The neighbours treated him royally, looking out for him and offering assistance whenever possible. They knew neither his life story, nor the reason for the unsightly bump on his back.

One day, this man felt sick, and he was taken to the hospital. The situation quickly advanced to a serious state. Having developed a relationship with *Reb Yosef*, he called for him. Obviously, *Reb Yosef* dropped whatever he was doing and proceeded to the hospital where the man was hooked up to a number of lines and tubes. The situation did not look hopeful. The man looked up at *Reb Yosef* and said, "I have to ask you for a favour. I really have no one else. I have one son who lives somewhere in the diaspora. Unfortunately, he left the fold years ago, and we have nothing to do with one another. If somehow you are able to contact him, I have an envelope of money with me for you to use to purchase a pair of *Tefillin* for him. Although he is not *frum*, observant, now, I am certain once I "transition" to the *Olam Ha'Emes*, World of Truth, I will be able to intercede on his behalf that he be imbued with a desire to return to Hashem'.

The man continued talking, realising that this was probably his last chance to relate the story of his life for posterity. Perhaps his son would one day find it meaningful: "I was six years old when my mother died. My father was unable to care for me, so the neighbours lent a hand. Thus, I went from home to home, caregiver to caregiver; no mother, no father to speak of – I was alone in the world. I wanted so much to learn. I met a kind man who was a candle maker. I made a deal with him: I would sell his candles all over the city, while he would hire a Torah tutor for me whom he would pay with my wages

"One day", he continued, with tears beginning to well-up in his eyes, "I came to a home occupied by a group of men who had long ago left the Jewish religion. They made fun of my religious garb, my *payos*, long jacket and black hat. They were bent on causing me to sin. The pressure was mounting until I ran to the window and jumped – not realizing that we were on the third floor! I was badly injured and, after months in the hospital, I was released with a stark reminder of the accident. That terrible bump has been with me ever since. Somehow, later in life, I met a wonderful woman who, despite my disfigurement, married me. We had a son. When he was a teenager, my wife died, leaving me to raise him alone. I did the best I could, but, apparently, it was not enough.

"I have one more favour to ask of you. Please bring me a map of the cemetery which shows the available parcels of land for burial. I would like to select my final resting place." The next day, *Reb Yosef* returned with the map of the cemetery. The man nixed most of the places. He obviously had demanding criteria concerning next to whom

he wanted to lay. He explained, "From the time that I jumped from the window, I was careful never to look at anything, anyone, or anywhere that was spiritually harmful to my eyes. I avoided sin by my willingness to relinquish my life. I would like to lie next to someone whom I am certain guarded his eyes his entire life." In the end, he selected a corner of the cemetery where old *shaimos*, Torah volumes that were unusable, and infants that had tragically died, were buried. The man died the next morning. His burial took place that very same day. The work of locating his son began in earnest.

The story continues in America. Thousands of cars were moving back and forth on the highway. One car (the driver) lost control and sustained serious injuries. He was taken to the emergency room and, after a day, moved to a hospital bed to recuperate. Two days later, a man entered his hospital room, and said, "Good morning. I am visiting from the Holy Land. I heard that there is a young man with ties to *Eretz Yisrael* convalescing in the hospital. I decided to come visit you." They began to speak. The patient told the visitor about his father who "lived" in *Eretz Yisrael*. The man listened: "Actually, I knew your father. Very special man. Indeed, he *was* a holy soul!" The son had no idea that his father had died. One more of life's challenges with which he had to deal.

The son told his visitor, "I do not know what has come over me. It has been more than twenty years since I last put on *Tefillin*. I reneged on my religious observance. Suddenly, the last few months 'something' has been compelling me to return to my People, to once again become observant." (This was probably due to his father's Heavenly intercession.)

The visitor from *Eretz Yisrael* returned home and immediately contacted *Reb Yosef*, relating to him the story of the elderly man's son. *Reb Yosef* went out that day and purchased a fine, kosher pair of *Tefillin* and sent it to the man's son, who was in the process of becoming a *baal teshuvah*, returning to his religious observance. We derive from here, says the *Nadvorna Rebbe, Shlita* (who heard the story from *Reb Yosef*), that when one acts with *mesiras nefesh*, self-sacrifice, the influence of this action will endure and be the source of positive inspiration for generations to come.

Va'ani Tefillah

ולא נבוש כי בך בטחנו

V'lo neivosh ki Becha vatachnu.

and we will not feel ashamed for in You we trust

Horav Yehonasan Eibeshutz, zl, interprets this *Tefillah* as our plea to Hashem that we should not be embarrassed when we arrive in the next world. He quotes the *Zohar HaKadosh* that explains this concept of embarrassment as resulting from something (such as a character trait) being identified as part of a person, when, in fact, it is not. (For example, people refer to him as righteous, when, in truth, he is not that righteous.) This is different than the shame one experiences when he is caught acting improperly. In this world, we strive for people to perceive us in a certain manner, and when we are not perceived in this manner, we are embarrassed. In the World of Truth, we are up against the concept of absolute truth. When we are exposed to such scrutiny, we fear self-embarrassment if everything that we have believed about ourselves turns out to be not as true as we had thought. When we "arrive" in *Olam Habba*, we do not want to discover that we have been wrong in taking our spiritual achievement for granted.

Furthermore, when we arrive in *Olam Habba*, we will have the opportunity to meet our forebears from previous generations. Are we prepared to answer their piercing questions concerning our spiritual plateau? What will we say when they ask us: "How could you?" "Why didn't you?" I think the reader understands the trajectory of the *dvar Torah*. If we do not want to be embarrassed, we should be meticulous in our observance.

Parashas Bo

No Leftovers

"That sure is a strong wind."

"Which direction is it coming from?"

"East."

"Look at that dark mass in the sky."

"It looks like locusts."

"That is all we need. After the hail destroyed all our trees, these locusts will eat all the crops."

"Don't worry. Locusts are not that bad. They eat until they are satisfied, then they move on. We will have plenty of crops left."

The wind blows a plague of locusts into Mitzrayim that are unlike any locusts ever seen before or since. Every species of locust in the world descends upon Mitzrayim. They are so dense that they pile in on top of each other. They eat every morsel of crops in the fields. Then they enter the homes.

"Give me the broom! I want to sweep these locusts out of here."

"You can have the broom, but you're wasting your time. The house is full of them. They are not just on the floor, they are piled up high."

"I can get some of them out."

"Here take this vessel."

They begin to scoop out the locusts, but when they open the door to throw them out, more come in. They watch in horror as their entire house swarms with locusts.

"I can't take it. This is disgusting. These huge insects are everywhere."

"There is nowhere to go. All of Mitzrayim is covered with them."

"I had a feeling that the G-d of the Jews would pay us back for our evil deeds."

"What did we do to deserve this?"

"We made the Jews plow and plant our fields. We wanted to keep them busy and exhausted, in order to break up their family life. Those fields that they planted are completely destroyed."

"Pharaoh, let those Jews go free!"

Keep Them in the Dark

"Time to get up everyone. I think we overslept. The sun is already shining brightly. Get up!"

Suddenly, the sun, stars, and moon vanish and it becomes pitch black.

"Why did you tell us to get up? It is still dark outside."

"It was bright and sunny a minute ago."

"Why don't you light a lamp so we can see what is going on."

The man tries to light a fire, but it goes out. He tries again and again, but each time it is snuffed out.

"Something is very strange here. I cannot even light a fire."

"Where are the sun and the moon? We worship them as gods. Surely they will

come to our aid."

"Let us wait a few minutes. Our eyes will become accustomed to the dark and we will be able to see."

A few minutes pass.

"I still cannot see anything."

"Neither can I."

"This is not a normal darkness."

"You are right. There is something thick here. Like a black cloud. I almost feel like I am choking. I need to sit down."

The Mitzri man tries, but to his horror he cannot sit down. He cannot move even one limb of his body. The thick black darkness is paralyzing. For the Jewish people, however, there is plenty of light.

"Have you seen any Mitzrim lately?"

"As a matter of fact, I have not. What is happening?"

"Come with me."

The two men go to the home of a Mitzri family. They see everyone standing absolutely still, frozen by the plague of darkness. The Jews, however, see perfectly well.

"Come, let's have a look around. Let us see where they hide their valuables. When we leave Mitzrayim, we will ask them for their gold and silver. If they deny having any, we can show them where it is."

Just then, a third Jewish man walks into the home.

"Come quickly."

"What is the matter?"

"Many Jews are dying. We must bury them."

"What? Jews dying? Is this a plague?"

"In a manner of speaking. Certain Jews have become too comfortable in Mitzrayim. They like the Mitzrim. They have taken money from them and have become wealthy. They do not want to leave. Hashem cannot let them go out of Mitzrayim. Only those who are willing to follow Hashem can go."

"Why can't they stay?"

"All Jews must leave this cursed land. Therefore, they are dying here and now. Come, let us bury them."

"But why are they dying now, and not before or later?"

"So the Mitzrim will not be able to see them. They cannot think that we are also afflicted with plagues."

And so, the Jews buried their dead during the plague of darkness. The Mitzrim knew nothing about it. They were kept in the dark.

However, this plague shed a shining light on the exemplary middos of the Jewish people. The Mitzrim were defenseless in the total darkness. The Jews were free to do whatever they wanted. They could have taken revenge against their cruel Mitzri taskmasters and never been caught. Why not leave Mitzrayim? The perfect opportunity. There were no guards or sentries to stop them, and no army to catch them. They had an opportunity to end this miserable slavery once and for all.

But wait. They had once made an oath many years back. The Targum Yonason (on Bereshis 50:25) explains that Yosef made the Jews swear not to leave Mitzrayim before the appointed time. The Chasam Sofer explains that this is the explanation of the verse: "He sent darkness and made it dark, and they did not defy his word" (Tehillim 105:28). The Jewish people could easily have defied Yosef's word and left Mitzrayim. However, they would not go back on their oath. They resisted the temptation and kept their word.

Just Hashem

"Do you hear something?"

"It sounds like someone is screaming."

"There is another scream, and another, and another. Can you make out what they are saying?"

In the distance they hear . . .

"My dear son! My firstborn! Help me, help me someone. He is not breathing...!"

More screams and wails. They are everywhere. Mitzrayim is in chaos. The plague strikes every home.

"It is really happening. Makkas Bechoros, the plague of the first-born. Let us go out to see."

"No, it is forbidden. Moshe commanded us not to leave our houses all the night. Death is in the streets."

"What shall we do?"

"We only do as Hashem says. We have to shecht our Korbon Pesach, smear its blood on the doorposts, and roast the meat. Mix the flour and water and start kneading the dough. Sing Hallel, praises to Hashem."

"That's all? We don't have to fight the Mitzrim?"

"Hashem is fighting for us. We have suffered long enough. We just stand back and watch His miracles."

Suddenly, there is a knock at the door. A Mitzri woman is standing there, with haunted eyes, clutching her infant baby.

"This is my firstborn son. Please let my baby stay in your house tonight. There is a terrible plague and I do not want him to die. The firstborn sons in the Jewish homes are not dying. I hope he will be safe here."

"We will take your son, we will even put him in the bed with our son. However, there is no hiding from Hashem. He is everywhere and knows everything. Hashem Himself is killing the firstborn boys."

They take the baby and put him in the same bed with their own son. In the morning, the Mitzri boy is dead, and their son is alive.

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

These three stories are from the sefer "You Left Mitzrayim".

WARNING

ויאמר ד' אל משה בא אל לב פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרב

“Hashem said to Moshe: Come to Paroah, for I have made his heart and the heart of his servants stubborn so that I shall place these signs of Mine in his midst.” Rashi says that Moshe was to go to Paroah to warn him. The Posuk seems to be counterintuitive. If Hakodosh Boruch Hu hardened Paroah's heart, which would mean that Paroah would not allow Klal Yisroel to leave, then why have Moshe go warn Paroah for no reason? He wasn't going to listen anyway.

Moshe wondered how Paroah's heart could be hardened and not allow Klal Yisroel to leave Mitzrayim, when he had just experienced the Makkah of Barad, a Makkah which was inclusive of many Makkos. Barad was a very scary Makkah, fire surrounded by hail, and making really loud thunderous noise, and as it says in Brochos 59a that thunder was only created to straighten the crooked-hearted. Paroah had already endured a lot, and one would think that at this point in time he would break. If one were to say that somehow, he was holding strong and was not ready to give in, then why would you warn him about the Makkah of ארבה, a seemingly much lighter and softer Makkah than what he already dealt with? If he wasn't scared off by the other Makkos, then the Makkah of Arbeh wouldn't scare him. If so, what would be the purpose in warning him? In addition to all of these points, the Torah tells us that after the Makkah of Barad, Paroah admitted that he sinned, and that he would comply with their demands. If Paroah agreed to let them go, then why warn him of another Makkah? Hakodosh Boruch Hu told Moshe that he should come warn Paroah, for He hardened his heart. Hashem said to Moshe that he saw that Paroah did Teshuva, but Hashem knows what is in his heart, and he never really admitted that he was wrong and sinned. 9:27 “ישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם, – “ד' הצדיק ואני ועמי הרשעים” – “Paroah sent and summoned Moshe and Aharon and said to them: This time I have sinned: Hashem is the righteous One, and I and my people are the wicked ones.” Paroah tried to make it sound as if he was completely guilty, but in reality, he was not. What he was saying was, “ד' הצדיק, ואני – “Hashem is righteous, and I (am righteous)” – “ועמי הרשעים” – “however my people are wicked.” Paroah was complaining that it was not fair that he was being punished when it was his people who were wicked, but he himself was righteous. If that was not enough Chutzpah, he also separated the Shem Havayah – for the words, “ד' הצדיק ועמי הרשעים” – “the Roshei Taivos of the Shem Havayah –

and Paroah placed himself right in the middle – “למען שתי אותות” – “ואני” – for Paroah placed himself between the two “שתי אותות” – to two letters of the Shem Hashem. Thus, Hakodosh Boruch Hu tells Moshe to go warn Paroah that there was more to come, and that he would ultimately lose. (שפתי כהן על התורה)

If you spell out the letters of the name פ"ה, ר"ש, ע"ן, ה"א – פרעה it is a total Gematria of 380, which is the same Gematria as “מצרים.” The Sar of Mitzrayim in Shomayim is called, “מצרים” as it says in the Zohar Hakodosh on the Posuk in Shemos 14:30 “וירא – “שראל את מצרים מת על שפת הים” – That Klal Yisroel saw the “מצרים” from above - dead. There is a Sar, minister, in Shomayim for each nation, and that Sar represents that nation. Once the Sar of Mitzrayim above was killed, that meant the death of Mitzrayim below. Krias Yam Suf occurred because of the obstinance of Paroah, for his heart hardened, and even after allowing Klal Yisroel to leave Mitzrayim, he chased after them. Shemos 15:9 “ארדוף אשיג אחלק שלל” – The Mitzriyim chased after Klal Yisroel, and were drowned in the Yam. Then the Sar of מצרים, which is alluded to in the name of Paroah (as stated above) died on the river bank. “כי אני הכבדתי את לבו” – For I have hardened Paroah's heart, “למען שתי” – so that I can bring the Makkos upon the Mitzriyim, until ultimately, “בקרב” – so that what is inside Paroah, מצרים, the Sar of Mitzrayim, will be killed. (עוד יוסף ח')

If Hakodosh Boruch Hu hardened Paroah's heart, and that is why he did not comply and let Klal Yisroel leave, then why was he punished? Rebbe Yehudah says on this Posuk – Tehillim 89:16 “אשרי העם יודעי תרועה ד'” – “Praiseworthy is the people that knows the Shofar's cry, Hashem, by the illumination of Your countenance they walk.” Praiseworthy is the nation that knows the ways of Hashem who know the power of the Shofar's cry – and it is the people who follow the path of the Torah and toil in it, for the Torah is the ד' פני ד'. It was to them that the secret was revealed, but not to others. To the great Tzaddikim, there is much revealed, but to the rest of the world, they are not to examine and question the ways of Hashem, for they cannot understand it. It is only the great Tzaddikim who understand why Paroah was punished, despite Hakodosh Boruch Hu hardening his heart. (זוהר הקדוש)

The Zohar Hakodosh connects this Posuk to the Posuk in Tehillim 89:16 “אשרי – “העם יודעי תרועה ד' באור פניך יהלכון” – “Praiseworthy is the people that knows the Shofar's cry, Hashem, by the illumination of Your countenance they walk.” What is the intention of the Zohar Hakodosh connecting

these Pesukim? One must have the strong belief that everything is from Hashem. If someone Chas V'sholom is sick, he must know that it is Hashem Who made him sick, and he must beseech Hakodosh Boruch Hu for Rachamim, and do Teshuva. One should not wait to beseech Hashem for Rachamim and do Teshuva until he hears from the doctors that there is no hope and they don't have a cure for him, rather he should do so as soon as he becomes sick. Hakodosh Boruch Hu did not accept the Teshuva from Paroah because he only did so after the Yisurin that came upon him, and fear of the future Yisurin. Being that Paroah did not believe in Hakodosh Boruch Hu at all, as he said in Shemos 5:2 “מי ד' אשר” – “Who is Hashem that I should listen to his voice?” Hakodosh Boruch Hu hardened his heart, and did not accept his Teshuva. Klal Yisroel understand the power of the Shofar, and it is Me'orer them to do Teshuva even before the Midas Hadin comes upon them. When one truly recognizes that all is from Hashem, and does Teshuva always, not waiting until the Midas Hadin comes upon him, that causes him to be Zoche for the Midas Harachamim to remain with him, and not be subjected to the Midas Hadin. With this we can understand the Posuk in Devorim 3:23 “ואתחנן אל ד' בעת ההיא לאמר” – Perhaps Moshe Rabbeinu thought that the reason that Hakodosh Boruch Hu was not being Mekabel his Tefilos was because it was, “בעת ההיא” – at that time, close to Moshe's death, but had he done so earlier, Hakodosh Boruch Hu would have accepted it. One should not wait until he is in a time of need, but one should always recognize that everything comes from Hashem, and must always be Mispalel to Him. (מטה נפתלי)

Paroah questioned who Hashem was – he gave no credence to Hakodosh Boruch Hu, and said that there was no need to listen to him. Hakodosh Boruch Hu was inflicting mass pain on Paroah, and Hakodosh Boruch Hu wanted him to know where it was coming from – it was all from Hashem. That which a person may turn to Hakodosh Boruch Hu when he has no hope anywhere else, is a very weak form of Emunah, and minimizes one's chances of being helped by Hakodosh Boruch Hu. Moshe was being told to warn Paroah, as a lesson for Klal Yisroel to learn throughout the generations. We must work on our Emunah in Hakodosh Boruch Hu. This does not mean that we should wait until Chas V'sholom we are in the midst of Tzarah and cannot get out of it, but we should do so at all times in our lives, including when things are good. May we be Zoche to have the proper Emunah in Hakodosh Boruch Hu at all time.

PARSHA WITH

Rabbi Shmuel Brazil

YESHIVA ZEEV HATORAH

www.zeevhatorah.org

For sponsorship and to subscribe please email Yaakov@zeevhatorah.org

PARSHAS BO

תשע"ט PARSHAS BO RAV BRAZIL

YETZIAS MITZRAYIM - THE SPIRITUAL REHABILITATION OF THE BIG THREE

In the *Haggadah* we say that Rabbe Yehudah gave an acronym to the Ten *Makkos* with three different segments דצ"ך עד"ש באח"ב. Why divide the *Makkos* into these three particular parts? Hashem could have sent one plague and wipe out *Mitzrayim* immediately so why was there a need for Ten Plagues? The *sefarim* explain that the purpose of the *Maakos* was to administer a spiritual rehabilitation of *emunah* to Pharaoh and *Mitzrayim*. It took three stages, composed of 10 sessions of seven days each, in order to attain the clear recognition and belief in the three fundamentals of *emunah* posed by the *Sefer Ha'ikarim*. These three *yesodos* are firstly, *emunah* that Hashem exists, secondly, that He is a *Mashgiach* and intervener in the world, and thirdly He gave us the Torah and He desires that we should serve Him.

These three principles of *emunah* are expressed in Moshe's message from Hashem to Pharaoh and denied by Pharaoh. Moshe told Pharaoh (9,1) 'ה' אמר (Hashem's existence), אלהי (Mashgiach) and finally 'עמי ויעבדוני' (Torah). Pharaoh's reply was (5,2) 'מי ה' אשר אשמע בקולו' (denial of Hashem's existence) to be followed by 'לא ידעתי את ה' (not aware of His Hashgacha). To contradict the third belief that Yisrael are to be employed in the service of Hashem, Pharaoh claimed (5,17) 'אתם נרפים' that Yisrael are lazy to labor for him, so they therefore 'נלכה נזבחה לה' fabricate an excuse that must cease working in order to serve Hashem (denial of the service to Hashem).

The three phases described in the format of Rabbe Yehudah, parallel the teaching of these three fundamentals of *emunah*. Each phase contained specifically three lessons, for as we find in Halacha of ownership, that processing the subject three times creates a *chazakah* in spiritual rehabilitation. The tenth *Makkah* was a review of all three fundamentals. Let us now elaborate.

The first section of *Maakos* came to teach that Hashem exists. It is therefore that we find by these *Maakos* that the stated purpose for these plagues of 'אני ה' ואתם תאמרו' was "I am Hashem and you must believe in my existence" (Shmos 7,17. 8,6,8,15).

The second phase of *Maakos* was to strengthen the belief that Hashem serves as *Mashgiach* in this lowly world just as in *Shamayim*. That is why we find Hashem promising with the onslaught of these first two plagues of 'ערוב דבר' that "He will smite *Mitzrayim* with the plagues and separate *Yisrael* from being smitten by them" (8,18.9,4,5.) The ability to separate

PARSHA WITH

Rabbi Shmuel Brazil

YESHIVA ZEEV HATORAH

www.zeevhatorah.org

For sponsorship and to subscribe please email Yaakov@zeevhatorah.org

those deserving of punishment and those not, shows Hashem's intervention in creation. The *Makkah* of שחין which was the last plague of this section was achieved by throwing the ashes towards heaven and the plague befalling man and animals on earth. This too was to demonstrate Hashem's *Hashgacha*, that both heaven and earth are the same as far as Hashem's intervention.

In the last phase of plagues, we find that Hashem's purpose in sending the *Makkos* was to command the mitzvah of מציאת מצרים, סיפור, to their children and throughout the land (9,16.10,2). This mitzvah also conveys Hashem's desire for the nation of *Yisrael* to become His servant and observe His Torah and mitzvos as it is stated in the first commandment of the *Aseres Hadibros*. That is why this message of purpose, even though not explicitly mentioned in the *Maaka* of Darkness as it is in ברד ארבה, is nevertheless alluded to in Chazal on the *passuk* במושבם היה אור (Shmos 10,23). The *Medrash* comments that this Light was gleaned from the Light of *Maaseh Bereishis* which was created on the first day and was concealed thereafter in the Torah. In essence this *Maakah's* mission statement is that *Am Yisrael* must accept Hashem's Torah which is the Light of the Universe.

The last *Maakah* בכורות was an inclusive review of all three fundamentals. 'אני ה' (12,12) was the reinforcement of the belief that I exist. "I will see the blood and skip over your houses" (12,13) upon which Rashi comments הכל גלוי לפני Hashem, the omniscient One, doesn't need the sign of the blood to indicate who lives in the house. "The blood was for the purpose of seeing who of you were fulfilling My mitzvos and then I will skip over your house". This demonstrates the fundamental of belief in Torah and the service to Hashem. This same *passuk* says ולא יהיה בכם נגף the plague won't affect you. If it already states that Hashem will skip over the Jewish houses why was it necessary to add that the plague won't affect you? Rashi answers that in case a *Mitzri* was hiding in a Jewish home or vice versa, Hashem's *Hashgacha Peratis* will make it so that the *Mitzri* will die in the Jewish home and the *Yid* will not die in the Egyptian house. The *passuk* here affirms the *emunah* of *Hashgachas* Hashem in the world even to the minutest detail.

We can now explain that the three mitzvos of the Seder Night, *Pesach Matzah* and *Maror* parallel the three fundamentals of *emunah* learned at *Yetzias Mitzrayim*. The *Korban Pesach* teaches us the *yesod* of Hashem's existence. The *Korban Pesach* was the sheep which the Egyptians worshiped and the animal which was the head constellation and force of all *avodah zarah*. The 15th day of the month was the height of this *mazal's* intensity and power. Yet this *avodah zarah* and *mazal* of *Mitzrayim* was totally unable to protect them or itself against a higher force which was Hashem. The *Pesach* proved the existence of Hashem.

Matzah represents the *Mashgiach* characteristic of Hashem. *Chametz* has a life of its own and it rises outside of the parameters set forth by its maker. This is in contrast to *matzah*, that as a finished product, it remains in the same form and retains the same parameter as it was initially set forth by its maker. It therefore represents the *Hashgacha* of Hashem who is in

PARSHA WITH

Rabbi Shmuel Brazil

YESHIVA ZEEV HATORAH

www.zeevhatorah.org

For sponsorship and to subscribe please email Yaakov@zeevhatorah.org

control of creation, and sees everything. מצה is *gematriah* העין alluding to the watchful concerned eye of Hashem.

Maror symbolizes the fundamental of *emunah* of Torah and service to Hashem. *Chazal* tell us that Torah can be only acquired with affliction. אין תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה (Berachos 63b). That is why we find the *gematriah* of מרור to be מות (death).

Now that we have explained how the *Makkos* were structured into three tiers corresponding to the three fundamentals of *Emunas Hashem* which Hashem taught to *Mitzrayim* and *Am Yisrael*, we can compare them to the three *parshiyos* of *Shma* that we are obligated to recite every day. The first *parsha* of *Shma* אחד ה' אלקינו ה' is a proclamation of the Hashem's existence. The second *parsha* describes Hashem's *Hashgacha* upon us. If we observe the *mitzvos* then we will physically benefit in this world. However, if we fail to keep the *mitzvos*, then we will suffer. He will stop the rainfall and the yield from the earth, and finally we will be exiled. The third *parsha* of *Shma* is the acceptance of Hashem's *mitzvos* and His yoke of *avodah*. The following is how Rashi interprets the repetition of ה' אלקיכם in the last *passuk* of the *parsha*: "I delivered you from *Mitzrayim* on the condition that you would fulfill my *mitzvos*. If you refuse to do so, I will nevertheless force you.

This means that every day we must reaffirm our allegiance and belief in these three *emunah* fundamentals which include all of the Thirteen Principles of the Rambam. We end the three *parshiyos* of *Shmah* with the word אמת which are *Chacahmim* added even though it is not part of the last *passuk* of ה' אלהיכם. What message were they giving us with this addition? We suggest that the word אמת is the acronym of the consciousness that every Yid must have which was delivered by Hashem through the Ten *Makkos* which symbolized the Three Principles of *Emunah*: א – אלקים – א that Hashem exists, מ – משגיח – מ that Hashem intervenes even in the lower world, and ת – תורה – ת that Hashem redeemed us from *Mitzrayim* in order to serve Him through observing His Torah and *mitzvos*. This is implied in the *Nusach Sfard* recited in the last *beracha* after *Shmah* גאלתנו אמת ממצרים with the acronym of אמת we were redeemed from *Mitzrayim*. It was through the acquisition of the consciousness these three principles of אמת we merited *Yetzias Mitzrayim*.

Rav Brazil

Gut Shabbos

WE ARE YOUR
ONE-STOP-SHOP
TO MARKETING SUCCESS

WE ARE A ONE-STOP ADDRESS FOR ALL YOUR
MARKETING, GRAPHIC DESIGN, PRINTING & MAILING NEEDS.

We take care of all details from start to finish - under one roof.

MARKETING

DESIGN

PRINT

MAIL

We need you
to **carry us**,
so that we can
continue to **carry you**
every shabbos.

Would You Ignore

THESE UTILITIES?

INTERNET

GAS

ELECTRIC

TELEPHONE

WATER

DON'T IGNORE THE UTILITY THAT ALLOWS
YOU TO **carry worry-free** ON SHABBOS

WHEELCHAIR

GLASSES

BAGS

SEFARIM

DRINKS

KEYS

STROLLER

RAMAPOST.COM

FOR MORE INFO & TO PAY YOUR ANNUAL DUES:
888.805.ERUV (3788) • WWW.ROCKLANDERUV.ORG

בדיחות הדעת

הילד בוכה: וווואהההה...

האבא: למה אתה בוכה, מתוקי? הילד:
החלב נשפך לי. **האבא:** אתה לא יודע שלא
בוכים על חלב שנשפך? הילד: נכון- אבל הוא
נשפך על הטלפון שלך.

האבא: וווואהההה...

בעיקר גם בחיי הזוגיות שלנו וביחס למשפחה, כי בהגיענו הביתה עייפים ומתוחים בסוף יום העבודה, אנו לעיתים מלאים במטעני מתח שליליים. כל גירוי קטן מצד בן הזוג או אחד הילדים עלול להביא להתפרצות עצבים הגורמת למצב לא נעים של מריבה סתמית כמעט ללא שום סיבה מוצדקת, רק בגלל שכבר רצינו "להתפרץ ולהתפרק על מישהו" ובוודאי שבמידה והיינו רגועים זה היה נמנע.

השבוע, נתמקד בע"ה בשימת לב למצב המתח האישי שלנו ונבצע רשימה קטנה מהם גורמי המתח.

בשבוע הבא נמשיך בע"ה במשימה.

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

g5812210@gmail.com

וכן יש אלפי דגמאות שטעברו ליד, אנשים שטעברו כל מיני קשיים, ויטורים ופרות אבל מזה צמחה להם הישועה. תמיד שובא אלי, אקמתי להם: "אני רואה את מה שאמרת לא רואה, אני רואה כפח האמונה שהצורה שלך - היא הישועה שלך! אתה תהיה אסיר תודה לה' ויתברך על הצורה הזאת שמופנה יתהפך להם הפל לטובה. ומופנה תתחיל להיות ולהיות מאשר כי תצורה לאמונה בה'. כי כל הקשי זה רק בזמן הנסיון. אתה לא רואה, אבל אתה מאמין שזה לטובה.

אמרת תודה ונושעת
2052-2240696

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
במים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה
הרב יצחק אבוחצירא

"מתווכים" טובים לשיחה עם הילד, עלינו להיות כמעט ללא "בעיות רגשיות". כי אם אצלנו נמצאות הבעיות הרגשיות, כיצד נוכל לעזור לילד עם בעיותיו- גם אנחנו מסובכים איתה?! על אף שאנו רוצים להיות הורים המעניקים לילד סיבה בטוחה, אנחנו לא תמיד מצליחים מהסיבה העיקרית:

מתח, גורם עיקרי לבעיות

החיים המודרניים, המצב הביטחוני בארץ, המצב הכלכלי ועוד אין ספור סיבות, יכולות לגבות "מחיר כבד" של לחצים ומתחים פנימיים מצטברים, וגורם פגיעה באיכות החיים, בבריאות, במערכות היחסים בין בני הזוג וביניהם לבין הילדים בבית. מחקרים מראים, שמתח ולחץ, הם גורם עיקרי להתפתחות מחלות ובעיות שונות. תסמינים רבים בגוף, יכולים להצביע על מתח (אנו בד"כ לא מקשרים ישירות לכך) לדוגמה: הפרעות שינה, כאבים מסיביים ללא סיבה מוגדרת, עצבנות יתר, טיקים בפנים, חוסר יכולת ריכוז לאורך זמן, עייפות, מיגרנות, מערכת חיסונית חלשה וכתוצאה מכך- הדבקות בכל שפעת שבה, אלרגיות ועוד. הלחץ וה"מתח" בחיינו פוגע

השיחה כפתרון בעיות פרק ו'

במאמרים האחרונים הזכרנו, שבמקביל לבדיקה "מה גורם לכישלון הילד" ולעצירת הבעיה בהקדם, שאת זה נעשה בע"ה בשיחתך עם הצוות החינוכי בבית הספר, עלינו להוביל את הילד באמצעות "השיחה" לדרך חדשה וטובה. השבוע, ניגע בנושא נוסף, שמשפיע באופן ישיר, על הכישלונות של הילד ועל הקושי שלנו ליצור איתו תקשורת טובה.

הורים רגשים

הורים יקרים, כאשר אנו מדברים על בניית "קשר רגשי" עם הילד, אנו מתכוונים לקשר כזה שיגרום ליצירת "אמון" מלא בינו לבין הילד. אמון זה, יוביל את הילד לקבל אותנו כהורים שותפים מלאים בחייו הרגשיים. שותפות זו תוביל אותו לפנות אלינו כאשר הוא נמצא במצוקה מול אחיו, חבריו ובכל בעיה שתעורר אצלו.

את כל הפעולות הללו אנו נבצע בעזרת תקשורת טובה ושיחה אישית עם הילד. כי לשיחה כזאת, יש כוח רב בפיתרון רוב הבעיות שלו. אך כדי להיות

סיפור תודה

אמרת תודה ונושעת

אסיר תודה

תלמיד שרק התקרב לשיבה אחר ל, שהוא הבין מה זה הפשט של אסיר תודה, ומעשה שהיה כן היה:

הוא היה מספר מאד בחיים: קלא בצרות; עם חובות עצומים; שלום בית מספר; עם צו הרחקה מהבית והרבה פעילות קשות - כבר היה נראה ממש בדרך לאבדון ח"ו. יום אחד נסע במקוניתו הישנה, משקמים רחמיו עליו וגלגלו שהפוכנית שלו התקלקלה בדיוק מול קבר דן בן יעקב אבינו זצ"ל ושם הייתה לנו ישיבה. והוא היה ממהר לאיזו פגישה, וכלו עצבים ויטורים.

בליט בררה נכנס לשיבה כדי לבקש עזרה וכו',

מטובי המרצים שלנו
עד לביתך
או לבית הכנסת
שלך
באזור מגורייך

בפינוק הרב
שלום ארוש שליט"א

חוט של חסד
02-5308000

בס"ד ברה"ט

הרב יצחק יונתן
הרב רחמים דובליב
הרב מרדכי נחמיאס
הרב יוסף חיים סיטוב
הרב יעקב בלאיש
הרב עולמה תלעד

חגיגה של 3 ימים
במלון לייק האוס כנרת
הרב שלום ארוש שליט"א
הפייטן יובל טייב
זמרים אורחים

17.01.19 | י"א שבט | שבת שירה
לפרטיות: 050-2320100

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL
חנות סברה
LAKE HOUSE Kinneret

פועל ישועות

לרגל הילולת הבבא סאלי ד' שבט

יהודי קבלן במקצועו, היה מקורב אצל הבבא סאלי, יהודי פשוט אך ירא שמים, מדקדק בקלה כבחמורה, את עבודתו היה עובד ביושר ותורם לצדקה מהונו, בכל פעם שהיה נכנס לבבא סאלי, היה הרב מאיר לו פנים. יום אחד, כשבא אל הבבא סאלי, כאשר ראהו הצדיק, נזעק והחל לצעוק עליו בקול רם ומחריד, שקרן, רמאי, נוכל, הולכת אותי שולל... הבבא סאלי, לא הפסיק לצעוק, וקצף עליו

במושך דקות ארוכות, עד אשר צעק בפניו, תצא מהחדר שלי ואל תדורך בה יותר! יצא האיש, כולו רועד, והוא לא ידע את נפשו. הוא בכה חרש, מה קרה? שאל את עצמו, מה עשיתי בזמן האחרון, אך לא היה מי שייתן תשובה לשאלותיו.

הלך האיש לביתו, בפיזור נפש ולא מצא טעם לחייו, החליט ללכת לאתר הבנייה שלו במצפה רימון, אולי יראה אנשים,

וישכח מצעריו, שהה שם כמה שעות, ולקראת ערב, לקח את הפועלים במכוניתו לביתם כמנהגו... העניין כולו לקח פחות משניה, המכונית שלפניו, בלמה בפתאומיות, כשהבחין, בלם בפראות, כבר היה מאוחר מדי, המכונית הועפה אל התהום שמשמאל לכביש, והתגלגלה כאבן קטנה. הוא עיקם את הדלת, וחל בשארית כוחותיו, אז ראה את מכוניתו המרוסקת, ואת שני פועליו הערלים מותם והתפרץ בבכי: "ריבוננו של עולם בזכות מה אני חי??? הוא לא האמין, הוא בריא ושלם. החושך כבר ירד, ואיש לא רואה אותו, בכל כוחותיו טיפס אל הכביש, ועצר טרמפ למשטרת ירוחם להודיע על התאונה. אך באמצע הדרך, שינה את תוכניתו, והחליט לנסוע אל הבבא סאלי לנתיבות, יהי מה שיהיה, חשב לעצמו יצעק עלי הצדיק? אין ברירה! אני מוכרח ללכת אליו. לפני דלת חדרו של הבבא סאלי, נעצה חשב מה מוחכה לו, ורוחו נשברה בקרבו, אבל אמץ עצמו דפק ונכנס. והנה הבבא סאלי, קם למולו בפנים צוחקות, כמימיים ימימה, ברכו בברכת "ברוך הבא, חייתני לך בוא חביבי תשב." זרם דמועות כרץ מעיני האיש, הוא הבין שאין טעם לספר לצדיק מה אירע, הצליח לפלוט מילים אלו בלבד: "רבנו תסביר לי מה היה היום" והבבא סאלי הסביר לו: "דע לך כי המעשר שאתה נותן ללומדי התורה, מגן עליך ולכן כמה פעמים, שרצו המזיקים להזיק לך, לא יכלו. אלא, בזמן האחרון התחלת להתגאות על מעשיך,

- אז מה המסקנה? המסקנה היא שאם אתה לוקח את התפילה באופן קבוע, יציב ומתמיד - אתה מנצח במאה אחוז, ואם לא - אז אתה למעשה מכריז על כניעה.

איזה סוג של בן אדם אתה? אתה אחד שנכנע או אחד שנלחם? אחד שבורח מהתמודדות או אחד שאוהב אתגרים? כל אדם בריא בנפשו שואף קדימה ורוצה להצליח. כאן קיבלת את הדרך להצליח. קח אותה ברצינות וההצלחה שלך מובטחת.

לא בשמיים היא

נכון. צריכים עוד להסביר את הצד המעשי של הדברים. אבל נוכל לומר לך כבר עכשיו שהצד המעשי הוא מאוד מאוד פשוט ושווה לכל נפש. החלק העיקרי הוא המוֹכָנוּת שלך לקבל החלטה, וההתחייבות שלך לקבל על עצמך ולומר: "אני מנצח! אני נלחם! אני לא מוותר ולא מתייאש! זו משימת החיים שלי ובעזרת ה' (שבועדי רוצה ומשתוקק לעזור לי) - אני אעמוד בה! לכן אני קובע זמן, יהיה מה שיהיה!"

להשקיע שעה ביום לתפילה - זו לא משימה בלתי אפשרית, זה ממש לא בשמיים. אבל הרווח שלה הוא עצום והוא מכריע וקריטי: זה או לקחת את כל הקופה או חלילה להיפך.

אבל שוב נדגיש, שכל זה דווקא אחרי ביסוס שני השלבים הראשונים:

כי אי אפשר להתפלל כל עוד אתה רודף את עצמך ואתה רק חושב שאתה רע ושאתה לא בסדר וכל עוד אתה שקוע בעצבות. אבל בגלל שאתה חזק בשלב הראשון ואתה לא רודף את עצמך על כך שיש לך יצר רע ואתה מקבל את רצון ה' באהבה - לכן אתה מלא בשמחה ובאמונה וקל לך להשקיע את הכוחות שלך בנקודת החוזק העיקרית שלך שהיא התפילה.

וכן כאשר אתה מכנים את הנתון הברור שהוכחנו במאמר הקודם שכל מה שרוצים ממך זה רק את התפילה - אתה לא מחפש לפעול ולבזבז אנרגיה בכיוונים שאינם בכוחך ולא נדרשים ממך, אלא אתה ממוקד ומרוכז במשימה שלך: להתפלל. ואין מתפללים? קובעים זמן יומי, חזק כמו ברזל.

מה חסר לנו עכשיו כדי להשלים את התמונה? פשוט ללמוד איך עושים את זה. וזה באמת פשוט, ועל כך בעזרת ה' במאמר הבא.

שלום

ט"ו בשבט
יום בו נפתחים
שערי המזל

בשורות עם הרב תזכה ב:

ברכת ה' ע"י אגוד > פרין נפש איש מבורך > 48 ימי תפילה בנחלת > סיור טכני הרב בנחמה

לזכות פואה שלמה מלכה ביהודה

053-5388088

צמחה לך קרן ברגל. כמו שאמרו חז"ל: "האי מאן דיהיר בעל מום הוא" וכשנכנסת היום בצהריים ראית את מלאך המוות קשור לך שם, הבנתי כי אין כל דרך להציל את חיך רק אם אצליח להוריד את גאוותך מיד, ולכן השפילתי אותך, וכאשר רוחך ירדה, עזב אותך מלאך המוות, והרג את שני הערלים!

באחד הימים הופיע לפני הבבא סאלי צעק"ל בחור על כסא גלגלים, הבחור ישב לפני האדמו"ר

וסיפר שנפצע במלחמת הכספים, ולאחר סידרת ניתוחים נשאר מרותק לכסא גלגלים כאשר רגל אחת בכלל לא מתפקדת, מצב הרגל אף החל להתדרדר והיה חשש שיצטרך לקטוע לו אותה, מכיוון ששמעו של הבבא סאלי הגיע לאוזניו, הגיע לכאן כדי להתברך...

שאלו הצדיק: תפילין אתה מניח בכל יום? לא - ענה הבחור. על השבת אתה שומר?

לא - באה התשובה. אם כן, התפלה הרב, תן תודה שרגל אחת שלך בריאה... הרי את הכח אנו מקבלים מאת השם 'יתברך ואם אין אנו עושים את רצונו, בידו לקחת מאתנו, ואתה שאינך הולך בדרך התורה והמצוות, מה שכן יש לך הוא מתנת חנים. מששמע זאת הבחור פרץ בבכי מה הישיר הצדיק את מבטו אל עיני הבחור ושאל: אם אברך ברפואה שלמה, ותוכל לקום על רגליך האם תהיה מוכן לקבל עליך עול מצוות? כן - באה התשובה. אם כן - אמר הרב, אני מברך אותך ברפואה שלמה לעבודתו יתברך. לאחר שנישק הבחור את ידי הרב, אמרו לו הנוכחים לנסות לקום על רגליו. להפתעתו הצליח מיד לעמוד, ואף לצעוד מספר צעדים... בעודו המום מהשינוי שחל במצבו, ניסה להלך במהירות יותר גדולה, בקפיצה יצא החוצה, ומירה אל הטלפון הציבורי הקרוב במתחם הישיבה. בהתרגשות דובר עם משפחתו, וסיפר להם קורותיו בבית הרב. בחור הישיבה ששמעו את סיפורו נתפסו לאוירת התעלות נפלאה, ויצאו בריקוד של שמחה ביחד עם הבחור להודות להקדוש ברוך הוא על הנס. יותר מאוחר הגיעו רבים לבית הרב והשתתפו שם בסעודת הודיה לכבוד הנס הגדול.

הבחור המאושר שמר את הבטחתו ושינה באופן יסודי את אורחות חייו, אך לא רק הוא חזר בתשובה, אלא רבים שנזכרו ושמעו את הסיפור התחזקו באמונה וביראת שמים.

לעלון "חוט של חסד" דרושים מפיצים ברחבי הארץ

במנוי כמניין "מזל" תזכה ב- 100 עלונים ו-

ramapost.com

058-4827425

נוסח התנאי - "אני מתנה שאין רצוני לקבל שבת בהדלקת הנרות אלא בכניסת השבת ממש". הטעם - ב"י אשכנז נוהגים לקבל את השבת בהדלקת נרות, ואף לבני ספרד שנוקטים שאין האשה מקבלת שבת בהדלקת הנרות, מכל מקום מאחר ו"י RAMAPOST MARKETING DESIGN | PRINT | MAIL אחת בשבת לקבל שבת בהדלקת

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

לישועה שלך, או להקדשת העלון

הזמן את העלון עוד היום | 02-5308000

העלון מופץ כבר ב- 60,000 עותקים

מאמר ראש הישיבה

שלב שלישי בדרך לניצחון: מסיקים את המסקנה המתבקשת

משאבי כוח יקרים הנדרשים למשימות האמתיות שלך.

השלב השני הוא להכיר את כוחותיך. דע את כוחך - דע את עצמך. ידיעה היא כוח. רבי נחמן אומר שהבעיה של רוב האנשים היא שהם אינם יודעים כמה כוח יש להם ביד ומהו הכוח האמיתי שלהם. בורא עולם נתן לך יצר רע גדול וחזק - אבל הוא גם נתן לך כל גדול וחזק עוד יותר. ובמאמר הקודם הבהרנו שהכלי הוא התפילה. והכול תלוי בתפילה: בלי תפילה אתה לא מוֹגֵן, אתה בעמדת נחיתות גדולה מאוד, ולמעשה, אין לך סיכוי; ואילו עם תפילה ה' אֵתֶךָ ואין לַיצֵר הרע שום כוח נגדך.

יוצא שהמלחמה האמתית והעיקרית והבחירה האמתית היא רק האם להתפלל או לא. התפללת - ניצחת, לא התפללת - הפסדת.

המסקנה המתבקשת מאליה

שתי ההקדמות הללו מביאות אותנו באופן טבעי לשלב השלישי והמכריע במלחמת היצר הרע. זה שלב שדורש ממך מחויבות גדולה לעשות מאמץ קטן. אבל לאור מה שלמדנו, זהו המאמץ היחיד שיכול להוביל אותך אל התוצאה.

מכיוון שהתפילה היא הכלי היחיד שלך - לכן אתה חייב לקבוע לעצמך זמן יומיומי להתפלל. אין דרך אחרת. כבר הבנת שבלי זה אין לך סיכוי. אז מה המסקנה? תִּחְפָּה להתקפות? לא! אלא תקדים את הרפואה למכה. הבא להורגך השכם להורגו. הגמרא אומרת שהיצר הרע מתחדש בכל יום - אם כן, בשביל לנצח צריכים להתפלל בכל יום ויום. כדי שהיחסים יהיו שקולים, אנו מוכרחים לקבוע לעצמנו זמן בקביעות רצינית ביותר לעמוד ולהתפלל ולהתחנן בכל יום מחדש, לבחור בטוב בכל יום מחדש, לגייס סייעתא דשמיא בכל יום מחדש.

זו המסקנה הפשוטה והישירה. אחת ועוד אחת נִשְׁנָה שתיים. אתה מוֹצֵרֶת עם יצר הרע רק בשביל האתגר, והכוח שלך לעמוד באתגר הוא רק התפילה

במאמרים הקודמים ביססנו היטב את שני השלבים הראשונים שהם התנאים הכרחיים לעבודה נכונה ולהתקדמות. ובמאמר זה נעלה קומה אבל חשוב מאוד לעבוד לפי הדרך ולא לדלג על שלבים לכן נחזור ונסכם:

השלב הראשון הוא לקבל את המציאות ולהבין שהיצר הרע הוא חלק ממך. אל תרגיש רע עם זה שיש לך יצר רע, אל תרדוף את עצמך, ואל תאשים את עצמך. היצרים שלך הם בדיוק כמו הידיים

אם אתה אוהב דרכים קצרות - המאמר הזה בדיוק בשבילך! החידושים של הטכנולוגיה מקצרים לנו הרבה דרכים בחיים. וכאשר מתבוננים באמונה, מבינים שבכל חידוש וחידוש ישנו מסר לגבינו, לעבודת ה' שלנו. "כֹּל פֶּעַל ה' למענו" - כל מה שה' יתברך פועל בעולם זה רק למען שמו למען תורתו ולמען עבודת ה'.

ההבדל בין קיצור דרך לקצרה

בורא עולם חידש לנו את מכשיר הניווט הקולי האוטומטי (waze) שכבר קשה לנו להבין איך הסתדרנו לפניו. מכשיר הניווט מלמד אותנו שאין דרך קצרה יותר מהדרך הנכונה. אם אתה יודע את הדרך הנכונה, ואם אתה יודע בדיוק לאן לפנות ומה לעשות בשלב הבא - אתה תגיע בקלות ובמהירות. ואילו אם תעשה מה שאתה מבין ומה שנראה לך - קרוב לוודאי שתמצא את עצמך תועה בדרכים או תקוע בפקקים.

כל אדם הגיוני מבין שאין בחיים קיצורי דרך. אבל בהחלט יש דרכים קצרות. מה ההבדל בין קיצור דרך לדרך קצרה? קיצור דרך הוא דילוג על שלבים, דרך קצרה פירושה לעבור משלב לשלב בצורה נכונה. הדרך הקצרה היא הדרך הנכונה: א. לחשוב נכון, ב. להשתמש בכלים שבורא עולם נתן לך, וג. לפעול נכון. זו הדרך הנכונה שהיא גם הדרך הקצרה ביותר ולמעשה, זו הדרך היחידה. אין דרך אחרת.

מארגנים את המחשבות לקראת ההתקדמות

אנו נמצאים בעיצומה של סדרת מאמרים העוסקת בדרך הנכונה להצלחה במלחמת היצר.

כל מחשבה רעה
על עצמך היא בזוז
אנרגיה על דברים
שלא בשליטתך
ואיבוד משאבי כוח
יקרים הנדרשים
למשימות האמתיות
שלך.

והרגליים שלך ובורא עולם יצר אותם לטובתך. היצר הרע הוא לא 'תקלה' או 'שיבוש בתוכנית', אלא הוא עצמו התוכנית והאתגר והוא זה שנותן את המושמעות לכל עבודתך. כל מחשבה רעה על עצמך היא בזוז אנרגיה על דברים שלא בשליטתך ואיבוד

פרשת בא

גליון 604 | ו' שבט תשע"ט

כניסה	יציאה	ר"ת
16:18	17:33	ירושלים
16:34	17:35	תל אביב
16:25	17:33	חיפה
16:37	17:36	באר שבע

לזכות רפואה שלמה מלכה בת רחל

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

מעלה אדומים	ירושלים	חולון
יום ב', ח' שבט (14/01/19)	יום ד', י' שבט (16/01/19)	יום ה', י"א שבט (17/01/19)
ב"כ "נופי הסלע"	ישיבת "חוט של חסד"	ב"כ ע"ש חללי צה"ל
רמ"ח בשעה 20:30	שמעון הכהן בשעה 20:30	המסעלה בשעה 21:30

Sponsored and Printed by: www.ramapost.com

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL
בשעה 20:30

פארהף היוםיפא

"בענין רוב הנראה לעינים"

חולין מ"ד א' ופסוקת הגרירת תנא כמה פסוקת הגרירת ברובה וכמה רובה כו'. עי' לעיל כ"ט א' דאמר רבא דלגבי טריפות היכא דבעי' רוב היינו רוב הנראה לעינים וכן לענין שחיטה בעי' רוב הנראה אלא דבה דעת רוב האחרונים דאינו אלא מדרבנן (עי' פמ"ג י"ד ס' כ"א ושאר אחרונים) חוץ מד' התבול' ש' דהוא מדא' וכן גבי אתרוג "א דבעי' רובא דמינכר (עי' מ"ב ס' תרמ"ח סקמ"ד) ועי' בבכ"י דאינו אלא מדרבנן וכן מש"כ בשו"ע (סי' ס"ח) לענין ציצית דבעי' רוב הנראה הוא מפני מראית העין וכן הא דברכות מ"ח א' ואיהו סבר דילמא רובא דמינכר בעי' הוא ג"כ מדרבנן דאף להסוברים זימון דא' מיהו הזכרת השם בעשרה מדרבנן, ואמנם עי' בע"ז ל"ז א' העיד יוסי בן יועזר על אייל קמצא (מין חגב) דכן וכו' והכא בכנפיו חופין את רובו עי' הדחק קמפלגי מ"ס רובא כל דהו בעי' ומ"ס רובא דמינכר בעי' וצ"ל דטעם חכמים דפליגי איזוסי בן יועזר וס"ל דבעי' רובא דמינכר היינו מדרבנן ואע"ג דלא בכל דבר הצריך רוב הצריכו רבנן רובא דמינכר מ"מ ס"ל דכאן שהוא מסור לכל אדם צריך לגזור דלא ליתי למטעי, אמנם בתוס' הר"י מבריא (שם) מוכח דס"ל דהוא מן התורה עי' ש"ס וצ"ל דס"ל כד' התבול' ש' דהא דבעי' בשחיטה רוב הנראה הוא ג"כ מה"ת וכדמצינו לגבי טריפות דלא מטרפא עד דאיכא רוב הנראה, ואע"ג דבמתני' לק' (נ"ט א') תנן כנפיו חופין את רובו סתמא מ"מ ס"ל להר"י מבריא (אלבא דחכמים) דהיינו רובא דמינכר אמנם מצינו בהרבה מקומות דתנן רובא וע"כ סגי ברוב מצומצם כמו לענין מחיצה דתנן עומד מרובה וסגי במשהו טפי ממחצה וכן בכ"ד ומאידך גבי שחיטה וטריפה בעי' רוב הניכר אע"ג דתנן רובו סתמא וע"כ דתרווייהו מקרי רובא והמשנה קיצרה בזה וכ"א ילמד מענינו.

(שיח השדה ח"ב קונט' קרני חגבים סי' ה' ועי' ש' עוד באריכות)

מעניני הפרשה - עניני תפילין

בלא תפילין, אף במנחה. ע"כ. ונראה שזה דוקא אם הוא רגיל בתפילין במנחה שאז עדיף תפילין מצבור, אך אם מניח רק לפעמים, צבור עדיף. במה דברים אמורים בשל רש"י אבל ר"ת אף אם מניח בקביעות, צבור עדיף דהעיקר כרש"י (עי' מ"ב ס' ל"ד סק"ד). הוסיף רבנו: ראיתי לפעמים את החזון איש לומד עם תפילין, אבל סגר את הדלת לגמרי שלא יראו.

סיפר לי הג"ר חנוך ברמן בהגר"ש ששמע מדודותו הרבנית ברום ששמע מאמה ע"ה כי פעם אחת השכנה של מרן שאלה אותה כי רואה דבר משונה, שכל יום ולפעמים יותר מפעם אחת ביום, החזון איש מוריד תריסים, וכי איזו עבודה עושה בשעה זו האם לומד קבלה או איזו עבודת ה' אחרת. היא שאלה את אחיה החזון איש ואמר לה שפשוט כאשר אוכל סוגר תריסיו כדי שלא יראו.

זה גמרא ומובא בשולחן ערוך שלא יאכל בפני רבים. והיה פעמים נוספות [כנ"ל] שהיה סוגר כי לפעמים היה לובש תפילין ולומד ולא רצה שיידעו ואם בא משהו היה חולץ קודם את התפילין.

(כל משאלותיך)

רגליו, שעל ידי כך ישמר, וביום בבוקר לפני העבודה הורידם מרגליו ומיהר להניח בידו וראשו שלא יתפסוהו, וכך לא עבר יום שלא הניח תפילין. והוא הראה לי תפילין אלו הנמצאות איתו עד היום.

הבנים שיחיו רצו לקבור תפילין אלו בקברו, כי בלא"ה הם צריכים גניזה, ושזה יהיה גניזתן.

זה בזיון לקבור את התפילין בקבר.

הרי בקבר הצורה היא שמניחים את המת ואח"כ עליו בלוטות ואח"כ מכסים בחול עד למעלה, אם יניחו את התפילין מעל הבלטות ולא למטה, מהו? זה קבר, וגם באופן כזה הוי בזיון.

פלוני שאל אודות שכינו, ובין הדברים אמר לרבנו כי לשכנו המסכן יש בן אחד נורמלי אך לא מניח תפילין, ובן אחד לא נורמלי בכלל.

רבנו הגיב: להפך, בן אחד לא נורמלי כי לא מניח תפילין ובן אחד נורמלי כי שוטה פטור מן המצוות.

מפי השמועה, כי הגר"ש קוסובסקי זצ"ל שאל את החזון איש האם עדיף תפילין במנחה בבית, או בצבור בלא תפילין, השיב החזון איש תפילין עדיף. מהו בתפילין דרבנו תם? ברשימות שלי מהנהגות החזון איש כתבתי נכון להתפלל ביחידות בתפילין, מבציבור

"והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך" היום יום ב', בחור נפל לו תפילין של יד, האם יצום באותו יום דווקא, הרי לא קיבל עליו? לא צריך קבלה, משמאי עשו עליו תענית [עי' שו"ת מהר"י ברונא סי' קכ"ז] אם הוא לא צם באותו יום כי לא ידע, שיש עליו להתענות האם יצום למחרת, או עדיף יום ה' ואנו בשו"בב"ם? יצום למחרת ולא ידחה.

האם לגבי מחר צריך קבלת תענית? כן. האם נאמר שלגבי בחור ישיבה הצום הוי ביטול תורה ולא יצום. אם יכול לצום יצום, ויידע להיזהר פעם אחרת. ועי' מ"ב ס' תקע"א סק"ד.

ראש ישיבה נוהג שלא לדבר בתפילין דברי חול, מה יעשה כאשר באים לדבר עימו הבחורים לא בדברי תורה אלא האם לנסוע הביתה וכדומה? ת: זה דבר מצוה, ודאי שידבר.

רבינו בכה כאשר סיימתי לספר את המובא להלן.

אמש נפטר הישיש הצדיק רבי בנימין גרדקא זצ"ל ואני מקונן עליו כך. הרי מצות תפילין ביד ובראש ואני הכרתי יהודי שהניח כל יום התפילין ברגל, וזהו רבי בנימין הנ"ל בזמן השואה, הוא רצה לשמור את התפילין שלא יטלו ממנו, מה עשה, קשרם כל היום על

א יפה מראה

הנני מביא מחר ארְבֵּה בְּגִבְלָךְ (י' ד')

אודות כשרותו של הארבה והחגב כתב רבינו קונטרס הלכתי 'קרני חגבים' בתוך ספרו שיח השדה. וכותב בתוך דבריו (ס"ק י"א) כי במקומותינו נוהגים לא לאכול שום חגב כי אין לנו מסורת, אבל יש ענין לדעת את כל סימני החגב כי אם יהיה מסורת נדע אם אפשר לסמוך על זה.

[וידוע המעשה הנורא שזכה לסייעתא דשמיא שבעת כתיבת הספר נתקשה בפרט מסוים והגיע חגב לפניו והביט בו, וכשגמר, פרח לו החגב].

ולפני כמה שנים נכנס מומחה הכשרות הרב זריצקי שליט"א עם כמה סוגי ארבה לפני רבינו שליט"א, ושאל אותו אודות כשרות לאכילה. רבינו בדק את כשרותו וראה כי אכן יש לו ארבע רגלים וארבע כנפים, וגם שני כרעים לנתר בהם, והוא שיש לו סימן של כמין צורת ח' בגבו, ואמר כי לפי הסמנים הוא כשר, אבל אנו לא אוכלים את זה כי אין לנו בזה מסורת, אבל יש מעדות תימן שסומכים על מסורת בידם ואוכלים את זה.

בתמונות הנדירות:

בתמונה הראשונה: (באדיבות: קול הלשון) רבינו בוחן את צורת קרסוליו של הארבה (המכונה ארבה מדברי), ומספר הרגלים שלו.

בתמונה השנייה: רבינו בודק את צורת האות ח' שבגב החגב.

כל הזכויות שמורות ©

ליצירת קשר: ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

053-3145900 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שיח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310

גיליון מס' 315 פרשת בא
תשע"ט שנה שיטית

גליון זה נודב ע"י ידידינו החשוב הר"ג
ר' שמואל דוד הכהן פרידמן שליט"א
לע"נ אביו הר"ר יום טוב ליפא הכהן זצ"ל
נלב"ע ג' שבט תש"ם
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממון רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

בדידי הוי עובדא

דברים שקבלנו מראש כולל חשוב בב"ב
כה לחי על המדור החדש "בדידי הוי
עובדא". שבלי ספק תוכלו לזכות
ולזכות את הרבים.
דברים שנחרטו בזכרוני:
לפני הרבה שנים, הוצאתי ספרים על
ה' החומשים. - בתחילה ה' על
בראשית ולאט לאט יצאו כולם - בזמנו
הייתי נכנס הרבה למרן שליט"א אחרי
שחרית וכמה וכמה פעמים שאל אותי
מה עם שמות? מתי יצא? ולא הבנתי
ועניתי האם הספרים כל כך חשובים?
התשובה: - הרי כתוב המתחיל במצווה
"אומרים" לו גמור. והדגיש אומרים לו
- שג"כ דבר זה ה' חשוב למרן שליט"א
לקיים. ולמתבונן זה נפלא.
פעם אחרת אמר לי שהטעמא דקרא
המפורסם לשבח - הם דברים
שהתעורר עליהם בקרה"ת.
בברכה, פ.י. ב.

פשט על הפרשה

"ויעל הארבה וגו' וינח בכל גבול מצרים" (י, יד)

וכ' בעה"ט ב' בתורה וינח בכל גבול מצרים וינח ביום השביעי מלמד שנח
הארבה בשבת. ותמוה מה שייך גבי' מנוחה והלא מניעת אכילה לא חשיב
מנוחה אלא צער כמש"כ התוס' בשבת קכ"ב א' (בד"ה מעמיד) מהמכילתא (בפ'
משפטים כ"ג י"ב). ויש לבאר עפמ"ש בירושלמי תענית פ"ג ה"ו ולמה נקרא שמו
חסיל שהוא חוסל את הכל והיינו שדרך הארבה הוא להשמיד ואוכל הכל גם
מה שאין ראוי לאכילה כי כונתו להשמיד ולאבד ו"ל דבאמת אכל הארבה גם
בשבת אבל לא השמיד מה שאינו צורך אכילה ובזה שייך מנוחה. ומה שהיתה
למצרים מנוחה בשבת דוקא ממכת ארבה ולא משאר המכות, "ל עפ"מ
דאיתא בשמ"ר פ"ג ס"ו ארבה למה הביא עליהן מפני ששמו את ישראל זורעי
חטים ושעורים לפיכך הביא עליהן ארבה ואכלו כל מה שזרעו להם ישראל
ובשבת נתנו לישראל לנוח כדאיתא שם פ"ה ס"ח ולכן גם הארבה נח בשבת.
ו"לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" (יא, י)

צ"ב קצת הענין דלא יחרץ כלב לשונו ולכאורה סגי שיאמר והיתה צעקה גדולה
בכל ארץ מצרים וכו' ולכל בני' יהיה רגוע. ונראה דהנה איתא בגמ' ב"ק ס' ב'
כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר וכאן אמר מרע"ה לפרעה כה אמר ה' כחצות
הלילה אני יוצא בתוך מצרים, ודרשו חז"ל אני ולא אחר ולא שליח וכו', וזה מה
שהוסיף לו דמכיון שמכת בכורות תהא ע"י הקב"ה בעצמו ולא ע"י מלאך המות,
במילא לא יחרץ כלב לשונו, אבל זה רק לישראל אבל למצרים בלא"ה והיתה
צעקה גדולה אשר כמוהו לא נהיתה ולא תוסיף.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"סיום בפרסום או בצנעא"

אברך תלמיד חכם הגיע לשאול את רבינו השבוע, כדלהלן:

במשך כמה שנים למדתי כסדר את מסכתות הש"ס, וכעת זכיתי וסיימתי את כולו, כמה ידידים אמרו לי כי ראוי לעשות סעודת
מצווה כיאה לגומרה של תורה, וכי אזמין את המשפחה ושאר הידידים ויהיה סעודה הראויה לסיום שכזה, מאידך אני חושב
שזה ביטול זמן, וגם לוקח הרבה טירחה וגם עלולים אולי לקנאות בי וכו' ולכן אני רוצה להסתפק בקצת שתיית 'לחיים' ולא
יותר, מה הדרך הנכונה לנהוג.

רבינו שליט"א הררה והשיב לו, כי אינו חייב אבל ראוי שיעשה סעודה מצווה ולא משהו קטן של 'לצאת ידי חובה' והסביר: אם
אחרים רואים אחד שעושה סעודה מכובדת, הדבר נוטע בליבם אהבת תורה וגורם להם גם לרצות לסיים את הש"ס, וא"כ
מכיון שזה מעודד אחרים, כדאי.

* * *

ורבינו שליט"א עצמו מכיון שכמעט כל כמה ימים מסיים מסכת נוספת ב"ה אינו עושה סעודה בכל סיום רק מנהגו תמיד
שאחרי הסיום מברך הגפן וטועם מעט מהיין, ומסופר כי גם בתקופות שהיה נוסע לשמש כסנדק בבריתות בכל רחבי ארץ
ישראל, אם ידע שצריך לסיים מסכת בדרך היה נוטל עמו מעט משקה כדי לא להפסיד את הקביעות הזו (ופעם אמר שעל ידי
כך הוא יכול גם בט' הימים לשתות יין בסיום, כי מי שאינו עושה סעודה בכל סיום אין לו היתר לזה בט' הימים, ואכ"מ) ובערב פסח
שמסיים את הש"ס כולו היו מביאים קצת מיני מאפה ורבינו טועם מזה מעט.
נוסיף עוד:

בכל שנה כשבניו של רבינו שליט"א עושים סיום על הש"ס שלומדים בעצמם, הם עושים סעודת מצווה ורבינו טורח ומשתדל
לבוא במיוחד לביתם, כדי לייקר בעיניהם את חביבותו למי שמסיים את הש"ס. ויושב בזמן הסיום של סעודת המצווה, ובד"כ
אף רגיל לשאול קצת שאלות ממרחבי הש"ס.

מברכת סבת סוס
3167816 פ3

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושר"ת מרבינו.

"תנו רבנן בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש, אמר לו הקב"ה ליחזקאל לך והחיה מתים בבקעת דורא, כיון שהחיה אותן באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע על פניו... פתח ואמר אתוהי כמה רכרביך ותמהוהי כמה תקיפין, מלכותיה מלכות עלם ושלטניה עם דור ודור".

והנה לפני זה מפרש בגמרא מי הם המתים שהחיה יחזקאל הנביא: "מאן נינהו מתים שהחיה יחזקאל, אמר רב אלו בני אפרים שמונו לקץ וטעו... שנאמר (דברי הימים א ז-כ) **וּבְנֵי אֶפְרַיִם שׁוֹתְלָח וּבָרָד בְּנוֹ וְתַחַת בְּנוֹ וְאֶלְעָזָר בְּנוֹ וְתַחַת בְּנוֹ, וְזָבֵד בְּנוֹ וְשׁוֹתְלָח בְּנוֹ וְעֶזֶר וְאֶלְעָזָר וְהַרְגוּם אֱנָשֵׁי גֵת הַנּוֹלָדִים בְּאֶרֶץ גּוֹ'** [פי ירדו לקחת את מקניהם], **וּכְתִיב וַיִּתְּאֶבֶל אֶפְרַיִם אֲבִיהֶם יָמִים רַבִּים וַיָּבֹאוּ אֶחָיו לְנַחֲמוֹ**". וצריך ביאור מה ראה הקב"ה על ככה להחיות את העצמות של בני אפרים, דוקא באותה שעה שהפיל נבוכדנצר את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש.

לפי האמור יש לומר שביקש הקב"ה להראות בכך, כי כשם שהציל את חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש משום שמסרו נפשם על קדושת השם, כן ראוי להחיות העצמות של בני אפרים שמסרו נפש לצאת ממצרים לפני הזמן, כי הן אמת שטעו בזה ולכן נענשו שמתו כולם, אולם מאחר שכוונתם היתה לשם שמים, לכן אחרי שכבר קיבלו את עונשם במיתתם והעצמות שלהם היו מפוזרות בדרך, הגיע הזמן להחיות את עצמותיהם יחד עם הצלת חנניה מישאל ועזריה, כדי לגלות בכך שגם הם מסרו נפשם לשם שמים.

על פי האמור נשכיל להבין המשמעות של מעשה העצמות של בני אפרים שבאו וטפחו על פניו של נבוכדנצר, כדי להראות לו בכך שלא יטעה לחשוב שהצליח להחריב את בית המקדש ולגלות את ישראל מארץ ישראל גלות נצחית, אלא ידע נאמנה שעתיד הקב"ה להחזיר את ישראל ארצם ולבנות את בית המקדש, כשם שהחיה את העצמות של בני אפרים אחרי שהשלימו את עונשם.

מעתה יאירו עינינו להבין הטעות הגדולה של בני אפרים שהקדימו לצאת ממצרים, בחשבם ללכת בדרכי יוסף זקנם לסלול את הדרך לכל ישראל, ומה גם שלפי חשבונם כבר נשלם בשבילם זמן הגלות של ארבע מאות שנה, שהרי מה שניתוספו עוד שלשים שנה הוא על חטא מכירת יוסף שלא היה להם חלק ונחלה בו, מזה שפטו שהם צריכים להקדים לצאת ממצרים לבד כדי לסלול את דרך הגאולה לכל ישראל.

והנה כשיצאו ממצרים אף שהיו גיבורים גדולים, אולם ביוצאם לבד בלי שאר ישראל ידעו גם הם שהם עלולים להיהרג בדרך, כפי שמשיח בן יוסף משבט אפרים שיבוא לגאול את ישראל לפני משיח בן דוד יהרג, אך עם כל זאת יצאו במסירות נפש כדי למלא את תפקידם לצאת לפני שאר ישראל, כפי שעשה יוסף הצדיק במצרים וכפי שעתיד משיח בן יוסף משבט אפרים לעשות בגאולה העתידה.

אמנם בני אפרים טעו בזה שלא היה להם לצאת ממצרים בלי רשות ברורה מאת ה', ואין זה דומה כלל לירידת יוסף למצרים שלא ירד מרצונו הטוב כי אם נמכר על ידי אחיו, וכן משיח בן יוסף שלא ילך ויגאל את ישראל רק אחרי שתיתן לו רשות מן השמים, לכן נענשו שנהרגו כולם בדרך.

אך עם כל זאת מאחר שכוונתם היתה לשם שמים ומסרו נפשם על קדושת השם, לכן טבל הקב"ה כביכול את בגדיו בדמם, ובזמן הגאולה העתידה כשיקדים משיח בן יוסף משבט אפרים לגאול את ישראל ויהרג, יצרף הקב"ה את דמו לדמם של שבט אפרים שיצאו ממצרים לפני הזמן לשם שמים ונהרגו, כדי לנקום את דמם מהגוים שהרגו אותם. נמצא לפי זה כי בסופו של דבר הועילה מחשבתם לשם שמים, שישתמש הקב"ה בדמם לקרב את הגאולה לכל ישראל.

הקשר בין תחיית בני אפרים להצלת חנניה מישאל ועזריה

הנה מה טוב ומה נעים להבין בזה מה שגילו לנו חכמינו ז"ל בענין תחיית העצמות של בני אפרים שהיו מפוזרות בדרך (סנהדרין צב):

ועתה בא וראה שגם בגאולת מצרים סיבב הקב"ה להקדים לשלוח את יוסף לפני יהודה, כמבואר במדרש (ויק"ר ל-ה): **"יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה, ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי חייא בר אבא, כדאי היה גזור ערוה בעצמו שנגאול ישראל על ידו"**. והנה אחר כך שלח יעקב את יהודה אל יוסף, כמו שכתוב (בראשית מו-כח): **"ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה"**. ופירש רש"י בשם מדרש אגדה: **"להורות לפניו, לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה"**.

וביאר ה"בני יששכר" (כסלו-טבת מאמר ב אות כה) הטעם ששלח יעקב את יהודה אל יוסף, על פי המבואר ב"לקוטי תורה" לרבינו האריז"ל (פרשת כי תצא) כי גלות מצרים היתה כלולה מד' גלויות, וגאולת מצרים היתה כלולה מד' גאולות. נמצא לפי זה כי גאולת מצרים היתה הכנה לגאולה העתידה, וכן כתוב (מייכה ז-טו): **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**.

לכן שלח יעקב את יהודה אל יוסף, לעשות הכנה לגאולה העתידה על ידי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד משבט יהודה. לפי המבואר יש לומר כי מטעם זה סיבב הקב"ה להקדים ירידת יוסף למצרים לפני יהודה, כמו שיקדים משיח בן יוסף לבוא לפני משיח בן דוד. וזהו רמז הכתוב: **"ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה"** - גשנה בגימטריא משי"ח לרמז על הגאולה העתידה על ידי מלך המשיח עכדה"ק.

משיח בן יוסף משבט אפרים

נקדים עוד מה שמבואר בזה הקדוש (פרשת משפטים קכ. ופרשת פנחס רכג.) כי משיח בן יוסף הוא משבט אפרים, וכבר רמז הנביא על כך (ישעיה יא-א):

"וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסֵף אֲדֹנֵי שְׁנֵי יָדָיו לִקְנוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יֵשָׁאֵר מֵאֲשׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפְתָּרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמִעֵילָם וּמִשְׁנַעַר וּמִחֻמַּת וּמֵאֵי הַיָּם. וְנָשָׂא נָס לְגוֹיִם וְאָסַף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאֲרֻבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְסָרָה קִנְאָת אֶפְרַיִם וְצָרְרִי יְהוּדָה יִכְרְתוּ, אֶפְרַיִם לֹא יִקְנָא אֶת יְהוּדָה וְיְהוּדָה לֹא יֵצֵר אֶת אֶפְרַיִם". ופירש רש"י: **"אפרים לא יקנא את יהודה, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד לא יקנאו זה בזה"**.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב ה"ו לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי'

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

כבר התנבא עליך דוד אביך, שנאמר (שם כא-ה) חיים שאל ממך נתתה לו וגו'."

וכתב על זה המהרש"א בחידושי אגדות:

"דבגאולה העתידה במהרה בימינו, בתחילה יבוא משיח בן יוסף להושיע ישראל, כמו שכתוב (עובדיה א-יח) ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו', שאין זרעו של עשו כלה אלא על ידי משיח בן יוסף, אבל על ידי עובדי כוכבים רבים שיבואו שוב לירושלים יהרג, ולא יהיה גאולה שלימה עד בא משיח בן דוד כמפורש בכמה מקראות."

והנה מבואר ב"שער הכוונות" לרבינו האריז"ל (דרושי העמידה דרוש ו) כי בתפלת שמונה עשרה באומרו (ברכת ולירושלים עירך): "וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין", יכוון להתפלל על משיח בן יוסף שלא ייהרג במלחמת גוג ומגוג. וצריך ביאור איפה רמוזה תפלה זו כשאנו מתפללים על כסא דוד: "וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין".

ונראה לפרש כוונת האריז"ל על פי המבואר בספרים הקדושים, כי משיח בן יוסף מקדים לבוא והוא נהרג במלחמת גוג ומגוג, כדי לכפר על עוונות הדור ולסלול בכך את הדרך לביאת משיח בן דוד. לפי זה יש לומר שזהו הרמז במה שאנו מתפללים: "וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין", שלא תתעכב ביאתו בגלל עוונות הדור עד שמשיח בן יוסף יהרג, אלא יבוא במהרה על ידי שימחל לנו הקב"ה את כל עוונותינו.

בני אפרים טעו לצאת ממצרים ל' שנה לפני הזמן בחסדם שלא היה להם חלק במכירת יוסף ונהרגו כולם

בני אפרים טעו ללכת בדרכו של יוסף זקנם שהקדים בקדושתו לסלול הדרך במצרים לגאולתם של ישראל

בני אפרים מסרו נפשם לסלול גאולת מצרים כשם שמשיח בן יוסף משבט אפרים ימסור נפשו בגאולה העתידה

הקב"ה טבל בדמם של בני אפרים את בגדיו שילבש לעתיד לבוא משום שמסרו נפשם על גאולתם של ישראל

בדמם של בני אפרים, עד כדי כך שישאלו ישראל את הקב"ה: "מדוע אדם ללבושך ובגדיך פָּדַרְךָ בְּגָת". ולכאורה יפלא הלא מדברי המדרש משמע, כי מה שנהרגו שלשים אלף בני אפרים היה עונש על מה שהקדימו לצאת ממצרים לפני הזמן, הנה כי כן איך זכו שבגאולה העתידה ילבש הקב"ה בגדים הטבולים בדמם של בני אפרים כדי לנקום את נקמתם.

ויש ללמוד מכאן חידוש גדול, כי בני אפרים לא היו ח"ו רשעים לצאת במזיד לפני הזמן, אלא שטעו בחשבון כפי שדקדקו חכמינו ז"ל לומר במדרש: "שטעו שבטו של אפרים ויצאו ממצרים עד שלא שלם הקץ". אולם ברור כי אף שטעו בתום לב עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור, איך זכו שבגאולה העתידה ילבש הקב"ה בגדים הטבולים בדמם.

בני אפרים שמהם יצא משיח בן יוסף טעו שהם צריכים לסלול הדרך לגאולה

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שגילו לנו חכמינו ז"ל כי בגאולה העתידה יקדים הקב"ה לשלוח את משיח בן יוסף משבט אפרים לפני משיח בן דוד משבט יהודה, כמו ששינו בגמרא (סוכה נב):

"תנו רבנן משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו, אומר לו הקב"ה שאל ממני דבר ואתן לך, שנאמר (תהלים ב-ז) אספרה אל חוק וגו' אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה גוים נחלתך, וכיון שראה משיח בן יוסף שנהרג, אומר לפניו רבונו של עולם איני מבקש ממך אלא חיים, אומר לו [הקב"ה] חיים [אתה מבקש], עד שלא אמרת

הסיפור הנורא עם בני אפרים שיצאו ממצרים לפני הזמן כפי שמוזכר ב"ספר הישר" פרשת שמות

"בעת ההיא בשנת מאה ושמנים שנה לרדת ישראל מצרימה, יצאו אנשים גיבורי חיל ממצרים, שלשים אלף רגלי מבני ישראל, והיו כולם משבט יוסף מבני אפרים בן יוסף, כי אמרו תם הקץ אשר חק ה' על בני ישראל מימי קדם אשר דיבר אל אברהם. ויתאזרו האנשים האלה וישימו איש חרבו על ירכו, איש כלי מלחמתו עליו, ויבטחו בגבורתם, ויצאו יחד ממצרים ביד חזקה, ולא הוציאו איתם צידה לדרך רק כסף וזהב, וגם לחם לאכול ביום ההוא לא הוציאו בידם, כי אמרו לקחת את מחייתם מפלשתים במחיר, ואם לא ולקחו מאיתם בחזקה.

והאנשים האלה גיבורי חיל מאד מאד, אחד ירדוף אלף ושנים רבבה, ויבטחו בגבורתם, וילכו יחד כאשר המה, וישימו פניהם ארץ גת. וירדו וימצאו רועי גת רועים את מקנה בני גת. ויאמרו אל הרועים תנו לנו מהצאן במחיר לאכול, כי רעבים אנחנו כי לא אכלנו לחם היום. ויאמרו הרועים הצאננו הם אם מקננו, כי ניתן לכם אף במחיר.

ויגשו בני אפרים לקחתם בחזקה, ויצעקו רועי גת עליהם, ותשמע צעקתם למרחוק, ויצאו כל בני גת אליהם. ויראו בני גת את רעת בני אפרים, וישיבו ויזעיקו את כל אנשי גת, ויחגרו איש כלי מלחמתו, ויצאו אל בני אפרים למלחמה, ועירכו איתם מלחמה בבקעת גת, ותהי המלחמה חזקה, ויכו אלה מאלה רבים ביום ההוא.

והיה ביום השני וישלחו בני גת אל כל ערי פלשתים לבוא אליהם לעזרה לאמר, עלו אלינו ועזרונו ונכה את בני אפרים אשר יצאו ממצרים לקחת את מקננו ולהילחם אתנו חנם, ובני אפריט עיפה נפשם ברעב ובצמא, כי לא אכלו לחם שלושת ימים. ויצאו מכל ערי פלשתים לעזרת אנשי גת כארבעים אלף איש, ויערכו האנשים האלה את בני אפרים מלחמה.

ויתן ה' את בני אפרים ביד פלשתים, ויכו את כל בני אפרים כל אשר יצאו ממצרים, לא השאירו שריד ופליט כי אם עשרה אנשים אשר ברחו ממערכת המלחמה, כי מאת ה' היתה הרעה הזאת אל בני אפרים, כי מרו את פי ה' לצאת ממצרים, טרם בא הקץ אשר חק ה' על ישראל מימי קדם.

וגם מפלשתים נפלו הרבה חללים כעשרים אלף איש, וישאום אחיהם ויקברו אותם בעריהם, וישארו חללי בני אפרים נטושים בבקעת גת ימים רבים ושנים ולא ניתנו לקבורה, ותהי כל הבקעה מלאה עצמות אנשים, והאנשים אשר נמלטו מהמלחמה באו מצרימה, ויגידו לבני ישראל את כל הקורות אותם, ויתאבל אפרים אביהם עליהם ימים רבים ויבואו אחיו לנחמו."

ישוב הסתירה על מה שכתוב שהיו בגלות ארבע מאות ושלושים שנה ובין גזירת הגלות ארבע מאות שנה

רש"י מיישב: ארבע מאות שנה התחילו משגולד יצחק,
אולם יש עוד שלושים שנה מגזירת ברית בין הבתרים

של"ה הקדוש: לולי החטא של מכירת יוסף היו ארבע מאות שנים
מתחילות בגזירת ברית בין הבתרים

בחטא מכירת יוסף שהיה בן שלושים כשעמד לפני פרעה
ניתוספו בגלות מצרים עוד שלושים שנה

שוב את החטא של מכירת יוסף שלא שמעו
לצרת אחיהם, כמו שכתוב (שם מ-כא): "ויאמרו
איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר
ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן
באה אלינו הצרה הזאת". לכן נענשו שמתו כולם
כי הקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה.

בגאולה העתידה ילבש הקב"ה בגדים הטבולים בדמם של בני אפרים

והנה המעשה הנורא של בני אפרים, שהקדימו
לצאת ממצרים לפני הזמן ונהרגו כולם, כיון שבא
לידינו דבר בעתו מה טוב לבאר בפנימיות הענין,
מה ראו על ככה לעשות מעשה כל כך נורא, כי
הן אמת שלא היה להם חלק במכירת יוסף, אולם
הלא גם בני מנשה ובני בנימין לא היה להם חלק
במכירת יוסף, ועם כל זאת לא יצאו ממצרים לפני
שאר ישראל, כדי לקיים מה ששנינו במשנה (אבות
פ"ב מ"ד): "אל תפרוש מן הצינור", הנה כי כן מה
גרם לבני אפרים לצאת ממצרים לבד.

רחש לבי דבר טוב בדחילו ורחימו לפענח
חידה סתומה זו, על פי מה שנשים לב להתבונן
במה שסיים המדרש הנ"ל מה שעשה הקב"ה
אחרי שנהרגו בני אפרים: "מה עשה הקב"ה, נטל
דמם של בני אפרים וטבל בו כליו [בגדי] כביכול,
שנאמר (ישעיה סג-ב) מדוע אדום ללבושך, אמר
הקב"ה איני מתנחם עד שאנקום נקמתן של בני
אפרים שנאמר ולא נחם אלקים".

והנה פסוק זה נאמר בתוך נבואת ישעיה
הנביא על הגאולה העתידה (שם א): "מי זה בא
מאדום חמוץ בגדים ממצרָה זה הדור בלבשו...
מדוע אדם ללבושך ובגדיך בדרך גת. פורה דרכתי
לבדי ומעמים אין איש אתי ואדרכם באפי וארמסם
בחמתי וזו נצחם על בגדי וכל מלבושי אגאלתי. כי
יום נקם בלבי ושנת גאולי באה".

נמצינו למדים מזה דבר פלא, כי בגאולה
העתידה ילבש הקב"ה כביכול בגדים הטבולים

למכירתו, כמו שכתב השל"ה הקדוש (פרשת
וישב נר מצוה אות ו) בשם מקובלים, כי יוסף הצדיק
עצמו היה בין עשרה הרוגי מלכות לכפר על
מכירתו, כי הוא עצמו גרם לכך במה שהביא את
דיבתם רעה אל אביהם:

ויש לבאר עוד הטעם שנענשו על פי מה
שאמר הקב"ה למשה כששלחו להוציא את
ישראל ממצרים (שמות ג-ז): "לך ואספת את
זקני ישראל ואמרת אליהם ה' אלקי אבותיכם
נראה אלי אלקי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקוד
פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים". והבטיח
לו הקב"ה (שם יח): "ושמעו לקולך". ופירש רש"י
שהיתה לישראל מסורת מיוסף שהם נגאלים
בלשון זו, כמו שכתוב (בראשית נ-כה): "וישבע יוסף
את בני ישראל לאמר פקוד יפקוד אלקים אתכם
והעליתם את עצמותי מזה".

הנה כי כן מאחר שהיתה מסורת אצל כל
ישראל, ואצל בני אפרים בנו של יוסף בכללם, כי
סימן הגאולה הוא כשיבוא הגואל ויאמר בשם
הקב"ה "פקוד פקדתי", איך יצאו ממצרים לפני
ששמעו סימן זה. ובפרט לפי מה שפירש בתרגום
יונתן (סו), שיוסף השביע אותם שלא יזידו לצאת
ממצרים, עד שיבואו שני גואלים [משה ואהרן]
ויאמרו להם "פקוד יפקוד אלקים אתכם": "ואומי
יוסף ית בני ישראל למימר לבניהון, הא אתון
משמעבדין במצרים, ולא תזידון למיסקו ממצרים
עד זמן דייתון תרין פרוקין ויימרון לכון מדכר דכיר
ה' יתכון". זאת ועוד שאם לפי דעתם כבר הגיע
זמן הגאולה, איך יצאו ממצרים בלי העצמות של
יוסף זקנם, לכן נענשו שמתו כולם ועצמותיהם
היו מפוזרות בדרך.

אולם בנוסף על כך יש לבאר הטעם שנענשו
באופן קשה כל כך, כי הן אמת שלפי חשבונם
כבר נשלמה הגלות, אבל איך יצאו ממצרים
והשאירו מאחוריהם את אחיהם בגלות הקשה
במצרים. נמצא כי ביציאתם לבד גרמו לעורר

ופירש רש"י שטעו למנות ארבע מאות שנות גלות
מברית בין הבתרים, ולא היה להם למנות אלא
משגולד יצחק.

המקור לפירוש רש"י הוא ממה שמבואר
במדרש (שמו"ר כ-יא), כי שלשים ריבוא בני אפרים
מתו כעונש על שהקדימו לצאת ממצרים שלשים
שנה לפני הזמן, ודרשו כן על מקרא שכתוב
בפרשת בשלח (שמות יג-ז): "ויהי בשלח פרעה את
העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים". ומפרש
במדרש הטעם לכך כדי שלא יראו ישראל את
העצמות של בני אפרים, שנהרגו על ידי הפלשתים
בגת והיו עצמותיהם מפוזרות בדרך:

"שטעו שטעו של אפרים ויצאו ממצרים עד
שלא שלם הקץ ונהרגו מהם שלשים ריבוא, ולמה
נהרגו, שחשבו מיום שנדבר אברהם בין הבתרים
וטעו שלשים שנה... והרגום פלשתים... והיו
עצמותיהם שטוחין בדרך חמרים חמרים, שכבר היה
להם שלשים שנה שיצאו, עד שלא יצאו אחיהם
ממצרים. אמר הקב"ה אם יראו ישראל עצמות בני
אפרים שטוחין בדרך יחזרו למצרים... מה עשה
הקב"ה, נטל דמם של בני אפרים וטבל בו כליו
כביכול, שנאמר (ישעיה סג-ב) מדוע אדום ללבושך,
אמר הקב"ה איני מתנחם עד שאנקום נקמתן של
בני אפרים שנאמר ולא נחם אלקים".

הנה כי כן לפי דברי השל"ה הקדוש מבואר
היטב, איך טעו בני אפרים לחשוב שנשלם הזמן
של ת' שנות הגלות מברית בין הבתרים, כי אמנם
כן כך היה צריך להיות שהתחלת הגלות תהיה
משנתבשר אברהם בבשורת הגלות, אולם מאחר
שחטאו השבטים במכירת יוסף ניתוספו עוד ל'
שנות גלות, כדי לכפר על ל' שנה של יוסף עד
שעמד לפני פרעה.

הטעות של בני אפרים שלא היו במכירת יוסף

ונראה להוסיף תבלין לבאר לפי זה מה גרם
לבני אפרים לטעות, כי בהיותם מבני אפרים בנו
של יוסף שלא היה לו שום חלק במכירת יוסף, הן
אמת ששנינו בגמרא (סנהדרין כז.) כל ישראל ערבים
זה לזה, אולם הרי שם מבואר כי זהו רק אם יש
בידם למחות ולא מחו, והרי אפרים לא היה בידו
למחות כי עדיין לא נולד בעולם בשעת המכירה,
לכן טעו בני אפרים לחשוב שאין הם צריכים
להשלים את שלשים השנה, שניתוספו על ארבע
מאות השנה בגלל חטא מכירת יוסף.

אולם טעו בזה כי הן אמת שלא היה לשבט
אפרים חלק במכירת יוסף, אבל מצד יוסף
זקנם היו צריכים כפרה שהוא עצמו גרם קצת

"ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה"

הקשר הנפלא בין שלשים שנה שניתוספו בחטא מכירת יוסף לטעות של בני אפרים שיצאו ממצרים לפני הזמן ונהרגו

בגללם עד היותו בן שלשים שנה, שאז עמד לפני פרעה ונתעלה להיות משנה למלך על מצרים, לכן כדי לכפר על שלשים שנים הללו ניתוספה להם גלות שלשים שנה, והיו צריכים להיות במצרים ארבע מאות ושלשים שנה.

הנה כי כן זהו ביאור הענין שהקב"ה אמר לאברהם בברית בין הבתרים: "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה", היינו החל מרגע זה שנתבשרת על הגלות יהיו בגלות ת' שנה, אולם אחר כך כשמכרו את יוסף ניתוספו עוד ל' שנים, ועל כך נאמר: "ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה" - שלשים שנה על מכירת יוסף, וארבע מאות שנה להשלים גזירת הגלות.

לפי זה מבאר השל"ה הקדוש כוונת התוספות בגרסה שלפנינו בדרך נפלא, שכוונתם ליישב מה שאמרו בגמרא שנתגלגלה גלות מצרים בגלל מכירת יוסף: "ואף על גב דבלאו הכי נגזר דכתיב ועבדום וענו אותם [ארבע מאות שנה], שמא לא היה נגזר עליהם עינוי כל כך אלא על ידי זה, שהרי ארבע מאות שנה התחילו קודם שנולד יצחק שלושים שנים". פירוש, שהרי למעשה כבר התחילו ת' שנות הגלות מברית בין הבתרים שלשים שנה לפני שנולד יצחק, אם כן למה ניתוספו עוד שלשים שנה, ומוכח שניתוספו בגלל חטא מכירת יוסף.

בני אפרים יצאו שלשים שנה לפני הזמן

כעבדא קמיה מאריה נראה להביא סימוכין לביאור הנשגב של השל"ה הקדוש, ממה שגילו לנו חכמינו ז"ל כי בני אפרים יצאו ממצרים שלשים שנה לפני הזמן, כי טעו לחשוב שהגלות התחילה מברית בין הבתרים, ואם כן נשלמו ארבע מאות שנות הגלות שלשים שנה קודם, כמו ששנינו בגמרא (סנהדרין צב:): "ומאן נינהו מתים שהחיה יחזקאל, אמר רב אלו בני אפרים שמנו לקץ וטעו".

ד"ה חישב את הקץ) על פי מה ששנינו בגמרא (שבת י:): "לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים".

ותמזהו התוספות על כך שהרי גזירת הגלות כבר נגזרה בברית בין הבתרים לפני שמכרו את יוסף למצרים, ותירצו בלשון קדשם: "ואף על גב דבלאו הכי נגזר דכתיב ועבדום וענו אותם [ארבע מאות שנה], שמא לא היה נגזר עליהם עינוי כל כך אלא על ידי זה, שהרי ארבע מאות שנה התחילו קודם שנולד יצחק שלושים שנים".

ותמזהו המהרש"ל על מה שכתבו התוספות: "שהרי ארבע מאות שנה התחילו קודם שנולד יצחק שלושים שנים", שהרי למעשה התחילו ארבע מאות שנה רק משנולד יצחק, לכן שינה את הגרסה בתוספות: "שהרי ארבע מאות שנה התחילו משנולד יצחק". פירוש, כי מזה שהגלות התחילה משנולד יצחק והיו בארץ לא להם אף שלא היו בעינוי, אנו רואים שרצה הקב"ה להקל על ישראל שלא יהיו שנים רבות כל כך בעינוי, אם כן יש לומר שלולי חטא מכירת יוסף לא היו סובלים כל כך עינוי בגלות מצרים.

אולם השל"ה הקדוש שהיה תלמיד מובהק של המהרש"ל משאיר את הגרסה בתוספות כמו שהיא לפנינו, ומבאר כוונת התוספות בדרך נפלא, כי באמת החשבון של ארבע מאות שנה התחיל מאותו לילה של ברית בין הבתרים, כאשר גזר הקב"ה על זרעו של אברהם גזירת הגלות, כי מגודל צערו של אברהם נחשב שהתחילה הגלות כבר מאותו לילה, נמצא לפי זה שהיו ראויים לצאת ממצרים אחרי שנשלמו ד' מאות שנה מברית בין הבתרים.

אולם מאחר שחטאו השבטים בקנאתם ליוסף מיום לידתו, על היותו בן זקונים שאותו אהב אביו מכל אחיו עד שמכרוהו למצרים, והיה שריו בצער

בפרשתנו פרשת בא דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שמפרט הכתוב את מספר השנים שישבו ישראל בארץ מצרים (שמות יב-מ): "ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים".

כל הראשונים נתייעצו ליישב הסתירה על מה שכתב כאן שהיו במצרים ת"ל שנה, שהרי בפרשת לך לך בברית בין הבתרים אמר הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית טו-י): "ויאמר לאברהם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה". הנה כי כן מנין ניתוספו כאן עוד שלשים שנה.

אולם הפירוש הנכון שהסכימו עליו כל הראשונים הוא כמו שפירש רש"י בפרשת לך לך וחזר על דבריו בפרשתנו, כי מה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו: "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה", הכוונה בזה כי משנולד יצחק היו גרים בארץ לא להם אפילו בהיותם בארץ ישראל, ויחד עם עבודת העינוי במצרים היו בגלות ארבע מאות שנה. ומה שכתוב כאן שהיו בגלות שלשים שנה וארבע מאות שנה, היינו מגזירת ברית בין הבתרים שהיתה שלשים שנה לפני שנולד יצחק.

אמנם עדיין צריך ביאור ליישב הפליאה, לשם מה הוסיף הכתוב בפרשתנו שלשים שנה מברית בין הבתרים, ממה נפשך אם הגלות כבר התחילה משנתבשר אברהם אבינו על בשורת הגלות, מדוע אמר הקב"ה לאברהם שהגלות תהיה ארבע מאות שנה ולא ארבע מאות ושלשים שנה, ואם הגזירה היתה באמת רק ארבע מאות שנה משנולד יצחק, לשם מה הזכיר הכתוב שהיו בגלות ארבע מאות ושלשים שנה.

שלשים שנה ניתוספו בגלל חטא מכירת יוסף

פתח דברינו יאיר במה שמצינו ביאור נפלא על כך בשל"ה הקדוש (מסכת פסחים ביאור ההגדה

[ומן הראוי לציין כאן מ"ש במשנה ברורה (ס"ק ק"כ), ח"ל: "נכון לכל ירא שמים בעת יציאתו לדרך, שייקח עמו הטלית ותפילין שלו, אפילו הוא נוסע למקום קרוב ודעתו לחזור היום, פן יקרה איזה מקרה ויתבטל ממנו. ובעונותינו הרבים יש עוברי דרכים שאין לוקחים עמם אפילו תפילין, וסומכין עצמן שבדרך ישאלו מאחרים, ועונות גדול, כי הרבה פעמים מצוי שעל ידי זה עוברים זמן קריאת שמע ותפלה, כשמכמתנים עד שיזדמן להם. ועוד שלוקחים תפילין ממה שבא בידם ואין מקפידים אם הקשר של ראש הוא לפי מידתו או לא" עכ"ל].

ולא רק לאנשים זקנים הקרובים למיתה הדברים אמורים, אלא אף לצעירים, עד שהיה הצדיק מתפלל על נדו שהיה אז אברך צעיר כיצד אפשר לשכוח הטלית, הרי צריך לקחתה לכל מקום, ולהיות עומד ומוכן תמיד!

ובספר הקדוש 'בן איש חי' (שנה ראשונה פרשת נצבים) מביא מעשה באיש אחד שעשה לעצמו טבעת, וחרט עליה האותיות: ג, ז, י, שהם ראשי תיבות 'ג'ם ז'ה יעבור'. ובכל פעם שהיה נתון בצער היה מסתכל בטבעתו ומתנחם, שהרי גם זה יעבור. ובהיפך אם היה בטובה, גם כן היה מסתכל בה כדי שלא יבא להתגאות בטובו ועשורו, כי יחשוב שגם זה יעבור, עיין שם. כאשר האדם חי עם חשבון הנפש, ומקיים עצת חכמינו ז"ל (ברכות דף ה"א): "יזכיר ליום המיתה", הרי הוא מהרהר תמיד בתשובה, וכל החיים שלו נראים שונה...

[פרסית, קובץ 13109]

~ ~ ~

בחור אחד חסיד גור, שהתגורר בחוץ לארץ והגיע לארץ הקודש ללמוד בישיבת 'שפת אמת' המעטירה, נצרך בסוף הזמן לטוס לביתו. זמן המראת הטיסה היה לפנות בוקר, לעת ערב אחר

• לעילוי נשמת •

הנפ"ר רבי שבת הכהן

בן הרה"ק רב גמליאל זצוק"ל

שעל שמו נתייחד קהלתו 'שבת בבית ה'

גל"ע ח' שבת תשל"ז - תנצ"ב.

• • •

לע"נ האי גברא רבה, בקי בנגלה ובנסתר

הנפ"ר רבי יצחק בן הר"ר פנחס זצוק"ל

גל"ע ח' שבת תשמ"ט - תנצ"ב.

הונצח על ידי בנו הדגול ידיד נאמן למדנו ורבעו

הרה"צ רבי פנחס הופמן שליט"א

תפילת ערבית נכנס בקודש פנימה, אל רבו הרה"ק בעל הבית ישראל' זצוק"ל, לקבל ברכת פרידה לפני צאתו לדרך, ויצא לחדרו שבפנימית הישיבה כדי לארוח את כל חפציו ומזוודותיו.

לאחר שהיה הכל ארוח ומוכן לקראת צאתו לשלום, חשש הבחור שאם ילך לישון עלול הוא להתעורר בשעה מאוחרת ולאחר את הטיסה, והחליט להישאר עד כל הלילה. הוא התיישב עצמו ללמוד בהתמדה, ולאחר חצות לילה יצא אל הכותל המערבי, לשפוף שיח ערב, בטרם צאתו לדרך למדינת הים.

והנה בעודו עומד ברחבת הכותל שהיה כמעט ריק מאדם בשעת לילה מאוחרת שכזו, בשעה עשר דקות לפני שתיים בלילה, הגיע לפתע כ"ק מן הבית ישראל, בהליכה זריזה ומהירה כדרכו בקודש, בליווי הגבאי הנאמן. הבחור התמלא פחד ורעד, מה יאמר לו עתה הרבי, כש'נתפס' בשעה שכזו אצל הכתל... אבל הרבי חיין לעומתו, ושמו לקראתו, כנראה הבין לנפשו שמתוך שקשה עליו להירדם לפני הנסיעה, בא תפילת פרידה אצל הכותל.

לאחר שלחץ את ידו לברכה, שאלו הרבי בחיוך רחב: כאשר עומדים אנו כאן במקום שלא זזה שכינה משם, מהו השבח הגדול ביותר שניתן לומר על הרבונש"ע? הבחור שהתרגש מאוד לפגישתו כאן עם הרבי, ועמד אחו פחד ותדהמה, לא פצה את פיו, ולא מצא מענה לשאלתו של הרבי.

כשראה הרבי שהבחור שותק, אמר לו: דומני שהשבח הגדול ביותר שניתן לומר על השי"ת הוא שאין פעם אינו צוחק! - ובאומרו זאת נעלם פתאום הרבי בדרכו הוריה חזרה אל תוכני חשבת הלילה. הבחור ההמום לא הבין מילה וחצי מילה, למה התכוון הרבי, וכי מה זה שבח להקב"ה שלעולם אינו צוחק?...

בדרכו חזרה אל הישיבה, הבחין שבחדרו של ראש הישיבה, ה"ה הגה"ק בעל 'פני מנחם' זצוק"ל דולק האור, משמע שהראש ישיבה עדיין יושב שקד על תלמודו. הוא נקש קלות בדלת, ונצטוו להיכנס פנימה. הוא נכנס חיוור ונפחד, וסיפר על פגישתו עם הרבי הקדוש באישון לילה, ועל הדברים הבלתי מובנים שאמר לו הרבי.

חיוך רחב התפשט על פניו הקדושות של ה'פני מנחם', ואמר: אסביר לך כוונת אחי הקדוש, הנה אדם חוטא ונכשל ועושה תשובה, ומקבל על עצמו שלא לחטוא עוד. אך עד מהרה נופל שוב בחטא ושוב חוזר בתשובה, בקבלה איתנה שיותר כבר לא ייכשל. אך גם קבלה זו נשכרת, ושוב נופל בחטאו, ושוב חוזר בתשובה, וכך חוזר חלילה הדבר עשרות פעמים!

תאר נא לעצמך שהיית כך מתנהג כלפי חבירך, חוטא לעומתו, מבטיח שלא לחטוא עוד, ושוב מבקש סליחה, ושוב חוטא, וחוזר חלילה. - הרי הוא היה בודאי צוחק ממך, ולא מוחל ולא כלום! אך הקב"ה לעולם אינו צוחק מן האדם, חזו השבח הגדול ביותר שניתן לומר עליו, כי בכל פעם שהאדם עושה תשובה ומקבל על עצמו שלא לחטוא עוד, השם יתברך נשמע אליו, ותמיד מקבל תשובתו כמי שהיתה פעם ראשונה בחייו, ולעולם אינו צוחק מן האדם,

על הברכה יעמודו

התורמים להפצת העלון

בעזרת הש"ת
נעלה את ירושלים על ראש שפחתה

קול ששון קול חתן
קול שמחה קול כלה

בשבץ והודאה להשי"ת שהחיות וקיימנו והגיענו לזמן הזה מתלבדים אנו ביה בקריאה של חזרה לכל קרובינו וידידינו לבוא ולהשתתף בשפחת כלולות בנעם היקרים

החזרת הבחור החפ"ר
חיים שרגא פייבל זצוק"ל
הכלה הבתולה המהוללה
שרה גיטל חת"י

שתתקיים א"ה בשעה טובה ומוצלחת לפזל טוב
ביום רביעי פ' בשלח י" שבט תשע"ט
באולף "אנליקט" (בנות ירושלים) רח' בדר" 17
פניח"ק ירושלים תנצ"ב

החופה תתקיים א"ה בשעה 4:00 לפי השקיעה
וא"ה ביום שפתחם ישימח גם אנו בל"ג
ידידכם הפזפז לכלל פגשם בשפחה

הורי החתן הורי הכלה
יעקב עקיבא הכהן רבנוצ' רפאל פאיר אליהו אקער
זכ"ל לבית קריית באש"ר פ"ר שטאר זל"ש זצ"ל
זכ"ל לבית ויועבץ

תפארת בגים אבותם

הרבנית ה. רבנוצ' חת"י
א"ה האון רב לו זצ"ל
הרב גמליאל הכהן רבנוצ' שליט"א זצ"ל
הרב יוסף קרויזר שליט"א זצ"ל

ומקבל

את תשובתו ברחמים וברצון.

והעיד אותו בחור, שדברי הרבי שנאמרו בסערת רוח קדשו חדרו עמוק מאוד ללבנו, ובשנים שלאחר מכן עמדו כנר לרגליו, ותמיד היה מתחזק בהם, עד שעלה ונתעלה בדרכי תורה ויראת שמים, ונעשה לאחד מגדולי התלמידי חכמים וכן עלייה, לאורך ימים ושנים טובות.

[פרסית, קובץ 130425]

~ ~ ~

לדעתי תשובת ימי השובב"ים גדולה יותר מתשובת הימים הנוראים, וערכה נעלה וחשוב יותר. כי בעשרת ימי תשובה ויום הכיפורים כאשר שב האדם בתשובה, הרי פעמים רבות הוא מתוך שחושש לשנתו, שיתברך בשנה טובה ומתוקה. - למרות שגם תשובה זו חשובה ויקרה מאוד, שהרי היא מתוך אמונה שלמה שיש דין ויש דיין - אבל מכל מקום סוף כל סוף היא 'תשובה שלא לשמה', שנעשית עם חשבון השנה הטובה שתבוא עליי.

מה שאין כן תשובת ימי השובב"ים היא 'תשובה לשמה', כדי לתקן את כל מעשיו לטובה, אמן.

[מתוך שיחת קודש לפני תפילת מנחה דשו"ב"ם ברוב עם]

לקבלת העלון בפניל (דוא"ל) נא לשלוח לפניל הפצ"ב

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט

תשובת ימי השובבי"ם

"וַיִּשְׁלַח פָּרְעָה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, הֲמֵאתִי הַפֶּעַם ה' הַצִּדִּיק וְאֲנִי וְעַמִּי הָרָשָׁעִים"

(פ, כז)

רק עתה, לאחר שספג פרעה שבעה מכות קשים ונאמנים, מודה הוא בפה מלא בפעם הראשונה חטאתי! ה' הוא הצדיק, והוא ועמו הרשעים. כמה יסורים מרים היה צריך לסבול פרעה הרשע עם עמו, כדי להוציא ממנו הודאה פשוטה זו. הרי מיד מתחילה כשבא אצלו משה בבקשה הפשוטה, הם באו למצרים רק לגור אינם רכושו הפרטי, הם באו למצרים רק לגור בארץ לתקופה קצרה, והוא תפסם לו לעבדים בחינם, וכעת באה העת לשחרורם, היה צריך תיקן להיענות לדבר ד', והיה מונע מעצמו את כל אותם המכות.

אך פרעה, לא רק שממאן לשלחם, אלא אף מתרים בחוצפה (לעיל ה, ט): "תכבד העבודה על האנשים וגו' ואל ישעו בדברי שקר", ועוד הכבד עולו יותר עליהם, כאילו הם רכושו הפרטי. וכשבא משה לבקשו בשם השם, לא רצה להכיר כלל בזה, וצעק "לא ידעתי את השם וגו' (שם ב), עד שקיבל גמולו כחוגג, ורק לאחר שבעה מכות נשבר להודות כי חטא והשם הצדיק.

וצריך כל אדם ללמוד ולקחת מוסר, שכשם שהוא בכללותו כן יש 'פרעה' פנימי בכל אדם בפרטות, שפרעה הוא היצר הרע כנודע, והוא צועק תמיד בלב ישראל "לא ידעתי את ה'", ואינו רוצה לשמוע ולקבל מוסר כלל, עד שמן ההכרח להביא עליו מכות קשות ונאמנות רח"ל, כדי להחזירו בתשובה שידור ויאמר 'חטאתי'."

בעמדנו כה בעצם ימי השובבי"ם המקודשים לתשובה ותיקון המעשים מקדמת דנא, עלינו להפנים אל תוכנו לבנו את המוסר השכל הנלמד מפרשת השבוע של ימים המסוגלים הללו. ולהבין היטב, שאין לדחות את התשובה ולהמתין עד שינחתו עליו מכות חזקות או יסורים ועגמות נפש קשים חלילה וחלילה. - אלא תיקן מתחילה להקדים ולהודות בפה מלא "חטאתי"! ולתקן תיקן את אשר צריך לתיקון, ובכך יזכה לכפר הכל ולשוב בתשובה שלמה לפניו יתברך שמו.

והוא רעוא שנוכח לצל היטב את מגולת 'תשובת ימי השובבי"ם', שיש בכוחה לכפר ולתקן את כל העבירות כולם, ואף החמורים ביותר, כי "אין לך דבר העומד בפני התשובה" (ירושלמי פאה פ"א ה"א). - ובכך נזכה אל הגאולה השלמה במהרה, כאשר העידו חכמינו ז"ל (סנהדרין צז): "אם ישראל עושין תשובה נגאלין, שנאמר (ירמיה ג, כב) שובו בנים שובבים ארפא משבותיכם".

[על פי 'טיב התורה' פרשא דיון]

~*~*~

מנהג כמה ישיבות בחוץ לארץ מקדמת דנא בדור שלפני השואה, שבימי התשובה מתאספים יחדיו קהל רב, ומגיעים גם אברכים רבים מבוגרי הישיבות, בצלא דמתימנותא. כשהם משליכים אחרי גוים באותם ימים את כל הבלי עולם הזה, ומכניסים עצמם כל כולם בתורה ועבודתה ועוסקים בתשובה ובתפילה בהיכלות הישיבות הקדושות. אם בימי אל"ל, או בעשרת ימי התשובה, או בימי השובבי"ם. וכל אחד היה שווה בישיבה תקופה מסוימת כפי יכולתו, אם לשבוע או לשבועיים וכיוצא.

הישיבות הקדושות היו נערכות במיוחד כדי לקבל את פני האורחים הרבים לימים הנעלים הללו, ומלבד מה שדאגו עבור כל הבאים לכל צרכיהם, בסדרי ארוחותיהם, ומקומות לינה עבורם, הוסיפו גם שיעורים ויועצים מיוחדים עבור האברכים החשובים. - והיה בכך חיזוק גדול גם לבחורים בני הישיבה, שקיבלו 'תגבורת' חיזוק עצום מהשתתפות האברכים החשובים עמם בתורתם, וגם לאברכים עצמם שהתמסרו באותם ימים להתעלות בתורה ותשובה בלבד.

פעם בתקופה אחת שכזו, בישיבת מיר המעטירה, כאשר המתה הישיבה אברכים אורחים רבים, שהגיעו להסתופף בהיכלא דמלכא שבצל הישיבה הקדושה בימי התשובה. הבחין המשגיח המפורסם הגאון הצדיק 'רבי ירחם ממיר' זצוק"ל, שבימים הראשונים כשהגיעו

אותם אברכים להיכל הישיבה, היו מלאים תשוקה וכיסופין עזים לעסק התורה הקדושה כמימים ימימה בהיותם בחורים צעירים, והיו ממש 'מתנפלים' על הגמרא עם החברותות שסידרו עבורם, ושוקדים על תלמודם בהתמדה עצומה.

אך עם חלוף תוקף ההתלהבות של הימים הראשונים, חלה מעט הצטננות בהתלהבות תלמודם ועבודתם, והיו נראים בחצרות הישיבה ובפרוהדורים אברכים משוחחים עם חבריהם הוותיקים מזמן לימודם יחדיו בישיבה, שעתה בפגישתם יחד העבירו

רשמים וחוויות, ונהנו לשוחח שוב עם חברי הנעורים, וכך היו מעבירים זמן יקר בשיחות של בטלה.

המראה הזה חרה לו לר' ירחם, וכאב על כך מאוד, היתכן? הרי אין מדובר באברכים לצים או קלי דעת, אלא בבני תורה חשובים מאד, שעזבו את ביתם והשליכו מעצמם את כל ענייני החיים, והגיעו אל הישיבה במסירות נפש, כדי להקדיש את הימים המקודשים הללו להתעלות בתורה וביצאת שמים, והנה הם מבליים את הזמן בדברים בטלים!

הוא כינס אפוא 'וועד' מיוחד עבור האברכים היקרים הללו, ויחבר בפניהם בדברים נוקבים על גדול חשיבות הזמן לתשובה ולמעשים טובים, ובתוך הדברים זעק ככרוכא: ריבוננו של עולם! מה הולך כאן? הרי כבר הגעת לישיבה, שב עוסק בתורה! עולם הזה בין כך אין כאן, ישנים על מזמרים הפרושים על הארץ... אוכלים בקושי ובצמצום... הרי אתה מתענה פה! חבל כאן על כל רגע שהולך לאיבוד, תייקרו ותעריכו את הזמן הנעלה הזה!

באותה שיחה פירש לפניהם רבי ירחם, הנה אמרו חכמינו ז"ל (סוכה נב): "כל הגדול מחבירו יצור גדול הימנו", אותו אברך בהיותו בבית, הוא פחות או יותר מתגבר על יצרו, הוא כבר בנה לו את דרכו וניצב על מקומו. אבל כעת כשבא אל הישיבה להתעלות יותר, להתגדל במדרגות גבוהות, איז ממילא מקבלים יצר הרע גדול יותר, והמלחמה קשה יותר, ויש שאינם עומדים בזה! ע"כ תוכן דבריו הנוקבים.

[מתוך שיחת מוסר לכבוד ימי השובבי"ם]

~*~*~

אחד מרבני ירושלים ע"ה ק"ת, היה רגיל לנסוע לכל מקום במונית עם נהג קבוע, שהיה אדם חילוני. כהרגלו היה הרב פותח תדיר בשיחה נאה, כדי להשרות אווירה נעימה.

באחת הנסיעות הבחין הרב שהנהג חבש כיפה גדולה לראשו, שאלו הרב בחביבות, לכיפה מה זו עושה? ומה יום מיומי?

ענה הנהג, שבהיות שיש כעת מצב חירום בעזה, הוא מתפלל כל עת נסיעתו לשלומם של בני ישראל תושבי ערי הדרום, והרי אי אפשר להתפלל להשם בלי כיפה.

שאלו הרב: דווקא כיפה קדושה זו הולמת אותך ביותר! והרי בתוקף תפקידך משרת אתה כל העת בעיקר בשכונות של החרדים לדבר ה', שהם בדרך כלל אנשים טובים ונחמדים, ולעולם אינך סובל מהם, מדוע זה לא התבושש את הכיפה תמיד כדי לעשות נחת רוח ללקוחותיך? הרי גם כל פועל משתדל למצוא חן בעיני לקוחותיו!

תשובתו של הנהג הדדימה את הרב: יאמר נא לי כבודו במטותא, למי יותר חשוב לעשות נחת רוח לאלקים, או לאנשים? - אם כלפי אלקים אינני חובש כיפה, כלפי האנשים אחושב? אני רוצה ללבוש כיפה רק בשיביל השם יתברך!

גם בפיו של איש פשוט, נופלים לפעמים דברי מוסר נעלים, ובלא שידע עורר יסוד חשוב מאוד, שהעיקר בחיים הוא: "לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. ואף על פי כן נראה שאין הצדק עמו, ואף לכבוד בני אדם מן הראוי לחבוש ולכסות את ראשו, ואין כאן המקום להאריך בזה.

[שם]

הבא לטהר

סיפר מורנו הרב שליט"א: "הזמינו אותי למסור שיחה בישיבה לבעלי תשובה, כדרכי בקודש הבאתי איתי דפי קבלה, כל בחור המעוניין בכך מקבל על עצמו קבלה טובה ואני לוקח את הדפים איתי למקומות הקדושים ומעתיך בתפילה על המקבלים על עצמם קבלה טובה..."

והיה בחלוף שבועות מספר, קיבלתי שיחה מראש הישיבה ובקשתו בפני, שאפדה בפדיון הבן שניים מהבחורים בישיבתו וסיפר בהתרגשות רבה שאחד מהבחורים קיבל על עצמו לקרוא כל יום בהנחת תפילין את פרשת קדש לי כל פטר רחם ואת פרשת והיה כי יביאך...

והנה הוא קורא את ענין פדיון הבן ומכיוון שהוא בכור לאביו ואימו התעניין מהן ההלכות והתברר לו שהוא בכור שלא נפדה בינקותו...

נעשה רעש בישיבה על התגלית ועוד בחור בישיבה, בכור גם הוא, החל לברר אצל הוריו אם פדו אותו והתברר כי הוריו שהיו רחוקים מתורה ומצוות אכן לא פדו את אותו והנה נעשה מצב ששני בחורים צריכים פדיון והכל בזכות קבלה טובה שקיבל על עצמו אותו בחור להתחזק באמירת ארבעת הפרשיות עם התפילין... לכאורה קבלה פשוטה אך קבלה ששינתה את המציאות אצל שני הבחורים..."

בעל המעשה מורנו הרב שליט"א

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנר שלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

~*~*~

סיפר לי אדם נאמן ששמע מפיו כי"ק האדמו"ר מבלאז'וב זצוק"ל, שבהיותו אברך צעיר נסע פעם אל זקנו הרה"ק המפורסם מבלאז'וב זצוק"ל בעל "צבי לצדיק" [בן של הרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל], וברוב הטרדות שכן לקחת עמו את הטלית והתפילין.

בהגיעו אצל זקנו לברכת שלום, שח לו בין הדברים ששכח את הטלית ותפילין, נדדעו זקנו הק' ואמר: מילא התפילין אפשר להשאיל מאדם אחר, אבל הטלית כיצד אפשר לשכחה? הרי לא ידע האדם את עתו, ושמא יצטרך לה לקבורה, [כי בחוץ לארץ קוברים עם הטלית]...

טיב מעשה זה מלמדנו במוחש, מה שהורנו חכמים במסכת שבת (קנג): "תנן הנה (אבות פ"ב מ"י), רבי אליעזר אומר, שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזהו יום ימות, אמר להן: וכל שכן, ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימי בתשובה. ואף שלמה אמר בחכמתו (קהלת ט, ח): בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר".

"אמר רבן יוחנן בן זכאי, משל למלך שזימן את עבדיו לסעודה ולא קבע להם זמן, פיקחין שבהן קישטו את עצמן, וישבו על פתח בית המלך, אמרו כלום חסר לבית המלך. טיפשיין שבהן הלכו למלאכתן, אמרו כלום יש סעודה בלא טורח. בפתאום ביקש המלך את עבדיו, פיקחין שבהן נכנסו לפניו כשהן מקושטין, והטיפשיים נכנסו לפניו כשהן מלוכלכין. שמח המלך לקראת פיקחין, וכעס לקראת טיפשיים. אמר: הללו שקישטו את עצמן לסעודה ישבו ויאכלו וישתו, הללו שלא

| הפסק בעמוד ד'

טיב הלכה

נכתב ע"י הר"ד מאיר רבינוביץ שליט"א

הלכות שובבי"ם

נוסח קבלת התענית

א. לשון השר"ע (תקצ"ב ס"ח) הוא 'הריני בתענית יחיד מחר, יהי רצון שתהא תפילתי ביום תעניתי מקובלת'.
ב. והקפ"חיים (ס"ט רס"ח סק"ח) כתב דמי שמתענה עבור כפרת עוונות, צריך לפרש על איזה חטא הוא מתענה, וכמאמר הכתוב, (שם ח' נצומה ונבקשה מאלקינו על זאת, ולכן צריך שיאמר בקבלת התענית לאחר שים שלום, רבשעי' הריני לפניך למחר בתענית כדי שתכפר לי ברוב הרמץ והסידק על עון פלוני (שם) חסא על מה שחא (ע) ותרצני ברחמיך הרבים יהי לרצון וכ'.

ג. מה שהדפיסו המדפיסים סידורים, והוסיפו בנוסח קבלת תענית, 'בלי נדר ובלי שבועה' הוא טעות גדול, דיוקן דתענית צריך קבלה מקודם, א"כ צריך שיהא קבלתו בתורת נדר, דוק כשמקבל בתורת נדר נחשב כקבלת תענית, אבל בלא קבלה בנדר אינו נחשב לקבלת תענית, דיונו כתענית ללא קבלה דאינו נחשב כלל כתענית, (אכן ישאול חז"ל כי כה, וכ"כ ב"ה"ש תפילת פס"ח הנהגה).

ד. אמנם בתשובות והנהגות (ח"ב ס"ח) כתב ד"ל שאין צריך בקבלת תענית דין נדר אלא כל שאסור לשנותו מדין מוצא שפתין תשמוך נחשב ג"כ בקבלת תענית, שהרי גם כשאומר שיתענה בלי נדר יש אסור לשנות דיוכו דהא אסור לומר שקר, וא"כ י"ל דדי בקבלה זו לענין קבלת תענית, וכן הוא בשבט הלוי (ח"ב ס"ח) ומכל מקום למעשה עדיף שלא יאמרו הנוסח 'בלי נדר ובלי שבועה'.

ה. ובתשובות והנהגות (ס"ח) כתב עוד, שנכון להדגיש ולומר כן בפירוש, הריני מקבל בלא נדר תענית לפניך למחר, ומוצא שפתי דכרתי מוצא שפתין תשמוך, ויהי רצון שיקובל לפניך כעולה ע"ג המזבח ע"כ, דבאופן כזה אין כאן לא דבר יחל דהרי אומר בלי נדר, אבל נשאר החיוב לקיימו מדין מוצא שפתין תשמוך וזה די לענין קבלת תענית ע"ש.

ו. [המונים טועים בזה וסוברים דדבר שמקבלים בלי"ן אין חיוב כלל לקיים כ"כ, וזה עדין צריך תיקון (מהל"ח ע"ה)].

ז. בעבודת הקודש להחיד"א (מהל"ח ס"ח) כתב שנוסח קבלת תענית הוא, 'הריני לפניך בתענית נדבה מעלות השחר עד אחר תפילת ערבית, ואם לא אוכל או לא ארצה כשאומר ממנו לדור ה' רועי וגוי אוכל להפסיק ולא יהא בי שום עון, אבל יהי רצון מלפניך שתתן בי כח ובראיות ואזכה להתענות למחר וכי ע"כ, וכן דעת הקפ"חיים (תקצ"ב סק"ח) דמועיל קבלה על תנאי, וכן הוא בנוסח קבלת תענית להבן איש חי (לשון חסידים ס"ח ע"ה), וכן מוצא נוסח זה בכמה סידורים ובכל סידורי הספרדים, וכן הובא בחי"ש (תפילה פ"ק ס"ח) ואף למה ש"א שקבלת תענית עם תנאי אינה מועילה, צ"ל שכאן קיבל

טיב התחזקות

גדול יום הגשמים

לכל ירח מ"ב חודשי השנה יש לו מזל השולט בחודש זה, ואילו המזל של חודש שבט הוא דלי, כיוון שבשבט כבר יצאו רוב גשמי השנה והבורות מלאים והמים שבבארות עולים, והדליים שאובים ממרומי הבור ולא מעמקו, וכשהם יוצאים מן הבור עדיין מימיהם נוטפים מדפנותיהם שמבחוץ, והוא על שם הכתוב (במדבר כד, ז): "יָצָא מִיָּם מִדְּלִי וְתָרְעוּ זָמִים רַבִּים". ומכיוון שעדיין לא יצאו כל גשמי השנה ועדיין הגשמים מצויים, נזקק מעט לענייני הגשמים.

במסכת תענית (י. ח) משבחת הגמרא ומהללת את מעלת היום שבו יורדים גשמים לעולם, ומונה שם הגמרא שבע מעלות רמות שעוטר בהם אותו היום, ואלו הם: א. גדול יום הגשמים מתחית המתים, דאילו תחית המתים לצדיקים ואילו גשמים בין לצדיקים בין לרשעים. ב. גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה. ג. גדול יום הגשמים כיום שנבראו שמים וארץ. ד. גדול יום הגשמים שאפילו ישועה פרה ורבה בו. ה. גדול יום הגשמים שאפילו פרוטה לשכיס מתברכת בו. ו. גדול יום הגשמים כיום קרבן גליות. ז. גדול יום הגשמים שאפילו גייסות פוסקות בו. לעומת זה מחשבת הגמרא (שם) גם שבע סיבות המונעים ועוצרים את הגשמים מלבוש: א. אין הגשמים נעצרים אלא אם כן נתחייבו שונאיהן של ישראל כליה. ב. אין הגשמים נעצרים אלא בשביל ביטול תרומות ומעשרות. ג. בשביל מספרי לשון הרע. ד. בשביל עזי פנים. ה. בשביל ביטול תורה. ו. בעוון גזל. ז. בשביל פוסקי צדקה ברבים ואין נותנין.

על כן יש לנו להיזהר ביותר באלו ההזהרות המנויות בגמרא, ובזכות הזהירות והשמירה עליהם נזכה אכן לשפע מים רבים ולטל ומטר לברכה על פני האדמה, וממילא נזכה לכל הברכות והישועות הנמשכים ביום הגשמים.

גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה

לפנינו סיפור נפלא שאירע באחד מימי הגשמים, המעשה התרחש בביתו של הרב דיינסקי ז"ל שהיה אחד העשירים הבולטים ברוסיה של פעם, ולשבחו יאמר כי למרות עושרו האגדי לא שכח להבדיל בין העיקר לטפל, ובכל מאוזה היה מייקר ומחשיב את התורה הקדושה והוגיה, וכך גם חינך את צאצאיו.

הגאון הקדוש רבי אלחנן ווסרמן זצוק"ל הי"ד, במהלך נדודיו על פני ארץ להתרים את הבעלי בתים ושועי הארץ למען החזקת ישיבתו הקדושה בבראנוביץ, נהג לפקוד גם את ביתו של דיינסקי, שם היה מתקבל ביותר הכבוד חוכה לתמיכות הגונות, אבל הפעם כשהגיע רבי אלחנן לעירו נקלע ליום גשום וסוער ביותר עד שכל הדרכים מלאו טיט ורפש, אולם הגאון במסירות נפשו עבור התורה לא שת לבו לכך ובחר להתבוסס בדרכים העקלקלות, כך צעד מתחת למטרות עז לעבר הבית המוכר לו היטב בכדי להתרים גם שוב את העשירי בעל הלב החם לכל דבר שבקדושה.

אולם בשונה מן הרגיל בהם היה רבי אלחנן נוקש בדלת הראשית של הבית המפואר המוביל למסדרונות ההדרות בואכה לטרקלינים המפוארים, חשב רבי אלחנן כי הפעם אין זה מהראוי, הן כל מלבושיו ספוגי במים מכף רגל ועד ראש, מנעליו מלוכלכות בגושים של בוץ רביק, ולא עלה בדעתו רבי אלחנן לגרום חיללה לנזק לביתו המפואר של מארחו הנכבד, לכן הרהר כי הפעם ייגש לדלת והפשוטה ושם יעמוד לשוחח עם הנגיד.

כך הוזה, נישא אל הדלת הצדדית ונקש אחת ושתיים, מתוך תקווה שדפיקותיו יישמעו בתוך הבית המוסק היטב, תוחלתו אכן לא נכזבה ומהר מאד נפתחה הדלת לרווחה על ידי שתי בנותיו הקטנות של בעל הבית, השנים ידעו במי המדובר אצו רצו לבשר לאביהן ולבשרו על האורח הרם שבא בצל קורתם, האבא לא השתהה ומיד נחפז לעבר הדלת האחורית, וכשהלה נסוכה על פני פונה לרבי אלחנן בקול בכי ותחנונים ואומר לו: "רבי, במה חטאתי ופשעתי שאתם עושים לי כך, מדוע לא באתם דרך הכניסה הראשית המפוארת והמכובדת כראוי וכיאות למעלת תורתנו?!"

רבי אלחנן ניסה להסביר כי חשש להזיק את הבית המפואר, אך להפתעתו נטלו הגביר בידו וצעד עמו החוצה מן הבית עד שהגיעו לכניסה הראשית, ומשם הובילוהו בכבוד רב לעבר הטרקלין הפנימי המפואר תוך כדי שריב אלחנן דורך על המרבדים היקרים והמהרבים ומשאיר עליהם חותם בל ימחה, ולא נח דעתו של מארחו שלא הושיב את רבי אלחנן על המשב המפואר ביותר שאף היא נרטבה כהוון מן המלבושים הספוגים, רק אז שלף עבורו סכום הגון ביותר למען החזקת הישיבה.

אין גדולה כתורה אין דורשיה כישראל

העשיר שהבחין בתמיכה רבי אלחנן לפשר הכבוד הרב שהנחילו אפילו במחיר של נזק לבית ההדור, פנה להסביר את הנהגתו ואמר: "הנה נא ידעתם את עושרי העצום וכבודי הגדול אשר זכיתי להגיע אליו, אבל ידע כבוד תורתו כי לא עליהם גאוותי ולא הממון הוא הדבר הערף העליון בעיני, כבוד התורה הקדושה ולומדיה הינו הדבר החשוב בעיני הרבה מעבר כל העסקים המסועפים והאוצרות האדירים שברשותי, והשקפה זו אני עמל תמיד לחנך ולהחידר בצאצאיי".

והנה עתה אילו הייתי מקבל את הרב מן הדלת האחורית והפשוטה הרי מעמדי הייתי בסיכון את כל החינוך עליה אני עמל תמיד, כי מה שוות כל הדרשות היפות שאני מוסר לצאצאיי בעוד ובהגיע שעת מבחן המה רואים כי השטיחים המצועצעים והרהיטים המפוארים עולים אצלי בחשיבותם על התורה הקדושה ועמליה, לכן לא נחתי ולא שקטתי עד אשר כבוד תורתו נכנס דרך הכניסה הראשית והשאיר את טביעות רגליו על כל מה שדרך עד הנה, העיקר שיראו כי התורה יקרה מהכל".

אין כל פלא כי החינוך המיוחד של הרב דיינסקי הצליחה מעל ומעבר ואף נשאה פירות הלולים, כשזכה להשיא את בנותיו לתלמידי חכמים מופלגים, הלא המה הגאון רבי יוסף לייב בלון זצ"ל מייסד רעאש ישיבת 'טעל' הנודעת, והשני הוא אחיו רבי אברהם יצחק ששימ"כ כ"מ באותה ישיבה. לימים, כאשר גברה יד הבולשיביקים האכזרים ובההלך ההפיכה שהביאו על רוסיה נישלוהו מכל רכושו האגדי תוך שהוא נותר בעירום ובחשוך כל, אבל תמיד היה שגור על פיו ואמר: "נותנו לי שתי הלומים אשר ערכם לא יסולא בפז אותם לא הצליחו לגזול ממני", כמובן שכוונתו הייתה על שני תלמידי לוקחי בנותיו.

אכן על כך ניתן להמליץ את המאמר: "גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה".

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הר"ר צבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

יסוד היהדות - הליכה בדרכי אבות

הוא המייצר בחינת חושך כאמור שמטעה את האדם ומראה לו על עבירה שהיא מצוה ועל מצוה שהיא עבירה, [אויזא בשם הבשע"ט כי זוהי הסיבה לעשור לעזרי, כי לא ניתן לו הרוח כי אם לפנות את האדם לעבירה אך לא לרומם ולפיהש כפצח] וכשהאדם נמצא במצב של חושך טועה הוא אחריו, וכתוצאה מכך נוצר מצב של 'לא ראו איש את אחיו' כלומר אינו מכיר בחיק משפחתו היינו בהליכותיהם של אחיו אשר נגעי היצר לא נגעו בהם, והינם נוהגים כמנהג אבותיהם, ולא קמו איש מתחתיו היינו שאין האדם מתרומם ממצבו לסוב אחרות ולתבונן מה היו מעשי אבותיו בבואם לעת כזאת באותה פרשת דרכים שהינו נמצא לעת עתה, וכל זאת הוא כי מעולם לא עשה את מעשי אבותיו כיסוד איתן למעשי, ועל כן אין לו פתח מילוט מהיצר, אך 'לכל בני ישראל' אלו המוגדרים 'בני ישראל' היינו שרואים את עצמם כ'בנים' לאבותיהם, ואת מעשי אבותיהם שמים לנגד עיניהם ועל פיהם שוקלים את צעדיהם, להם 'היה אור' במושבתם' כי על אף שהיצר מראה להם פנים להיתר, פונים הם להביט במעשי אבותיהם, ומכאן זוכים הם לבהירות, כאן מתגלה להם אורה של תורה וביכולתם להבחין בין טוב לרע.

הוא הדבר אשר רגיל היה על לשונו של רבה של ירושלים הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, כשהביע הוא את צערו על מכת עמינו שיש ביניהם 'פורקי עול' אמר שישודיה של אותה מכה הוא על שלא השגיחו אלו הפוקרים במנהגי אבותיהם, הם לא ראו חשיבות לכך, ולא היה להם יסוד בסיס להליכותיהם, ועל כן מצא היצר מסילות בלבבם, ואילו היו כל בני ישראל משימים את מעשי אבותיהם כנר לרגלם כי אז לא היה בכח היצר להטעותם, ולא היה מושג של פורקי עול בקרב עמינו.

וראה זה פלא, כי בכל מועדי השנה ישנם דינים והלכות המחייב את האדם לשעתם, בחג הסוגות ישנם מצוות סוכה ומצוות ד' מינים, ובפסח יש מצות מצוה ואיסור חמץ ושאר הלכותיו המרובים, כמו כן בימים הנוראים, ב"ה מצווים אנו במצוות שופר, וביום הכיפורים במצוות הצום, גם הימים שנתקנו ע"י חכמינו ז"ל 'תנוכה' ו'פורים' ישנם בהם חיובים מצד הדין, בתנוכה יש מצוות הנרות, ובפורים הד' מצוות, כל חג וחג וחיובו. לעומתם ישנם ב' חגים שבהם לא שנו שום חיוב מצד הדין, והם שני הימים טובים שכל ענינם הוא ה'תורה' האחד הוא 'חג השבועות' אותו אנו חוגגים ביום קבלת התורה, והשני הוא יום 'שמחת תורה' בו אנו שמחים על גמרה של תורה, שני ימים טובים אלו אין בהם דינים המחייבים את האדם, וכל הנעשה בהם אינם כי אם מצד המנהג, ואפשר שכוננו בכך להורות לנו מן השמים שיעקר היסוד לקיום דת תורתנו תלויה בעיקר בשמירת המנהגים, כי זוהי מגלה כל אדם שמאמין הוא במה שקיבל מאבותיו, כי על אף שהנהגה אבותי ממנהג שאר ההמונים, בכל זאת מחזיק הוא במנהגיהם ובכך מגלה כי היו מאמין בכל מה שקיבל מהם, ועצם השמירה על המנהגים יעורר את האדם להביט מאחור בכל הליכות אבותיו וכתוצאה מכך לא יסור מרצונו של תורה ימין ושמאל כאמור.

ולמען הספר באזני בן ובן בןך את אשר התעללתי במצרים ואת אחי אשר שמתי בהם

וידעתם כי אני ה' (י, ב)

בזה הכתוב נצטוונו על חיוב סיפור 'יצאת מצרים', מצוה זו צריכה להיות דוקא מאב לבן, וכלשון הכתוב 'ולמען הספר באזני בן ובן בןך', וטעמו של דבר כי תכלית מצוה זו היא לעורר את האמונה, כפי שהכתוב מסיים 'וידעתם כי אני ה'' וכדי להשריש את האמונה בלבבות הבנים יש צורך שהאב יספר לבנו שאלו הדברים קיבל מאביו ואביו מאבי אביו עד הדור שבהם היה מעשה, כי בכך מכיר הבן באמתו של דבר, כשאומרים לפניו כי זה הסיפור נשמר במסורת ונמסר מדור לדור, ומקורו מוסמך מאבות אבותיו שחוו בעצמם את הנעשה להם הן בעת השעבוד והן בעת הגאולה.

גם את מעמד 'קבלת התורה' ניצטוונו למסרה מאב לבן עד סוף כל הדורות כמאמר הכתוב (דברים ה, טו) 'והודעתם לבניך ולבני בןך, יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב', כי הא בהא תליא, מאחר שיונקים אנו את האמונה בהש"ת מאבותינו ואבות אבותינו, על כן הם המה החייבים ללמד אותנו אורחות הש"ת, כי התורה והמצוות המה תוצאה לאמונתנו, כי מאחר שמאמינים אנו שהקב"ה אדון כל הארץ, באים אנו להכרה כי חייבים אנו לעבדו, ועל כן אבותינו שהאירו את האמונה בלבבותינו נצטוו גם כן להודיע לנו על ענין קבלת התורה המחייב אותנו בכל האמור בה.

זהו גם כן טעם על חיובינו ללכת בדרכי אבותינו ולהחזיק במנהגיהם ובכל הליכותיהם, שהרי כל ההליכות של האיש הישראלי הינן תוצאה מיהדותו, גם אם אין אלו ההליכות מפורשים בתורה, ואינם כלולים בה'תרי"ג מצוות', כי כל המנהגים מסורים לנו מדור אחר דור עד הדורות הקדמונים שברוח דעתם השיגו שרצונה של תורה היא באלו המנהגים, ונמצא שגם אלו תלויים ביסוד התורה והאמונה. זה המחזיק במעשה אבותיו, ובכל מצב הנקרה לפניו מקדים הוא להתבונן האין היו אבותיו נוהגים במצב כעין זה, והאיש מובטח שלא יסור מאחרי הש"ת, מאחר שכל הליכותיו יסודם בהר"י קודש, ומהם אינו זו כמלא נימא, כי לפעמים כשבא לו לאדם איזה קושי אשר מחמתו נוצר לו נטיה לדבר שלילי מוצא היצר הדמנות לגבות את חובו, ומעמיד עצמו על מפתח לבו של זה האיש, ומתחיל להראות לו ק"ן טעמים להתיי את הדבר, ואם אין האדם מסתובב לאחוריו לראות מה עשו אבותיו בכגון דא, עלול הוא להתפתות ח"ו ליצרו, ורק אם מעשי אבותיו יהיו נו לרגליו, והמה יהיו לו לאות מהו חובתו בעולמו יזהר להגביל ממזימת היצר. כי בהתבוננו מכיר ותיק כי שונה טעמו מטעמים, והשקפתו מהשקפותיהם.

זה הדבר רמוז גם בהמשך פרשתנו (י, כו ט) 'והיה חושך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים'. לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים, ולכל בני ישראל היה אור במושבתם' כי היצר

פר' בא
ו' שבט תשע"ט
גליון 443

לפי אימץ
יירושלים
זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדר"ג 4:19
מוצ"ש 5:33
ר"ת 6:12

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:26
סוזק"ש ב' 9:11
סוז"ת א' 9:33
סוז"ת ב' 10:03

טיב המערכת

וילכו ויעשו בני ישראל

אנו עומדים בעיצומם של ימי השוב"ם המסוגלים לתשובה ולקדושה, וכידוע אחד מהדברים שהבעל דבר ממש לא יכול לסבול זה שיהודי שב בתשובה, אבל הרי כל אחד לפעמים מתעורר לתשובה, בפרט בימים המיוחדים לתשובה כגון ימי השוב"ם וחדש אלול, אשר על כן הבעל דבר עושה הכל כדי שהתשובה תהיה קצרה ורגיעת בלבד ולא יסאר ממנה כלום לאחר זמן, ולכן הוא י"לחם בכל כוחו שכשיהודי נמצא בעת רצון, בעת תשובה, הוא לא יקבל עליו שום קבלה טובה, משום שהקבלה שאדם מקבל על עצמו ממשכה את העת רצון ואת ההשפעות הטובות, וגורמת לנו שאותה התעוררות שהיתה לנו, לא מסתיימת היום או מחר, אלא ממשיכה אתנו יחד לאורך זמן.

בפרשתנו מעידה התורה 'וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ד' את משה ואהרן', ורש"י שואל 'וכי כבר עשו?' והלא מראש חדש נאמר להם!! אלא מכיון שקיבלו עליהם, מעלה עליהם כאילו עשו'. כאן מלמדת אותנו התורה שאם אדם מקבל על עצמו איזו קבלה טובה, לא נחשב הדבר רק כמחשבה טובה בעלמא, אלא כעשיה בפועל ממש, כמו שאמר חז"ל 'מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה'. עכשיו נוכל גם להבין מדוע הבעל דבר נלחם כל כך שיהודי לא יקבל על עצמו קבלה טובה, כי אצל הקב"ה זה כבר נחשב כאילו עשהה.

בימינו כבר נשתרש המנהג שכאשר יהודי צריך לישועה מיד הוא נודד סכום כסף לצדקה או מקבל עליו איזו קבלה כגון ללמוד או להתפלל כך וכך קאפיטלאן וכו', ועפ"י דברים אלו אנו מבינים יותר מדוע זה עזר, למרות שהאדם לא עשה עדיין כלום, ולכאורה אין שנינו במצבו ובמהותו מלפני רגעים ספורים, בכל זאת אנו רואים שקבלה טובה יכולה לשנות את המצב ולהביא ישועה, כי כמו שאמרנו אצל הקב"ה זה נחשב כאילו כבר עשהו לאותו מעשה, וזו כבר סיבה טובה להוציא את האדם מצרותו.

(עפ"י טיב התורה-בא)

זמני קבלת קהל בבית פורנו ורבנו שליט"א
אך ורק בתא קולי שפספרו
052-7168366

ניתן לשמוע את שיחותיו של
פורנו ורבנו שליט"א
במספר פיוחד וישי
לישיחות בלשון הקודש: 073-2951320
לישיחות באדידש: 073-2951321

טיב
ההודעות

ATTENTION READERS:

We now offer **FREE** advertising in select Divrei Torah printed and distributed by Ramapost.

Ad space varies by week and is first come, first serve.

**SEND YOUR AD TO
MITZVOS@RAMAPOST.COM
TO SECURE YOUR AD SPACE.**

Thank you & happy reading!

The Ramapost Team

YOUR **FREE** AD HERE!

Divrei Torah with Available Space:

Tiv Hakehila • Shvilei Pinchas • Meoros Hatzadikim

Divrei Siach • Torah Wellsprings • Rav Brazil

FIRST//CLASS
LEASING

**לזכות
רפואה שלמה
מלכה בת רחל**

TELETECH
SECURITY & COMMUNICATIONS

Showcase
your logo
on **ANY**
product

RAMAPROMO
PROMOTIONAL PRODUCTS

A Partner of Your Personal Touch®

**BUSINESSES • ORGANIZATIONS • NON-PROFITS • EVENTS
CAMPAIGNS • TRADE SHOWS • GRAND OPENINGS**

"The Backdrop to your Brand"

info@ramapromo.com | 845.445.9600 | www.RamaPromo.com

382 Route 59 Suite 264, Airmont, NY 10952

דברי תורה מודפסים ומופצים על ידי ראמפוסט

[illegible]

טיב הקהילה

בקרוב!
מקורי תוכן
חדש